I. XVIII POSIEDZENIE KR PZD W DNIU 15 GRUDNIA 2017 ROKU

1) Informacja

W dniu 15 grudnia 2017 roku w Warszawie odbyło się XVIII posiedzenie Krajowej Rady PZD. Posiedzeniu przewodniczył Pan Eugeniusz Kondracki, Prezes PZD. Poza członkami KR PZD w posiedzeniu udział wzięła Przewodnicząca Krajowej Komisji Rewizyjnej, Pani Maria Fojt. Tematyka posiedzenia obejmowała bardzo ważne tematy. Pierwszym z nich była ocena przebiegu i wyników Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD. Prezes PZD podsumował wyniki Zjazdu i przygotowania do niego. Wspólnie uznano, że Zjazd spełnił zadania, dla których został zwołany. Przede wszystkim uchwalono zmiany w statucie PZD, jednocześnie spełniając obowiązek nałożony na PZD ustawą Prawo o stowarzyszeniach, dzięki czemu 4 dni po Zjeździe możliwe było złożenie wniosku o rejestrację zmian w statucie PZD do sądu rejestrowego. Uznano za konieczny rozwój rodzinnych ogrodów działkowych i opracowanie dla realizacji tego celu, odpowiedniego programu. Członkowie KR docenili dobre przygotowanie merytoryczne i logistyczne Zjazdu, dzięki czemu możliwe było w zaledwie kilka godzin przeprowadzenie tak ważnych tematów. Prezes PZD, organizatorzy i prawnicy jednostki krajowej usłyszeli wiele słów uznania i podziękowania.

Głównym tematem posiedzenia był stan roszczeń do gruntów ROD na terenie całego kraju. Pani Monika Pilzak z Biura Prawnego omówiła przygotowany przez specjalny zespół prawników raport w sprawie roszczeń do gruntów ROD w Polsce według stanu na dzień 31 października 2017 roku. Uwzględniając stan roszczeń uznano za niezbędne podjęcie działań, by regulacje dotyczące ogrodów działkowych znalazły się w projekcie procedowanej w Sejmie dużej ustawy reprywatyzacyjnej. W sprawie roszczeń KR PZD wypowiedziała się podejmując uchwałę nr 1/XVIII/2017 w sprawie oceny dotychczasowych działań PZD, w której bardzo pozytywnie oceniła dotychczasowe działania struktur Związku mające na celu obronę praw działkowców i zachowanie ogrodów.

Pani Mirosława Marks, Główna Księgowa KR, poinformowała członków KR o kolejnych działaniach podejmowanych w celu realizacji umowy w sprawie programu komputerowego dla ROD. Brawami przyjęto informację o decyzji Prezydium KR PZD, które postanowiło dofinansować w 50% zakup programów DGCS PZD System, tym 1 007 ogrodom, które złożyły zamówienie do dnia 14 grudnia 2017 roku. Po zakończeniu obrad Prezes PZD złożył wszystkim członkom KR PZD oraz pracownikom biura jednostki krajowej PZD życzenia świąteczne.

2) Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku posiedzenia.
3. Wybór komisji uchwał i wniosków.
4. Stwierdzenie prawomocności obrad.
5. Ocena przebiegu i wyników Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD.
6. „Raport w sprawie roszczeń do gruntów ROD w Polsce według stanu na dzień 31 października 2017 roku". Ocena. Wnioski. Projekt dużej ustawy reprywatyzacyjnej a sytuacja ROD roszczeniowych.
7. Dyskusja.
8. Sytuacja finansowa struktur Związku w 2017 roku. Ustalenie wysokości partycypacji ROD i składki członkowskiej na 2018 rok w oparciu o oceny i propozycje okręgowych zarządów.
9. Dyskusja
10. Informacja z realizacji umowy z DGCS w sprawie programu komputerowego dla ROD.
11. Podjęcie uchwał.
12. Sprawy różne.
13. Zakończenie obrad.

3) Komisja uchwał i stanowisk

1. Barbara Korolczuk	Wrocław Przewodniczący	4. Józef Romanowski	Szczecin
		5. Ewa Błachut	Małopolski
2. Józef Noski	Śląski	6. Leonard Niewiński	Pomorski
3. Krzysztof Podlewski	Mazowiecki	7. Andrzej Bojko	Podlaski

4) Uchwały

UCHWAŁA NR 1/XVIII/2017
KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 15 grudnia 2017 r.
w sprawie oceny dotychczasowych działań PZD
w zakresie roszczeń do gruntów ROD

Po zapoznaniu się z projektem *„Raportu w sprawie roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce wg stanu na dzień 31 października 2017 r.”*, Krajowa Rada PZD stwierdza, że zjawisko roszczeń, które występuje na terenie 23 Okręgów PZD i obejmuje **330 ROD** o pow. ponad **877 ha** i liczbie działek – ponad **20 tys**., **w dalszym ciągu utrzymuje się na wysokim, niepokojącym poziomie**. W szczególności, że ok. **3/4** roszczeń realizowanych jest na drodze sądowej i administracyjnej. Najtrudniejsza sytuacja występuje na terenie Okręgu PZD Mazowieckiego, Małopolskiego i w Poznaniu, gdzie występuje najwięcej roszczeń do gruntów ROD.

Związek i działkowcy **w dalszym ciągu borykają się z roszczeniami zgłaszanymi przez osoby fizyczne** (ponad **40%** roszczeń), ale również przez osoby prawne (w tym, następców prawnych dawnych zakładów pracy, spółek, które wykupiły roszczenia), Agencji Mienia Wojskowego, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, związków wyznaniowych, PKP S.A.

Dzięki działaniom Krajowej Rady PZD, okręgowych zarządów PZD, przy wsparciu zarządów ROD, **znacznie zmniejszyła się skala roszczeń Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego**. Zawdzięczamy to przede wszystkim ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, której projekt przygotował Polski Związek Działkowców i zaproponował aktualne brzmienie art. 75 i 76. Dzięki tym zapisom oraz staraniom wszystkich jednostek organizacyjnych PZD są wydawane decyzje potwierdzające prawo użytkowania PZD do gruntów ROD, które niweczą roszczenia jednostek samorządu terytorialnego i Skarbu Państwa związane z wydaniem gruntu, czy też zapłatą za bezumowne korzystanie. Warto wspomnieć, że nie była to jedyna inicjatywa ustawodawcza PZD, która przyniosła korzyści dla ogrodów działkowych i działkowców.

Coraz częściej roszczenia mają wymiar finansowy i dotyczą indywidualnych działkowców. Aktualnie żądania finansowe zostały zgłoszone w stosunku do PZD i działkowców z 34 ROD o pow. ponad 82 ha i liczbie działek – 1486, co stanowi ok. **10 %** powierzchni objętej roszczeniami. W stosunku tylko do Polskiego Związku Działkowców zostały zgłoszone żądania finansowe w łącznej kwocie ponad **35 mln złotych**, z czego blisko 90% stanowią roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości wraz z odsetkami. Inne podstawy żądań finansowych to: zwrot uiszczonego podatku od nieruchomości, zwrot utraconych pożytków, koszty procesu. Największe zagrożenia finansowe występują na terenie Okręgu PZD Mazowieckiego (ok. 12 mln złotych), Podlaskiego (ok. 9 mln złotych) oraz w Poznaniu (blisko 7 mln złotych).

Źródła roszczeń do gruntów ROD są różne i trudno przewidzieć, czy rodzinny ogród działkowy dziś „wolny od roszczeń” jutro może czuć się bezpiecznie. Roszczenia związane są m.in. z reprywatyzacją, uwłaszczaniem się zakładów pracy czy też osób fizycznych na gruntach ROD, przeoczeniami Skarbu Państwa w ujawnieniu swojego prawa własności w księdze wieczystej oraz bra-

kiem wykreślenia prawa własności osoby trzeciej z tej księgi, błędami w oznaczeniu granic nieruchomości przekazywanych pod ogrody działkowe, niekompletną dokumentacją dotyczącą gruntów ogrodów działkowych otrzymaną przez PZD od gmin i zakładów pracy po 1981 r. czy też brakiem wszczynania przez Skarb Państwa i gminy postępowań o zasiedzenie nieruchomości. Znaczna część spraw roszczeniowych ma swoje źródło w wadliwym przejęciu gruntów przez Skarb Państwa/gminę na mocy przepisów wywłaszczeniowych (w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości) i nacjonalizacyjnych, w tym dekrecie Bieruta. Obecnie dotyczy to 117 ROD o pow. ok. 291 ha i liczbie działek – 9633, co stanowi **33 %** gruntów ROD objętych roszczeniami.

Sprawy roszczeniowe mają różne genezy, przebieg i zakończenia. W ciągu ostatnich 5 lat, negatywnie zakończyły się sprawy roszczeniowe dotyczące 25 ROD o pow. ponad 47 ha i liczbie działek – 1298. **1/3** z tych spraw związana była z wadliwym przejęciem gruntów przez Skarb Państwa/gminę na mocy przepisów wywłaszczeniowych i nacjonalizacyjnych. Sprawy roszczeniowe najczęściej kończą się koniecznością wydania gruntu, ale i coraz częściej zapłatą za bezumowne korzystanie. W przeciągu ostatnich 5 lat Związek poniósł z tego tytułu koszty w kwocie – blisko **9 mln złotych**.

PZD i działkowcy ponoszą ogromne koszty związane z roszczeniami. Poza opłatami z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości liczonymi w milionach złotych, Związek ponosi koszty obsługi postępowań sądowych. Konieczność zatrudnienia coraz większej liczby prawników, sporządzania i pozyskiwania dokumentacji (odpisów, wypisów, kopii dokumentów) czy też współfinansowania wykupu nieruchomości roszczeniowej. Stanowią one olbrzymie ciężary dla organizacji działkowców i działkowców. Trzeba też pamiętać, że roszczenia do gruntów ROD to **problem finansowy dla Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego.** Poza utratą własności do gruntów zajętych przez ogrody działkowe są one narażone na koszty związane odszkodowaniami dla PZD i działkowców. Roszczenia do gruntów ROD to również **skutki społeczne** (obawa przed utratą działki, majątku bez odszkodowania, przed roszczeniami z tytułu bezumownego korzystania), **niepewność sytuacji prawnej ogrodu i prawa**, **podważanie zaufania obywateli do Państwa,** jak też **obciążanie stowarzyszenia ogrodowego zadaniami, dla których nie zostało ono powołane** zgodnie z ustawą o ROD.

Na podstawie oceny stanu roszczeń, Krajowa Rada PZD uznaje, że w dalszym ciągu jednostka krajowa oraz jednostki okręgowe PZD powinny **kontynuować działania** na rzecz obrony ROD i działkowców przed skutkami roszczeń. **Dotychczasowe działania Związku w sprawach roszczeniowych uznaje za właściwe i skuteczne**. Dzięki przemyślanej i mądrej polityce Związku w sprawach roszczeniowych, wypracowywanym mechanizmom obronnym, a także zaangażowaniu służb prawnych Polskiego Związku Działkowców, **wiele spraw roszczeniowych kończy się pozytywnie dla rodzinnych ogrodów działkowych i działkowców**, w szczególności ocaleniem ROD czy też uzyskaniem odszkodowań.

Krajowa Rada PZD jednak stwierdza, że Związek **musi być przygotowany na kolejne roszczenia** do gruntów ROD, a co za tym idzie dalsze postępowania sądowe i administracyjne. Tym bardziej, że ilości takich postępowań nie da się przewidzieć. Potencjalnie zagrożony jest każdy rodzinny ogród działkowy, który trzeba chronić. Dlatego też, PZD musi **wzmacniać swoje służby prawne**, tak aby każda sprawa roszczeniowa i postępowanie sądowe i administracyjne dotyczące gruntu ROD miało zapewnioną profesjonalną obsługę prawną i były wykorzystywane wszelkie środki prawne na obronę ogrodów roszczeniowych. **W miarę możliwości i posiadanych środków, PZD powinien dalej pomagać finansowo** ogrodom roszczeniowym, w szczególności za pośrednictwem Funduszu Obrony ROD, którego środki służą tym właśnie celom.

Aktualnie ważnym zadaniem PZD jest **zainteresowanie problemem roszczeń reprezentantów Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego i włączenie się w zmianę prawa.** Roszczenia do gruntów ROD bowiem to nie wina Związku, tylko zmieniającego się prawa i zaniedbań historycznych. Ogrody powstawały żywiołowo bo taka była potrzeba dziejowa. Przekazywano grunty o nieuporządkowanej dokumentacji, w nieustalonych granicach. Te błędy, Państwo winno było szybko naprawić tj. uporządkować sprawy własnościowe gruntów ROD, które stanowią również grunty publiczne. Powinno

również zająć się problemem niewłaściwej prywatyzacji, która objęła również tereny ogrodów działkowych. Szybkie i niezgodne z przepisami prawnymi przejmowanie mienia państwowego przez prywatne spółki jest obecnie źródłem wielu krzywd społecznych. Zjawisko to objęło m.in. ogrody działkowe, dlatego cierpią na tym również działkowcy.

Przyczyną roszczeń do gruntów ROD jest brak „dobrego prawa". Brak stosownych regulacji prawnych niweczących żądania o zwrot gruntów przejętych przez Skarb Państwa i gminy kilkadziesiąt lat temu (a następnie zajętych przez ROD) powoduje szereg wystąpień przeciwko PZD i działkowcom o wydanie i zapłatę. Wobec braku jasnych i niebudzących wątpliwości przepisów prawnych w tym zakresie, sądy często wydają niekorzystne wyroki dla działkowców. Dzieje się tak, mimo, że PZD czyni wszelkie starania w obronie ROD i działkowców. Dlatego też, Krajowa Rada PZD stwierdza, że konieczna jest zmiana prawa, które w obecnym kształcie nie daje możliwości właściwego zabezpieczenia ogrodów i praw działkowców.

W związku z powyższym, działając zgodnie ze stanowiskiem Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD z dnia 9.12.2017 r. *w sprawie roszczeń i znaczenia ustawy reprywatyzacyjnej*, uwzględniając pismo Prezydium Krajowej Rady PZD do Ministra Sprawiedliwości i przebieg dyskusji na dzisiejszym plenum KR PZD, Krajowa Rada PZD **upoważnia Prezydium Krajowej Rady PZD do opracowania i przyjęcia końcowego *„Raportu w sprawie roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce wg stanu na dzień 31 października 2017 r."* i wykorzystania go do obrony interesów działkowców i ROD również w kontaktach z posłami, senatorami, Sejmem i Senatem RP, a także z władzami państwowymi i samorządowymi. Upoważnia również do wyznaczenia dalszych kierunków działań dla jednostek PZD w sprawach roszczeniowych w celu doprowadzenia do najszybszego uregulowania sytuacji prawnej gruntów ROD.**

I WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 15 grudnia 2017 r.

UCHWAŁA NR 2/XVIII/2017
KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 15 grudnia 2017 roku

w sprawie określenia zasad partycypacji ROD w finansowaniu kosztów ponoszonych przez PZD w związku z działalnością jednostki krajowej i terenowych na rzecz rodzinnych ogrodów działkowych w 2018 roku

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców, po dokonaniu analizy kosztów działalności prowadzonej przez jednostki terenowe oraz jednostkę krajową PZD na rzecz rodzinnych ogrodów działkowych i działkowców, działając na podstawie § 145 ust. 2 Statutu PZD, postanawia:

§ 1

W ramach wewnątrzorganizacyjnych rozliczeń kosztów ponoszonych w 2018 r. przez jednostki PZD w związku z prowadzeniem ROD, zarząd ROD zobowiązany jest przekazać do właściwego terytorialnie okręgowego zarządu PZD, kwotę odpowiadającą iloczynowi kwoty 0,08 zł i liczby m^2 pod działkami, do których tytuł prawny posiadają działkowcy w danym ROD.

§ 2

1. Środki, o których mowa w § 1, zarząd ROD przekazuje do właściwego terytorialnie okręgowego zarządu PZD w terminie do 15 lipca 2018 r.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, podlegają następującemu podziałowi:

1) jednostka terenowa PZD 65%
2) jednostka krajowa PZD 30%
3) Fundusz Samopomocowy PZD 1%
4) Fundusz Obrony ROD 3%
5) Fundusz Rozwoju ROD 1%

§ 3

Środki, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 2,3,4,5 okręgowy zarząd PZD przekazuje do jednostki krajowej PZD w terminie do 30 lipca 2018 r.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SKARBNIK

/-/ Barbara KOROLCZUK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 15 grudnia 2017 r.

UCHWAŁA NR 3/XVIII/2017
KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 15 grudnia 2017 r.
w sprawie wysokości i podziału składki członkowskiej w PZD w 2018 roku

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie § 143 ust.1-3 Statutu PZD, postanawia:

§ 1

1. Ustalić na 2018 r. składkę członkowską w wysokości 6 zł (sześć złotych).
2. W przypadku, gdy członkami PZD są oboje małżonkowie, każdy z nich opłaca składkę w 2018 r. w wysokości 3 zł (trzy złote).
3. Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie do osoby, która w 2018 r. jest członkiem zwyczajnym, współdziałającym lub wspierającym.

§ 2

3. Z zastrzeżeniem ust. 2 ustala się następujący podział składki członkowskiej w 2018 r.:
   1) rodzinny ogród działkowy 100%,
   2) jednostka terenowa 0%,
   3) jednostka krajowa 0%.
4. W przypadku członka wspierającego 100% składki członkowskiej pozostaje w dyspozycji jednostki organizacyjnej PZD, której organ podjął uchwałę o przyjęciu w poczet członków wspierających zgodnie z § 22 Statutu PZD.
5. W przypadku członka współdziałającego 100% składki członkowskiej pozostaje w dyspozycji rodzinnego ogrodu działkowego, którego zarząd podjął uchwałę o przyjęciu w poczet członków współdziałających zgodnie z § 17 Statutu PZD.

§ 3

Składka członkowska jest przeznaczona na realizację celów statutowych.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SKARBNIK

/-/ Barbara KOROLCZUK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 15 grudnia 2017 r.

II. PREZYDIUM KR PZD POSTANOWIŁO:

a) W sprawie programu komputerowego DGCS System PZD

UCHWAŁA NR 468/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 8 grudnia 2017 r.
w sprawie przyjęcia zasad rozprowadzenia Programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD

Prezydium KR PZD działając na podstawie § 134 ust.2 pkt 1 i 7 Statutu PZD w związku z umową zawartą w dniu 26 maja 2017 r. pomiędzy PZD a DGCS SA oraz Uchwałą nr 239/2017 Prezydium KR PZD z 28 czerwca 2017 r. *w sprawie określenia zasad ponoszenia kosztów nabycia praw do licencji oraz usług świadczonych na rzecz jednostek organizacyjnych PZD przy realizacji umowy z DGCS SA* i wytycznymi przyjętymi Uchwałą Prezydium KR PZD nr 240/2017 z 28 czerwca 2017 r., postanawia:

§ 1

Wprowadzić zasady rozprowadzenia programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD.

§ 2

1. Rodzinny Ogród Działkowy (ROD) przekazuje do właściwej terytorialnie jednostki terenowej PZD (okręgu) zamówienie na program DGCS PZD System (program) na druku przekazanym do okręgu z jednostki krajowej pismem l.dz.5041/2017 z 11 lipca 2017 r.
2. ROD przekazuje do okręgu wykaz 2 osób z ramienia ROD odpowiedzialnych za odbiór i instalację programu.
3. ROD zgodnie z w/w wytycznymi przygotowuje się do odbioru i instalacji DGCS PZD SYSTEM wraz z licencją.
4. ROD dokonuje płatności za DGCS PZD System na rachunek bieżący okręgu na podstawie noty obciążeniowej wystawionej zgodnie z w/w Uchwałą nr 239/2017.
5. Zarząd ROD w formie uchwały nadaje uprawnienia użytkownikom DGCS PZD SYSTEM i przekazuje do okręgu wykaz użytkowników, wraz z podpisanymi przez użytkowników oświadczeniami dotyczącymi korzystania z DGCS PZD Systemem.
6. ROD instaluje DGCS PZD Systemem.
7. Zarząd ROD w formie uchwały dokonuje odebrania uprawnień użytkownikowi DGCS PZD System i przekazuje informację o tym fakcie do okręgu.

§ 3

1. Okręg zobowiązany jest do prowadzenia rejestru ROD, które zamówiły DGCS PZD System.
2. Okręg prowadzi rejestr osób wskazanych przez ROD jako odpowiedzialne za odbiór i instalację programu.
3. Okręg zobowiązany jest do wyznaczenia 2 osób do obsługi procesu korzystania z DGCS PZD System przez ROD. Osoby te z ramienia Okręgu będą odpowiadały za:
   – kontakt z DGCS w sprawie obsługi DGCS PZD System,
   – kontakt z ROD korzystającymi z DGCS PZD System lub zainteresowanymi jego nabyciem,
   – kontakt z jednostką krajową w sprawach dotyczących DGCS PZD System.
4. Okręg przekazuje do jednostki krajowej wykaz ROD, które zamówiły DGCS PZD System na druku przekazanym z jednostki krajowej pismem l.dz.5154/2017 z 14 lipca 2017 r.
5. Okręg przekazuje do jednostki krajowej wykaz osób wyznaczonych z ramienia Okręgu do obsługi procesu korzystania z DGCS PZD System przez ROD.
6. Okręg wystawia noty obciążeniowe dla ROD zgodnie z w/w Uchwałą 239/2017 r.
7. Okręg, na podstawie otrzymanej noty, dokonuje przelewu na rachunek bieżący jednostki krajowej za dostarczony program zgodnie z wcześniej przesłanym wykazem ROD, które zmówiły DGCS PZD System.

8. Okręg prowadzi wydzieloną ewidencję księgową na kontach rozrachunkowych z tytułu rozliczeń DGCS PZD System przekazanych dla ROD.
9. Po otrzymaniu z jednostki krajowej zbiorczego zestawienie kluczy dostępu do DGCS PZD System, okręg dokonuje przekazania klucza dostępu dla licencji przypisanej do tego ROD.
10. Okręg zgodnie z w/w wytycznymi prowadzi w sposób uporządkowany całą dokumentację związaną z dystrybucją DGCS PZD System.
11. Okręg udziela wsparcia ROD w zakresie obsługi programu i przekazuje niezbędne informacji w tym zakresie.
12. W oparciu o dane przekazane z ROD, okręg prowadzi rejestr użytkowników DGCS PZD System zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez jednostkę krajową.

§ 4

1. Jednostka krajowa opracuje i przekaże do okręgów zasady prowadzenia rejestru ROD, które zamówiły DGCS PZD System i rejestru użytkowników DGCS PZD System.
2. Jednostka krajowa prowadzi rejestr ROD korzystających z DGCS PZD System, z podziałem na okręgi.
3. Jednostka krajowa prowadzi wykaz osób wyznaczonych przez okręgi do obsługi procesu korzystania z DGCS PZD System przez ROD.
4. Jednostka krajowa odpowiada za rozliczenia z DGCS, w zakresie wynikającym z umowy z 26 maja 2017 r., za należności z tytułu nabycia praw do licencji na DGCS PZD System dostarczonych na potrzeby jednostek organizacyjnych PZD.
5. Jednostka krajowa zgodnie z w/w Uchwałą nr 239/2017, na podstawie zamówienia przesłanego z okręgu, wystawi notę obciążeniową dla okręgu za DGCS PZD System zamówiony przez jednostki PZD z terenu działania tego okręgu.
6. Jednostka krajowa zaprowadzi wydzieloną ewidencją księgową na kontach rozrachunkowych w celu rozliczeń wynikających z realizacji umowy z DGCS
7. Jednostka Krajowa przekaże do DGCS, w celu wygenerowania licencji, wykaz jednostek PZD (ROD lub okręgu), które zamówiły DGCS PZD System, obejmujący nazwę i NIP (ROD lub okręgu).
8. Jednostka krajowa przekaże do okręgów zbiorcze zestawienie kluczy dostępu do DGCS PZD System przeznaczonych dla jednostek PZD z tego okręgu. Zbiorcze zestawienie obejmie klucze dostępu (dla poszczególnej licencji) przypisane wg nazwy i NIP, do poszczególnej jednostki organizacyjnej PZD.

§ 5

Opis procesu dystrybucji DGCS PZD System stanowi załącznik do uchwały.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/ Zdzisław ŚLIWA

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 8 grudnia 2017 r.

Załącznik do uchwały Prezydium KR PZD nr 468/2017 z dnia 08.12.2017r.

Opis procesu dystrybucji DGCS PZD System

Poniżej został opisany zakres i kolejność czynności w ramach realizacji Umowy Faza II

1. Zebranie przez Okręgi zamówień na program i przesłanie zestawień do PZD KR
2. Przesłanie przez PZD KR do DGCS zestawienia Jednostek PZD (Nazwa, NIP) do wygenerowania kluczy licencyjnych, na podstawie zamówień otrzymanych z okręgów
3. Wygenerowanie przez DGCS kluczy licencyjnych i przekazanie do PZD KR (w podziale na okręgi) wraz z linkiem do wersji instalacyjnej i instrukcją instalacji.
4. Przesłanie przez PZD KR otrzymanych kluczy licencyjnych do odpowiednich okręgów wraz z linkiem do wersji instalacyjnej i instrukcją instalacji .
5. Przekazanie przez Okręg do zgłoszonych ROD „deklaracji użytkownika" w celu jej wypełnienia i podpisania przez użytkowników, prezesa i członka zarządu ROD.
6. ROD wyznaczy użytkowników programu DGCS PZD System w formie uchwały.
7. Wypełnienie „deklaracji użytkownika" przez ROD i przekazanie do Okręgu
8. Okręg po otrzymaniu podpisanej „deklaracji użytkownika" przekazuje ROD zgodnie z „deklaracją użytkownika" Certyfikat Licencyjny wraz z kluczem licencyjnym i linkiem do wersji instalacyjnej. Jak również Okręg przekazuje Instrukcję instalacji w formie PDF.
9. W przypadku zgłoszenia przez ROD braku możliwości pobrania wersji instalacyjnej jak i instrukcji instalacji, Okręg udziela wsparcia.
10. ROD po przeprowadzeniu procesu instalacji jest zobowiązany do uruchomienia programu i założenia użytkowników w programie wraz z hasłami zgodnie z instrukcją. Login użytkownika wg. jednolitej zasady i.nazwisko. RRRR (1 litera imienia + „kropka" + pełne nazwisko +"kropka" + pełen rok urodzenia, bez polskich liter)
11. ROD po przeprowadzeniu poprawnie instalacji i założeniu użytkowników zgłasza ten fakt do Okręgu
12. ROD w przypadku problemów, uwag itp. dotyczących oprogramowania DGCS PZD System, których nie jest w stanie rozwiązać we własnym zakresie kontaktuje się z wyznaczonymi osobami w Okręgu. Ze względów finansowych zgodnie z Umową ROD kontaktuje się z DGCS za pośrednictwem wyznaczonych osób w okręgu.
13. Osoby wyznaczone w Okręgu udzielają informacji zgłaszającym się ROD lub kierują w uzasadnionych przypadkach zapytanie do PZD KR
14. W przypadku trudności z rozwiązaniem problemu w ramach PZD, PZD KR zleca rozwiązanie problemu DGCS.
15. Okręgi będą na bieżąco monitorować działania ROD przekazując na wniosek PZD KR zestawienie z tych działań.
16. Okręgi będą na bieżąco pozyskiwać zamówienia programu w kolejnych ROD i przekazywać zestawienie z nowych zamówień do PZD KR.
17. Zmiana użytkownika programu DGCS PZD System nastąpi na podstawie uchwały.
18. Po każdej zmianie użytkownika dodaniu/usunięciu z programu, ROD przekazuje do Okręgu informację o zmianie wraz z zaktualizowaną „deklaracją użytkownika" .

UCHWAŁA NR 474/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 14 grudnia 2017 r.
w sprawie przyjęcia zasad prowadzenia rejestru użytkowników DGCS PZD System

Działając na podstawie § 134 ust.2 pkt 1 i 7 Statutu PZD w związku z § ust. 1 uchwały nr 468/2017 Prezydium KR PZD z dnia 8 grudnia 2017 r., Prezydium KR PZD postanawia

§ 1

1. Wprowadzić „Zasady prowadzenia Rejestru użytkowników DGCS PZD System", które będą obowiązywać w ROD oraz w jednostkach terenowych PZD.

2. Zasady, o których mowa w ust. 1 stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/ Zdzisław ŚLIWA

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 14 grudnia 2017 r.

Załącznik do uchwały Prezydium KR PZD nr 474/2017.

Zasady prowadzenia rejestru użytkowników DGCS PZD System

1. Rejestr użytkowników DGCS PZD System (rejestr) prowadzony jest w biurze jednostki terenowej PZD (okręgu).
2. Rejestr obejmuje użytkowników programu w ROD oraz w okręgu.
3. Rejestr prowadzony jest w wersji elektronicznej, w formie tabelarycznej, której wzór stanowi załącznik oznaczony literą A.
4. Rejestr prowadzony jest w oparciu o dane przekazywane w wersji papierowej przez ROD. W przypadku posiadania przez ROD oficjalnej skrzynki e-mail, dopuszczalne jest dokonywanie przekazywania dokumentów do okręgu w formie elektronicznej (skan), pod warunkiem przesłania z oficjalnej skrzynki e-mail.
5. Podstawą dokonania zapisu w rejestrze jest uchwała zarządu ROD o nadaniu uprawnień użytkownika programu oraz oświadczenie użytkownika programu. Wzór uchwały oraz oświadczenia stanowią odpowiednio załącznik oznaczony literą B i załącznik oznaczony literą C.
6. Okręg prowadzi kartotekę rejestru (kartotekę), w której przechowywane są (odrębnie dla każdego ROD) dokumenty stanowiące podstawę wpisu do rejestru. Na dokumencie należy odnotować datę, pod którą dokonano wpisu do rejestru w oparciu o dokument oraz imię i nazwisko osoby dokonującej wpisu.
7. Wpis do rejestru winien nastąpić w terminie 7 dni od otrzymania przez okręg prawidłowej dokumentacji stanowiącej podstawę wpisu w rejestrze.
8. Prowadzenie rejestru oraz kartoteki należy do obowiązków osób wyznaczonych w okręgu do obsługi procesu korzystania z DGCS PZD System przez ROD.
9. Nadzór nad prawidłowym prowadzeniem rejestru oraz kartoteki należy do obowiązków osoby zatrudnionej na stanowisku dyrektora biura (kierownika biura) okręgu.
10. Nadanie uprawnień użytkownika programu w okręgu oraz wpis do rejestru następuje na zasadach, jak dla użytkownika programu w ROD, stosowanych odpowiednio. Uchwałę w sprawie nadania uprawnień podejmuje Prezydium Okręgowego Zarządu PZD.
11. Odebranie uprawnień użytkownika oraz wprowadzenie odpowiedniego wpisu w rejestrze (wykreślenia) następuje na zasadach wskazanych powyżej dla wpisania użytkownika, stosowanych odpowiednio.

***Załącznik B** do Zasad prowadzenia rejestru użytkowników DGCS PZD System*

UCHWAŁA NR
ZARZĄDU ROD …….
z dnia …… r.
w sprawie nadania uprawnień użytkownikom DGCS PZD SYSTEM

Działając na podstawie § 72 pkt 8 Statutu PZD oraz § 2 ust. 5 uchwały 468/2017 Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 8 grudnia 2017 r. *w sprawie przyjęcia zasad rozprowadzenia Programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD,* Zarząd ROD postanawia:

§ 1

Nadać uprawnienia użytkownika DGCS PZD SYSTEM w w/w ROD oraz zakreślić zakres tych uprawnień w następujący sposób:

1. Pan/i……
Funkcja w ROD:…….
administrator systemu
zakres uprawnień: moduły * ……..
login** ……

2. Pan/i……
funkcja: **główny księgowy ROD**
zakres uprawnień: moduły * ……..
login** ……

3. Pan/i ……
Funkcja w ROD:…….
zakres uprawnień: moduły *……..
login**……

§2

Przekazać do okręgowego zarządu PZD odpis niniejszej uchwały wraz z oświadczeniem/ami w/w użytkownika/ków o zapoznaniu się z zasadami użytkowania DGCS PZD System, w celu dokonania zapisu w Rejestrze użytkowników DGCS PZD System.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Zarządu ROD …… Prezes Zarządu ROD …….

**** należy wpisać symbol modułu:** **A** – administrator (odpowiedzialny również za wykonywanie i przechowywanie kopii bezpieczeństwa), **O** – moduł „Ogrody Działkowe”, **F** – moduł „Finanse i Księgowość”, **M** – moduł „Magazyn”, **D** – moduł „Deklaracje podatkowe”, **S** – moduł „Środki trwałe”, **K** – moduł „Kadry i płace”*

***** Login użytkownika** ustanowiony wg jednolitej zasady i.nazwisko.RRRR (pierwsza litera imienia + „kropka” + pełne nazwisko + „kropka” + rok urodzenia)* bez polskich liter

***Załącznik C** do Zasad prowadzenia rejestru użytkowników DGCS PZD System*

data:……

OŚWIADCZENIE UŻYTKOWNIKA
DGCS PZD System

ROD : ……

ADRES:……

……

……

Imię i nazwisko użytkownika	Login	Moduły*	Data nadania uprawnień

* należy wpisać symbol modułu, do którego użytkownikowi nadano dostęp
A – administrator (odpowiedzialny również za wykonywanie i przechowywanie kopii bezpieczeństwa), **O** – moduł „Ogrody Działkowe", **F** – moduł „Finanse i Księgowość", **M** – moduł „Magazyn", **D** – moduł „Deklaracje podatkowe", **S** – moduł „Środki trwałe", **K** – moduł „Kadry i płace"

Użytkownik deklaruje przestrzeganie zasad korzystania z DGCS PZD System (programu) obowiązujących w PZD, a w szczególności:

1. Z uwagi na wymogi prawa powszechnie obowiązującego użytkownik jest obowiązany do zmiany przypisanego mu hasła, na inne hasło, które będzie zawierało **przynajmniej** 8 znaków w tym: 1 dużą literę,1 małą, 4 cyfry, 1 dowolny znak po za cyfrą i literą.
2. W przypadku uzyskania informacji o tym, iż nieuprawnione osoby uzyskały lub próbowały uzyskać dostęp do programu lub przejąć zapisane w nim dane, użytkownik niezwłocznie powiadomi o tym okręgowy zarząd PZD.
3. Administrator jest odpowiedzialny za wprowadzanie zmian użytkowników zgodnie z uchwałą Zarządu ROD oraz wykonywanie i przechowywanie kopii bezpieczeństwa.
4. Użytkownik deklaruje przestrzeganie obowiązujących przepisów o ochronie danych osobowych. W szczególności zakazane jest udostępnianie danych zapisanych w programie osobom nieuprawnionym lub wykorzystywanie ich do celów innych, niż wynikające z ich powierzenia PZD.
5. Program zostanie zainstalowany i użytkowany wyłącznie na komputerach i innych nośnikach będących własnością PZD.
6. W oparciu o 1 licencję jednoczesny dostęp do programu będzie realizowany maksymalnie przez 3 osoby (chyba że ROD wykupił dodatkowe stanowisko).
7. Użytkownik deklaruje, że zapoznał się z dokumentacją DGCS PZD System w zakresie, w którym otrzymał dostęp.

Data	Imię, Nazwisko użytkownika	Podpis

W imieniu Zarządu ROD osoby odpowiedzialne za złożenie deklaracji do OZ PZD

Funkcja	Imię, Nazwisko	Podpis

UCHWAŁA NR 493/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 14 grudnia 2017 r.
***w sprawie przyjęcia dokumentu* „Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD System"**

Działając na podstawie § 134 ust.2 pkt 1 i 5-7 Statutu PZD w celu zapewnienia korzystania z DGCS PZD System przez jednostki organizacyjne PZD w sposób zgodny z umową zawartą w dniu 26 maja 2017 r. pomiędzy PZD, a DGCS SA, Prezydium KR PZD postanawia:

§ 1

Przyjąć dokument pt. *„Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD System"* stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Przekazać dokument, o którym mowa w § 1, do DGCS SA z przeznaczeniem do wprowadzenia jego treści do DGCS PZD System w celu akceptowania przez użytkownika na etapie instalacji.

§ 3

Uchwała wchodzi z dniem podjęcia

WICEPREZES

/-/ Zdzisław ŚLIWA

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 14 grudnia 2017 r.

Załącznik do uchwały nr 493/2017

Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD System

Warunki licencji, na podstawie której jednostki organizacyjne Polskiego Związku Działkowców (jednostka krajowa, jednostka terenowa lub rodzinny ogród działkowy – dalej zwane „jednostkami PZD") są uprawnione do korzystania z oprogramowania DGCS PZD System (podstawowe warunki licencji).

1. Rodzaj Licencji – odpłatna, niewyłączna i nieprzenaszalna.
2. Podmiot udzielający licencji – DGCS SA, zwany dalej również Wykonawcą.
3. Podmiot uprawniony do praw wynikających z licencji – Polski Związek Działkowców (PZD), wykonujący uprawnienia do poszczególnych licencji poprzez swoje jednostki organizacyjne.
4. Program DGCS PZD System obejmuje moduły:
   – moduł finansowo – księgowy,
   – moduł magazynowy,
   – moduł kasowy,
   – moduł płacowy,
   – moduł środki trwałe,
   – moduł deklaracje podatkowe,
   – moduł Ogrody Działkowe.
5. Z DGCS PZD System mogą korzystać **wyłącznie osoby wskazane przez jednostkę PZD – „Użytkownicy".**
   Poprzez wskazanie rozumie się uchwałę właściwego organu PZD o nadaniu uprawnień Użytkownika oraz rejestrację w DGCS PZD System. Z DGCS PZD System nie może korzystać więcej niż jeden Użytkownik o tym samym identyfikatorze zarejestrowanym w Systemie. W przypadku odebrania uprawnień Użytkownika, osoba której odebrano uprawnienia jest zobowiązana do zaniechania korzystania z DGCS PZD System.
6. Licencja udostępniana jednostce PZD pozwala na **jednoczesną pracę 3 Użytkowników** w sieci lub na trzech niepołączonych siecią komputerach, w ramach jednej jednostki PZD (dalej „Licencja").
7. Licencja nie ogranicza ilości zarejestrowanych Użytkowników, tzn. z ROD może być zarejestrowanych w Systemie DGCS więcej niż 3

Użytkowników, z zastrzeżeniem, że jedna Licencja upoważnia do pracy 3 Użytkowników równocześnie.

8. DGCS PZD System przeznaczony jest wyłącznie do wykorzystania na potrzeby jednostki organizacyjnej PZD. W szczególności programu nie można wynajmować, dzierżawić lub użyczać osobom trzecim, ani też wykorzystywać do szkolenia poza jednostkami PZD. Nie dotyczy to sytuacji, w której osoby trzecie, w ramach umowy z jednostką PZD, świadczą usługę obsługi systemu lub wprowadzania danych, przy czym DGCS PZD System może być zainstalowany wyłącznie **na komputerze/serwerze będącym własnością PZD**.
9. W przypadku korzystania z DGCS PZD System w sposób niezgodny z warunkami wynikającymi z niniejszego dokumentu, w szczególności udostępnienia DGCS PZD System osobie nieuprawnionej, PZD ma prawo dochodzenia wobec osoby odpowiedzialnej odszkodowania, w tym zgłaszania roszczeń regresowych z tytułu strat poniesionych w związku z odpowiedzialnością PZD wobec DGCS SA.
10. Licencja obejmuje prawo do korzystania z DGCS PZD System przez Użytkownika na następujących polach eksploatacji:
    a. wykorzystanie w zakresie wszystkich funkcjonalności w dowolny sposób;
    b. wprowadzanie i zapisywanie w pamięci komputerów, serwerów, i innych nośników i urządzeń istniejących w chwili obecnej lub powstałych w przyszłości; odtwarzanie; utrwalanie; przekazywanie; przechowywanie; wyświetlanie; stosowanie;
    c. instalowanie i deinstalowanie oprogramowania pod warunkiem zachowania liczby udzielonych licencji;
    d. sporządzanie kopii zapasowej (kopii bezpieczeństwa);
    e. przystosowanie (customizacja); tłumaczenie; wprowadzanie zmian układu lub inne zmiany **nie wymagające zmiany kodu źródłowego**, rozporządzanie i korzystanie z tych zmian, z zachowaniem praw osoby, która tych zmian dokonała;
    f. korzystanie z produktów powstałych w wyniku eksploatacji oprogramowania, w szczególności danych, raportów, zestawień oraz innych dokumentów kreowanych w ramach tej eksploatacji oraz modyfikowania tych produktów i dalszego z nich korzystania.
11. Użytkownik ma prawo do wykonywania kopii zapasowych DGCS PZD System i przetwarzanych za jego pomocą danych, pod warunkiem, że kopie te będą używane jedynie w wypadku awarii systemu podstawowego.
12. Użytkownik **nie podejmie**, ani nie zezwoli na podjęcie czynności, dążących do odtworzenia kodu źródłowego oprogramowania (reverse engineering), disasemblacji, dekompilacji, tłumaczenia lub adaptacji DGCS PZD System.
13. PZD jest uprawniony do kopiowania i rozpowszechniania dla jednostek PZD, dokumentacji Systemu DGCS PZD wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji zadań PZD z wykorzystaniem Systemu.
14. Użytkownik ma prawo do korzystania z dokumentacji jako pomocy przy posługiwaniu się oprogramowaniem w sposób zgodny z niniejszymi warunkami.
15. DGCS S.A. zachowuje wszelkie tytuły, prawa autorskie oraz inne prawa w odniesieniu do DGCS PZD System i dokumentacji.
16. Wszelkie prawa udzielone na podstawie niniejszej Licencji są osobistymi prawami PZD i nie mogą być przedmiotem cesji ani zostać przeniesione przez jednostkę PZD na osobę trzecią bez uprzedniej, pisemnej zgody DGCS S.A.
17. DGCS SA może wypowiedzieć Licencję w przypadku potwierdzonego poważnego naruszenia przez jednostkę PZD standardowych warunków licencyjnych oprogramowania. Skutki poważnego naruszenia dotyczą Licencji, w związku z wykorzystaniem której doszło do tego naruszenia. DGCS SA może wypowiedzieć Licencję w takim przypadku, gdy jednostka PZD nie zaprzestanie naruszania w terminie 30 dni, pomimo pisemnego wezwania do zaprzestania stwierdzonych naruszeń. Wypowiedzenie Licencji może nastąpić każdorazowo wyłącznie na piśmie gdy DGCS SA jednocześnie zwróci odpowiednią część zapłaconego wynagrodzenia, pod rygorem nieważności.
18. DGCS S.A. nie będzie zobowiązany rekompensować PZD jego uzasadnionych kosztów związanych z naruszeniem praw własności intelektualnej, jeżeli ich powstanie lub wysokość były wynikiem:
    a) wprowadzenia przez jednostkę PZD niedozwolonych zmian, modyfikacji i adaptacji Systemu DGCS PZD System lub dokumentacji bez uprzedniej pisemnej zgody DGCS S.A.;

b) połączenia, przyłączenia, eksploatacji lub użytkowania DGCS PZD System lub dokumentacji (zależnie od okoliczności) z innym Systemem nie pochodzącymi od DGCS S.A..

19. Korzystanie z Licencji przez ROD wolne jest od innych opłat niż te, które są określone w uchwale właściwego organu PZD określającej zasady rozliczenia wewnątrz PZD z tytułu korzystania z licencji do DGCS PZD System przez jednostki organizacyjne PZD.
20. W przypadku aktualizacji lub zmiany oprogramowania przez DGCS SA, jednostka PZD nabywa odpowiednie prawa licencyjne do zaktualizowanego lub zmodyfikowanego oprogramowania. W przypadku braku stosownej informacji korzystanie z aktualizacji lub zmienionej wersji oprogramowania odbywa się na zasadach wynikających z niniejszego dokumentu.

Szczegółowe warunki licencji określa umowa pomiędzy Polskim Związkiem Działkowców stowarzyszenie ogrodowe z siedzibą w Warszawie, a DGCS SA z siedzibą w Kaliszu, na dostarczenie zintegrowanego programu DGCS PZD System wraz z modułem Ogrody Działkowe.

Obok postanowień wynikających z licencji, zasady korzystania z programu w jednostkach organizacyjnych PZD regulują również uchwały organów PZD.

UCHWAŁA NR 4/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji umowy z Firmą DGCS S.A.

Działając na podstawie § 135 ust. 2 pkt 5 i 7 Statutu PZD, Prezydium Krajowej Rady PZD, postanawia:

§ 1

1. Uznać, że wszystkie zadania wynikające z umowy na dostawę oprogramowania i udzielenie licencji zawartej w dniu 26 maja 2017r pomiędzy DGCS S.A. a PZD zostały zrealizowane terminowo i zgodnie z założeniami, tj. do końca grudnia 2017r. program DGCS PZD SYSTEM został przekazany do jednostek terenowych celem rozprowadzenia wśród 1000 ROD, które wyraziły chęć nabycia programu.
2. Zatwierdzić Sprawozdanie z wykonania umowy na dostawę oprogramowania i udzielenie licencji zawartej w dniu 26 maja 2017r. pomiędzy DGCS S.A. a PZD.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SKARBNIK

/-/Barbara KOROLCZUK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 23 stycznia 2018 r.

Sprawozdanie z wykonania zapisów umowy z 25 maja 2017 r. w sprawie zakupu i wdrożenia programu DGCS PZD System dla ROD

Prezydium Krajowej Rady PZD w dniu 16 listopada 2016 roku uchwałą nr 427/2016 podjęło decyzję w sprawie określenia postępowania w przedmiocie wyboru oprogramowania na potrzeby ROD

Prezydium KR PZD w/w Uchwale zaakceptowało:

– ramowy harmonogram działań skierowanych na ostateczny wybór programu, zawarcie umowy dotyczącej dostarczenia programu

i jego wdrożenia w ROD prowadzonych przez PZD
– zakres zadań dla Rady Programowej Projektu
– podstawowe założenia programu

Zgodnie z § 2 w/w Uchwały Prezydium KR PZD powołało Radę Programową Projektu w składzie:

1. Przewodniczący Rady – Zdzisław Śliwa – V-ce Prezes PZD
2. Zastępca Przewodniczącego Rady – Piotr Gadzikowski – członek Prezydium KR PZD
3. Członek Rady – Barbara Korolczuk – Skarbnik PZD
4. Członek Rady – Tomasz Olkuski – członek Prezydium OZ w Szczecinie
5. Członek Rady – Bartłomiej Piech – RP KR PZD
6. Członek Rady – Łukasz Polak – RP OZM
7. Członek Rady – Mirosława Marks GK KRPZD

Rada Programowa w wyniku intensywnych prac i szeregu analiz zawnioskowała do Prezydium KR PZD o zatrudnienie koordynatora i podpisanie umowy z Firmą DGCS na opracowanie programu dla ROD.

Od stycznia 2017 r. w wyniku prowadzonych przeglądów ofert zatrudniono Koordynator Krzysztofa Szymańskiego, który brał udział zgodnie z zakresem czynności w realizacji projektu.

Zgodnie z decyzją Prezydium KR PZD podjętą Uchwałą nr 197/2017 z 23 maja 2017 r. *w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy z DGCS SA na dostawę oprogramowania i udzielenie licencji do oprogramowania służącego wsparciu działania ROD* w dniu 25 maja 2017 r. została podpisana umowa z Firmą DGCS na zakup oprogramowania komputerowego o nazwie DGCS PZD SYSTEM dla ROD.

W celu sprawnego realizowania zapisów umowy Prezydium KRPZD podjęło szereg ważnych Uchwał:

1. Uchwała nr **239/2017** Prezydium KR PZD z 28 czerwca 2017 r. – *w sprawie określenia zasad ponoszenia kosztów nabycia praw do licencji oraz usług* świadczonych na rzecz jednostek organizacyjnych PZD przy realizacji umowy z DGCS SA
2. Uchwała nr **240/2017** Prezydium KR PZD z 28 czerwca 2017 r. – *w sprawie przyjęcia wytycznych w sprawie systemu wdrożenia programu DGCS PZD System zgodnie z podpisaną umową w dniu 25 maja 2017 r. pomiędzy PZD i DGCS na dostawę oprogramowania i udzielenie licencji.*
3. Uchwała nr **467/2017** Prezydium KR PZD z 8 grudnia 2017 r. – *w sprawie zobowiązania jednostek terenowych j jednostki krajowej do prowadzenia ewidencji księgowej na programie DGCS PZD SYSTEM*
4. Uchwała **468/2017** Prezydium KR PZD z 08 grudnia 2017 r. *w sprawie przyjęcia zasad rozprowadzania Programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD*
5. Uchwała nr **475/2017** Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 14 grudnia 2017 r. *w sprawie przeznaczenia środków z budżetu KR PZD na dofinansowanie ROD, które zgłosiły chęć nabycia programu DGCS PZD*
6. Uchwała **nr 474/2017** Prezydium KR PZD z dnia 14 grudnia *w sprawie przyjęcia zasad prowadzenia rejestru użytkowników programu DGCS PZD System*
7. Uchwała **nr 493/2017** Prezydium KR PZD z dnia 14 grudnia 2017 r. *w sprawie przyjęcia dokumentu „Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD SYSTEM*

W celu sprawnego realizowania zapisów umowy podjęto następujące działania

1. Pismem l.dz.4715/2017 z 30.06.2017 przesłano do wszystkich okręgów szczegółowe informacje wynikające z umowy odnośnie warunków zakupu programu, równocześnie przesłano wytyczne wraz z uchwałą określające zadania do wykonania dla Jednostki krajowej, jednostek okręgowych i ROD w celu realizacji umowy.
2. Pismem l.dz.5041/2017 z 11.07.2017 r. zwrócono się do okręgów w sprawie przesłania zestawienia ROD zainteresowanych zakupem programu oraz poproszono o wytypowanie z ramienia okręgu dwóch osób, które po przeszkoleniu będą współpracować z Krajową Radą PZD w zakresie poprawnego wdrożenia i funkcjonowania programu DGCS PZD SYSTEM w ogrodach.
3. Na Prezydium KR PZD w dniu 5 września 2017 r. przedstawiono informację z danych otrzymanych z okręgów, że zamiast 1000 ROD, tylko 682 ROD zainteresowanych jest nabyciem programu.
4. W okresie po podpisaniu umowy z firmą DGCS PZD systematycznie w biurze Jednostki Krajowej odbywały się robocze spo-

tkania z przedstawicielami Firmy DGCS w sprawie dopracowania programu a szczególnie modułu ogrody działkowe.

Pierwsze spotkanie odbyło się tuż po podpisaniu umowy w dniu 26 maja 2017 r.

7. W dniu 30 maja Kierownik Projektu przekazał kierownikom wydziałów biura Jednostki Krajowej za pokwitowaniem zestaw materiałów do oceny i ewentualnego wniesienia uwag do modułu ogrody działkowe.

Poniżej zamieszczamy wykaz spotkań roboczych z Firmą DGCS w sprawie dopracowania szczegółowej specyfikacji wymagań programu DGCS PZD System oraz spotkania w sprawie wprowadzania zmian zgłaszanych i konsultowanych przez Okręgi i ROD, w wyniku których doprecyzowana i skonsultowana szczegółowa specyfikacja obejmowała **187 str**. i po ostatecznych uzgodnieniach została przekazana przez Firmę DGCS do Krajowej Rady PZD 26 czerwca 2017 r. l.dz. 4557. I stanowiła podstawy prac nad programem.

Lp.	Data spotkania	Cel spotkania
1	26.05.2017	Określenie sposobu komunikacji, ustalenie osób i ich dostępność, zasady pracy. Wstępna analiza wymagań funkcjonalnych dla modułu Ogrody Działkowe wraz z określeniem typów danych
2	01-02.06.2017	Przeprowadzenie kolejnego etapu analizy przedwdrożeniowej DGCS PZD System
3	08.06.2017	Przeprowadzenie kolejnego etapu analizy przedwdrożeniowej DGCS PZD System, w szczególności omówienie projektów widoków/okien w mającym powstać systemie
4	13.06.2017	Omówienie treści dokumentu szczegółowej specyfikacji wymagań – określenie wstępnych uwag do dokumentu do uwzględnienie w finalnej wersji. Potwierdzenie pól wyliczanych dla ogrodu i terenu (ilości, powierzchnie) Potwierdzenie ostatecznego „wyglądu sposobu tworzenia naliczeń (składki powiązane z działką) Ustalenie sposobu przekazania dokumentacji
5	12.07.2017	Instalacja wersji sieciowej oprogramowania DGCS PZD System na dwóch komputerach, z dostępem do trzech baz – PZD KR, Okręg i ROD, Prezentacja i omówienie procesu instalacji, Prezentacja i omówienie modułu Księgowość oraz sprawozdań
6	21.08.2017	Doprecyzowanie i wyjaśnianie w związku z przesłanymi pytaniami i otrzymanymi odpowiedziami, Omówienie modułu Księgowość pod kątem zgłoszonych pytań, Sprecyzowanie wymagań przez PZD
7	07.09.2017	Prezentacja modułu Ogrody Działkowe, Omówienie poszczególnych funkcji modułu Ogrody Działkowe, Prezentacja i omówienie raportów modułu Ogrody Działkowe, Wniesienie uwag przez PZD
8	20-21.09.2017	Prezentacja programu w tym modułu ogrody działkowe podczas szkolenia głównych księgowych i dyrektorów biur Okręgów

9	03-04.10.2017	Przeprowadzenie pilotażu w 7 ROD z obsługi programu DGCS
10	10-11.10.2017	Przeprowadzenie szkolenia z obsługi programu – Warszawa
11	17-18.10.2017	Przeprowadzenie szkolenia z obsługi programu – Wrocław
12	24-25.10.2017	Przeprowadzenie szkolenia z obsługi programu – Toruń
13	07-08.11.2017	Przeprowadzenie szkolenie z obsługi programu – Katowicach Zgodnie z umową przeszkolono 60 osób średnio po dwie z każdego okręgu. Każde szkolenie zostało potwierdzone listą obecności i protokołem podpisanym przez dwie strony KR PZD I DGCS

Prowadząc projekt ściśle przestrzegano zapisów umowy a szczególnie załącznika nr 9 Harmonogramu prac wdrożeniowych i płatności DGCS PZD System.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały zrealizowane wszystkie zadania wymienione w harmonogramie tj.:

1. Analiza projektowa (termin realizacji 3 tygodnie od dnia podpisania umowy) – **zrealizowane**
2. Akceptacja przez PZD specyfikacji i wymagań (termin realizacji – tydzień od zakończenia pkt.1) – **zrealizowane**
3. Implementacja modułu ogrody działkowe wraz z bieżącymi testami – (termin realizacji -12 tygodni od zakończenia pkt 2)-**zrealizowane**
4. Odbiór i akceptacja implementacji (5%)- termin realizacji – tydzień od zakończenia pkt 3) – **zrealizowane**
5. Nieodpłatne udzielenie 5 licencji tymczasowych na potrzeby wdrożenia pilotażowego oraz przekazanie 30 wersji demonstracyjnych PZD DGCS System **– zrealizowane**.
6. Testowy pilotaż w wybranych pięciu Jednostkach PZD wraz z ewentualnymi poprawkami w implementacji modułu Ogrody Działkowe (10%) – pięć tygodni od zakończenia pkt 4) – **zrealizowane**
7. Przekazanie dokumentacji DGCS PZD SYSTEM w 5 jednostkach do akceptacji przez PZD (termin realizacji – 1 tydzień od zakończenia pkt 6) – **zrealizowane**
8. Akceptacja przez PZD poprawnie przeprowadzonego procesu wdrożenia w 5 jednostkach PZD (termin realizacji – jeden tydzień od zakończenia pkt. 6) – **zrealizowane**
9. Przekazanie certyfikatu licencyjnego (1000 sztuk) do Systemu oraz zapewnienie możliwości instalacji Systemu przez pozostałe Jednostki PZD (1000 jednostek) (termin realizacji – 3 dni od zakończenia pkt 8) – zrealizowane
10. Szkolenie z obsługi Systemu – **zrealizowane, przeprowadzono szkolenia w czterech turach w których udział wzięło łącznie 60 osób.**
11. Zakończenie do końca grudnia 2017 r. procesu realizacji i instalacji przez DGCS we wszystkich Jednostkach PZD zgłoszonych do Wykonawcy do dnia 15.10.2017

Wszystkie ROD biorące udział w pilotażu wystawiły pozytywną opinię uznając, że Program DGCS PZD System spełnia wymogi i może być rozprowadzany w ROD. Opinie ROD zostały zamieszczone na stronie internetowej KR PZD

Firma DGCS zgodnie z umową w dniu 27 grudniu 2017 r. zrealizowała całość umowy przekazując:

1. Link do wersji instalacyjnej DGCS PZD System
2. 50 nośników w CD zawierających DGCS PZD System (§2 pkt.2.2 podpunkt 2.2.3)
3. Jeden komplet dokumentacji użytkowej (załącznik Nr 2 pkt. 8.1)

Na okoliczność przekazania dokumentów sporządzony został protokół przekazania produktu podpisany przez :

Ze strony DGCS Tomasz Słowiński Kierownik Projektu i Marcin Szkudlarz

Ze strony KR PZD Mirosława Marks – Kierownik Projektu i Krzysztof Szymański –Koordynator.

Zgodnie z umowa do Jednostki Krajowej Firma DGCS przekazała 1000 licencji na program DGCS PZD System zgodnie z przekazanym z Krajowej Rady PZD wykazem ROD, które wyraziły chęć nabycia programu.

Licencje zostały przekazane do okręgów wraz z pismem przewodnim L.dz. 9354/2017 z 21 grud-

nia 2017 r. w celu rozprowadzenia do zainteresowanych ROD. Wraz z licencją Jednostki okręgowe otrzymały certyfikat, w wersji edytowalnej, który ma być przekazywany do ROD wraz z licencja na program DGCS PZD SYSTEM

Realizując zapisy umowy zapisane w załączniku nr 9 po wykonaniu poszczególnych zadań Firma DGCS wystawiła cztery faktury, które zostały opłacone przez KR PZD w następujących terminach:

01.12.2017 r. – 31.980,00 zł (zał. Nr 9 pkt 4 odbiór i akceptacja implementacji (założeń do programu))

11.12.2017 r. – 40.590.00 zł (za ł. Nr 9 pkt. 10 za szkolenia)

14.12.2017 r. – 27.060,00 zł (zał. Nr 9 pkt. 6 i 7 za pilotaż w 7 ROD)

29.12. 2017 r. – 160.195,20 zł (klucze licencyjne dla 1000 ROD Faza 2.2 § 8 z czego 640 dla ROD i 360 dla OFK)

RAZEM – 259.825,20 zł

Prezydium KR PZD Uchwałą nr 475/2017 z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie przeznaczenia środków z budżetu KR PZD na dofinansowanie Rodzinnych Ogrodów Działkowych, które zgłosiły chęć nabycia programu DGCS PZD System zdecydowało o sfinansowaniu 50 % wartości programu DGCS PZD System przeznaczając na ten cel kwotę – 121.634,70 zł.

Wydział księgowości 20 grudnia 2017 r. przekazał do okręgów noty obciążeniowe za dostarczony program z zastosowaniem 50% rabatu zgodnie z decyzja Prezydium KR PZD.

Na podstawie rozdzielnika przekazano do jednostek okręgowych płyty CD zawierające program DGCS PZD System przekazany zgodnie z umową przez DGCS.

Opracowała: M. Marks – Kierownik Projektu
Krzysztof Szymański – Koordynator

Warszawa 15 stycznia 2018 roku

UCHWAŁA NR 5 /2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 r.

w sprawie przyjęcia wytycznych w sprawie II etapu związanego z rozpowszechnianiem i wdrażaniem programu DGCS PZD SYSTEM w Jednostkach PZD

Prezydium Krajowej Rady PZD, mając na uwadze korzyści możliwe do osiągnięcia dzięki wykorzystaniu przez zarządy ROD programu DGCS PZD SYSTEM, działając na podstawie § 135 ust. 2 pkt 6 i 7 Statutu PZD, postanawia:

§ 1

1. Zarekomendować dążenie do wdrożenia programu DGCS PZD System we wszystkich ROD prowadzonych przez PZD.
2. Przyjąć Wytyczne w sprawie II etapu związanego z rozpowszechnianiem i wdrażaniem programu DGCS PZD SYSTEM w Jednostkach PZD, których tekst stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SKARBNIK

/-/Barbara KOROLCZUK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 23 stycznia 2018 r.

WYTYCZNE
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY PZD Z DNIA 23 STYCZNIA 2018 R.

W sprawie II etapu związanego z rozpowszechnianiem i wdrażaniem programu DGCS PZD SYSTEM w jednostkach PZD

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców doceniając znaczenie opracowanego dla potrzeb ROD programu DGCS PZD System, mając również na uwadze jego szerokie możliwości i duże znaczenie dla nowoczesnego, poprawnego zgodnego z prawem prowadzenia spraw związanych z zarządzaniem ogrodem, postanawia przyjąć wytyczne, które określą zadania dla poszczególnych struktur PZD związane ze sprawnym rozpowszechnianiem programu w Rodzinnych Ogrodach Działkowych :

Jednostka Krajowa

1. Promowanie programu DGCS PZD SYSTEM na stronie internetowej i w wydawnictwach Związkowych
2. Zobowiązanie jednostek okręgowych do informowania ROD na temat możliwości nabycia programu DGCS PZD System i na temat decyzji podjętych przez Prezydium KR PZD.
3. Bieżące podejmowanie stosownych decyzji w sprawach związanych z wdrażaniem i użytkowaniem programu DGCS PZD SYSTEM
4. Prowadzenie i stałe aktualizowanie rejestru ROD, które nabyły program DGCS PZD SYSTEM
5. Prowadzenie rejestru osób wytypowanych przez jednostki okręgowe do współpracy przy wdrażaniu i funkcjonowaniu programu w ROD
6. Opracowywanie projektów zmian w programie DGCS PZD SYSTEM wynikających z nowych przepisów i zgłaszanie ich zgodnie z umową do firmy DGCS S.A.
7. Ciągła współpraca z wytypowanymi przez jednostki okręgowe pracownikami w zakresie obsługi programu i reagowanie na wnoszone uwagi
8. Organizowanie szkoleń tematycznych z zakresu obsługi programu DGCS PZD SYSTEM
9. Zbieranie i analizowanie uwag napływających z okręgów w sprawie funkcjonowania programu w ROD. Przekazywanie powyższych uwag do DGCS i udzielania wsparcia w tym zakresie okręgom.
10. Nadzór i współpraca nad procesem aktualizacji oprogramowania, akceptacja wersji aktualizacyjnej.
11. Opracowanie we współpracy z Firmą DGCS S.A. modyfikacji modułu Ogrody Działkowe na potrzeby Okręgów i Krajowej Rady
12. Zobowiązanie poszczególnych kierowników wydziałów KR PZD w sprawie bieżącego zgłaszania zmian w drukach i załącznikach występujących w zakładkach programu DGCS PZD SYSTEM

Jednostki Terenowe

1. Ścisłe stosowanie i przestrzeganie decyzji podjętych przez Prezydium KR PZD w sprawie wdrażania programu DGCS PZD tj.
   - Uchwała nr **240/2017** Prezydium KR PZD z 28 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia wytycznych w sprawie systemu wdrożenia programu DGCS PZD System zgodnie z podpisaną umową w dniu 25 maja 2017 r. pomiędzy PZD i DGCS na dostawę oprogramowania i udzielenie licencji.
   - Uchwała nr **467/2017** Prezydium KR PZD z 8 grudnia 2017 r. w sprawie zobowiązania jednostek terenowych j jednostki krajowej do prowadzenia ewidencji księgowej na programie DGCS PZD SYSTEM
   - Uchwała **468/2017** Prezydium KR PZD z 08 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia zasad rozprowadzania Programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD
   - Uchwała nr **475/2017** Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie przeznaczenia środków z budżetu KR PZD na dofinansowanie ROD, które zgłosiły chęć nabycia programu DGCS PZD
   - Uchwała **nr 474/2017** w sprawie przyjęcia zasad prowadzenia rejestru użytkowników programu DGCS PZD System
   - Uchwała **nr 493/2017** Prezydium KR PZD z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD SYSTEM

2. Prowadzenie i aktualizowanie rejestru ROD, które nabyły program DGCS PZD SYSTEM
3. Prowadzenie rejestru osób wyznaczonych z ROD do obsługi programu
4. Prowadzenie i właściwe zabezpieczenie dokumentacji związanej z dostarczaniem programu DGCS PZD SYSTEM dla ROD w tym Deklaracji użytkowników.
5. Wspieranie ROD we wdrażaniu programu
6. Bieżące informowanie ROD o możliwościach i zasadach nabycia programu
7. Prowadzenie prezentacji i szkoleń z obsługi programu DGCS PZD SYSTEM
8. Zbieranie i przekazywanie do jednostki Krajowej nowych zamówień na program DGCS PZD SYSTEM.
9. Przekazywanie zgodnie z zamówieniem licencji wraz z Certyfikatem dla poszczególnych ROD
10. Udzielanie wsparcia we wdrażaniu programu w ROD
11. Przesyłanie do Jednostki Krajowej uwag wynikających z obsługi programu
12. Przesyłanie do Jednostki Krajowej propozycji nowych rozwiązań mających wpływ na lepsze funkcjonowanie programu

Rodzinne Ogrody Działkowe

1. Zapoznanie się z w/w decyzjami Prezydium KR PZD w sprawie wdrażania i obsługi programu DGCS PZD SYSTEM
2. Zgłoszenie akcesu do udziału w procesie wdrożenia systemu (zamówienie licencji systemu) wraz z określeniem, czy system będzie instalowany:
   a) na jednym komputerze w całości
   b) na kilku komputerach w sieci lokalnej
   c) na komputerach nie połączonych w sieci (moduł Ogrody Działkowe i Księga Handlowa osobno)
   d) w ROD (moduł Ogrody Działkowe) i w Ośrodku Finansowym (Księga Handlowa)
3. Wyznaczenie dwóch osób odpowiedzialnych za procesu wdrożenia systemu w ROD
4. Przygotowanie sprzętu komputerowego do instalacji systemu zgodnie z wytycznymi, zapewnienie łącza internetowego w celu instalacji systemu, aktualizacji i ewentualnej pomocy zdalnej.
5. Zapoznanie się z procedurą instalacji programu i wystąpienie o ewentualnie wsparcie wytypowanego pracownika jednostki okręgowej.
6. Przekazanie informacji dotyczącej wyboru sposobu instalacji systemu do wyznaczonych osób w Okręgu
7. W przypadku wyboru instalacji samodzielnej postępowanie zgodnie z procedurą instalacji samodzielnej
8. Zapoznanie się z instrukcją obsługi systemu dedykowanej dla PZD
9. Rozpoczęcie pracy w systemie zgodnie z instrukcją.
10. Zapoznanie się z instrukcją importu danych początkowych z dotychczasowych programów do zakupionego programu DGCS PZD System. Sprawdzenie i uzupełnienie zaimportowanych danych.
11. Zgłoszenie do wyznaczonych osób z Okręgu zakończenia procesu instalacji systemu i rozpoczęcia pracy na programie.
12. Przekazywanie na bieżąco uwag i zgłoszeń w sprawie procesu wdrożenia systemu do wyznaczonych osób w okręgu
13. Korzystanie z materiałów pomocniczych umieszczanych na stronie PZD ewentualnie w przypadku braku wyjaśnień w dokumentacji zgłaszanie zapytań w sprawie obsługi systemu do wyznaczonych osób w okręgu.
14. W przypadku potrzeby skorzystania z opcji dodatkowych jak szkolenia lub pomoc zdalna, zgłoszenie zapotrzebowania do wyznaczonych osób w okręgu.

Opracowała M. Marks – Kierownik Projektu
Krzysztof Szymański – Koordynator

Warszawa, dnia 15 stycznia 2018 r.

b) w sprawie instruktorów ogrodniczych

UCHWAŁA NR 469/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 8 grudnia 2017 r.
w sprawie ramowego zakresu obowiązków, czynności i odpowiedzialności dla pracownika biura okręgu PZD zatrudnionego na stanowisku instruktora ds. ogrodniczych (tekst jednolity uwzględniający zmiany zawarte w uchwale nr 494/2017 Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z dnia 14 grudnia 2017 r.)

Prezydium Krajowej Rady PZD, działając na podstawie § 134 ust. 2 pkt 1 i 9 Statutu PZD, postanawia co następuje:

§ 1

1. Przyjąć ramowy zakres obowiązków, czynności i odpowiedzialności dla pracownika biura okręgu PZD zatrudnionego na stanowisku instruktora ds. ogrodniczych zawarty w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Zobowiązać dyrektorów biur okręgów PZD do wykorzystania zapisów zawartych w ramowym zakresie przy sporządzaniu zakresu obowiązków i czynności dla nowo zatrudnianych w biurach okręgów PZD pracowników lub też przy konieczności aktualizacji zakresów obowiązków dla pracowników dotychczas zatrudnionych.
3. Niniejszy zakres ma zastosowanie do wszystkich pracowników biura okręgu w zakresie tego stanowiska. Biorąc pod uwagę możliwości okręgu ze względu na jego wielkość i stan zatrudnienia w biurze okręgu, zakres czynności i obowiązków należy dostosować do indywidualnego stanowiska.

§ 2

Zobowiązać dyrektorów biur okręgów PZD do weryfikacji zakresu obowiązków i czynności u dotychczas zatrudnionych pracowników z uwzględnieniem czynności zawartych we wprowadzonym niniejszą uchwałą ramowym zakresie i dokonanie ewentualnych zmian.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 8 grudnia 2017 r.

Załącznik nr 1
Do Uchwały Prezydium KR PZD
Nr 469/2017 z dnia 8 grudnia 2017 r.

RAMOWY ZAKRES OBOWIĄZKÓW, CZYNNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI INSTRUKTORA DS. OGRODNICZYCH

Uwaga: *Niniejszy zakres obowiązków ma zastosowanie do wszystkich pracowników okręgu w zakresie tego stanowiska. Biorąc pod uwagę możliwości okręgu ze względu na jego wielkość i stan zatrudnienia w biurze okręgu, zakres czynności, obowiązków i odpowiedzialności należy dostosować do indywidualnego stanowiska.*

Część I
ZALEŻNOŚĆ SŁUŻBOWA

1. Instruktora ds. ogrodniczych OZ zatrudnia Prezes Okręgowego Zarządu PZD na wniosek Dyrektora Biura Okręgu.
2. Instruktor d/s ogrodniczych jest pracownikiem biura Okręgu PZD i podlega bezpośrednio Dyrektorowi/ Kierownikowi Biura Okręgu.

Część II
OBOWIĄZKI I CZYNNOŚCI

Instruktora ds. ogrodniczych biura okręgu PZD obowiązuje przestrzeganie przepisów:

1) ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13.12.2013 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 40)
2) statutu PZD,
3) regulaminu ROD,
4) unormowań prawnych wynikających z uchwał Krajowej Rady PZD, jej Prezydium, a także uchwał Okręgowego Zarządu PZD i jego Prezydium, w tym uchwał w sprawie prowadzonych w PZD programów:
   - uchwały nr 5/II/2012 Krajowej Rady PZD z 24.02.2012 r. w sprawie Programu modernizacji działek w ROD,
   - uchwały nr 5/IV 2015 Krajowej Rady PZD z 25.11.2015 r. w sprawie programu „Unowocześnianie Infrastruktury Rodzinnych Ogrodów Działkowych – ROD XXI wieku",
   - uchwały nr 1/VI/2015 Krajowej Rady PZD z 22.03.2016r. w sprawie „Otwartego Programu Rozwoju Społecznego Rodzinnych Ogrodów Działkowych".

Do obowiązków instruktora ds. ogrodniczych należy:

1. Wdrażanie polityki oświatowej Związku w zakresie programu oświatowego, upowszechniania wiedzy ogrodniczej i organizacyjnej poprzez:
   1) organizowanie szkoleń dla kandydatów na nowych działkowców,
   2) rozwijanie różnorodnych form przekazywania wiedzy działkowcom poprzez organizowanie prelekcji, wykładów, spotkań na konkretne tematy prowadzonych przez wysokiej klasy specjalistów i znanych wykładowców w środowisku działkowców, pokazów praktycznych itp.,
   3) opracowywanie programów upowszechniania wiedzy, ustalanie tematyki, a także zapewnianie odpowiednich wykładowców,
   4) propagowanie związkowej literatury ogrodniczej i zakładania bibliotek w ogrodach działkowych,
   5) inicjowanie powoływania ośrodków szkoleniowych i nadzór nad ich działalnością.
2. Wdrażanie polityki Związku w zakresie zagospodarowania ogrodów i działek oraz ich modernizacji, a także nadzorowanie zagospodarowania ogrodów i działek poprzez:
   1) inicjowanie kierunków nowoczesnego i racjonalnego zagospodarowania ogrodów i działek oraz ich modernizacji,
   2) organizowanie przeglądów zagospodarowania ogrodów i działek oraz przygotowywanie zaleceń dla zarządów ROD w oparciu o wyniki z przeglądów, a także nadzorowanie ich wykonania,
   3) udzielanie zarządom ROD pomocy merytorycznej przy realizacji otwartych i długofalowych programów rozwoju i modernizacji ROD,
   4) opiniowanie na potrzeby Prezydium OZ planów zagospodarowania nowych ogrodów oraz wniosków zarządów ROD w sprawie zmian w planach zagospodarowania ogrodów,
   5) nadzorowanie pracy pełnomocników ds. organizowania nowych ogrodów działkowych,
   6) składanie okresowych sprawozdań i wniosków na posiedzeniach OZ i jego Prezydium z zakresu zagospodarowania i modernizacji ogrodów i działek.
3. Rozwijanie Społecznej Służby Instruktorskiej PZD, w tym:
   1) inicjowanie powoływania instruktorów: ogrodowych, okręgowych i krajowych,
   2) podnoszenie kwalifikacji instruktorów poprzez organizowanie szkoleń, pokazów praktycznych oraz wykładów dla instruktorów, a także poprzez inne formy upowszechniania wiedzy,
   3) organizowanie i kierowanie pracą instruktorów SSI PZD poprzez organizowanie okresowych narad,
   4) ustalanie zadań dla instruktorów, a także przyjmowanie sprawozdań z ich realizacji,
   5) prowadzenie rejestru instruktorów SSI PZD,
   6) przygotowywanie wytycznych i zaleceń do pracy instruktorów SSI PZD.
4. Prowadzenie instruktażu dla zarządów ROD i działkowców w zakresie zasad nowoczesnego i racjonalnego zagospodarowania ogrodów i działek oraz ich modernizacji, poprzez:
   1) przedstawianie informacji i wniosków ze stanu zagospodarowania ogrodów i działek na naradach prezesów ROD,

2) instruktaż prowadzony bezpośrednio w ROD na potrzeby zarządów ROD oraz działkowców,
3) prowadzenie instruktażu dla działkowców poprzez organizowanie punktów poradnictwa ogrodniczego i organizacyjnego.

5. Organizowanie pracy komisji problemowych okręgowego zarządu ds. zagospodarowania i oświaty, a także utrzymywanie współpracy z komisjami problemowymi funkcjonującymi w ogrodach.
6. Realizowanie zadań z zakresu ochrony środowiska w rodzinnych ogrodach działkowych.
7. Organizowanie działalności konkursowej Okręgu, a także propagowanie i inicjowanie tej działalności w rodzinnych ogrodach działkowych.
8. Utrzymywanie współpracy z ośrodkami naukowymi, a także doradztwa rolniczego w zakresie ogrodnictwa, ochrony środowiska, w tym:
   1) wdrażanie osiągnięć nauki do praktyki ogrodnictwa działkowego,
   2) promowanie nowości ogrodniczych.
9. Opracowywanie informacji, analiz, ocen i wniosków na posiedzenia Prezydium Okręgowego Zarządu PZD, a także Prezydium Krajowej Rady PZD dotyczących powierzonego zakresu obowiązków.
10. Rozpatrywanie skarg i zażaleń z zakresu zadań własnych w oparciu o obowiązujące przepisy wewnętrzne i ogólne.
11. Nawiązywanie i utrzymywanie współpracy z samorządami terytorialnymi w zakresie pozyskiwania środków na zagospodarowanie ogrodów i upowszechnianie wiedzy.
12. Nawiązywanie i utrzymywanie współpracy z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy ogrodniczej i organizacyjnej, a także promowania ogrodów, ich roli i znaczenia.
13. Przygotowywanie materiałów oraz zaleceń ogrodniczych na stronę internetową OZ PZD.
14. Obsługa walnych zebrań rodzinnych ogrodów działkowych oraz aktywne uczestnictwo w organizowanych spotkaniach instruktażowych i organizacyjnych, również wyjazdowych.
15. Lustracje ROD i działek.
16. Wykonywanie innych prac zleconych przez Dyrektora Biura Okręgu PZD.
17. Prowadzenie dziennika pracy w terenie celem dokumentowania bezpośredniego kontaktu instruktora ds. ogrodniczych z Zarządem ROD (data, nazwa ROD, cel wizyty, potwierdzenie działań przez Zarząd ROD).

Część III
ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Służbowa za:

1. Terminową i prawidłową realizację obowiązków, czynności i zadań ujętych w niniejszym zakresie czynności.
2. Właściwe zabezpieczenie dokumentacji.
3. Zachowanie tajemnicy służbowej.
4. Prowadzenie spraw objętych zakresem czynności zgodnie z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Część IV
POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Przy wykonywaniu określonych niniejszym zakresem czynności, pracownik zobowiązany jest do przestrzegania obowiązujących przepisów, w tym szczególnie dotyczących prawa pracy oraz obowiązujących w Polskim Związku Działkowców przepisów wewnętrznych i procedur.

Przyjąłem do wiadomości i stosowania

……
(data i podpis)

Prezes OZ

……
(podpis)

2.

UCHWAŁA NR 489/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 14 grudnia 2017 roku
w sprawie wybicia odznaczenia organizacyjnego PZD dla instruktorów SSI

Prezydium Krajowej Rady PZD działając na podstawie upoważnienia zawartego w uchwale nr 2/XV/2017 Krajowej Rady PZD z dnia 10 sierpnia 2017 roku *w sprawie ustanowienia odznaczenia organizacyjnego PZD oraz ustalenia warunków jego przyznawania*, postanawia:

§ 1

Wydać 4 000 sztuk odznaczenia organizacyjnego z przeznaczeniem dla instruktorów Społecznej Służby Instruktorskiej szczebla krajowego, okręgowego i ogrodowego.

§ 2

Koszty wydania oraz dystrybucji odznaczenia organizacyjnego PZD przeznaczonego dla instruktorów SSI pokryć ze środków budżetowych jednostki krajowej PZD.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SEKRETARZ

/-/ Izabela OŻEGALSKA

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 14 grudnia 2017 roku

3.

UCHWAŁA NR 17/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 roku
w sprawie powołania instruktorów krajowych Społecznej Służby Instruktorskiej

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie Uchwały Nr 11/95 Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 24 sierpnia 1995 r. w sprawie Społecznej Służby Instruktorskiej w PZD, w oparciu o wnioski Prezydiów Okręgowych Zarządów PZD w Gdańsku i Szczecinie postanawia:

§ 1

Powołać na instruktorów krajowych Społecznej Służby Instruktorskiej:

1. Reginę Hlebowicz-Giętkowską z ROD „Zgoda” w Gdańsku, Okręg Pomorski;
2. Henryka Malca z ROD „Nad Myślą” w Myśliborzu, Okręg w Szczecinie.

§ 2

1. Powołani instruktorzy krajowi SSI PZD pełnią swoje obowiązki społecznie realizując zadania określone w § 3 wytycznych stanowiących załącznik do przywołanej na wstępie uchwały Prezydium Krajowej Rady PZD, regulaminem ROD oraz innymi uchwałami Krajowej Rady i Prezydium KR PZD.
2. Powołani niniejszą Uchwałą instruktorzy będą otrzymywać miesięcznik „działkowiec”, którego koszty zakupu i wysyłki pokryje Krajowa Rada PZD.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 23 stycznia 2018 r.

c) w sprawach wydawniczych

UCHWAŁA 490/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 14 grudnia 2017 r.
w sprawie wznowienia książki „Poradnik początkującego działkowca”

Prezydium Krajowej Rady PZD po zasięgnięciu opinii i rekomendacji instruktorów ogrodniczych, a także w związku z wyczerpaniem pierwszego nakładu i licznymi pytaniami działkowców, dostrzega konieczność kontynuacji wyposażania nowych członków Związku w „Poradnik poczatkującego działkowca”. W związku z powyższym Prezydium postanawia:

§ 1

Zlecić Wydawnictwu „działkowiec” wznowienie książki „Poradnik poczatkującego działkowca” w nakładzie 50 000 egz.

§ 2

Koszty wydania i dystrybucji pokryć z Funduszu Oświatowego Krajowej Rady PZD

§ 3

Sposób dystrybucji określa Uchwała nr 195/2017 Prezydium KR PZD z dnia 18 maja 2017 r.

Skarbnik PZD

/-/ Barbara Korolczuk

I Wiceprezes PZD

/-/ Tadeusz Jarzębak

UCHWAŁA 491/2017
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 14 grudnia 2017 r.
w sprawie przyjęcia planu wydawniczego na 2018 r.

Prezydium Krajowej Rady PZD odpowiadając na potrzeby działkowców poszerzenia wiedzy ogrodniczej i dostępu do bezpłatnej literatury ogrodniczej, a także biorąc pod uwagę opinię i rekomendację instruktorów ogrodniczych postanawia:

§ 1

Przygotować w 2018 r. następujące pozycje

1. Książki:

„Działka od nowa”

Rodzinne ogrody działkowe powstawały głównie w lach 80-tych. Od tego czasu działki się mocno postarzały. Działkowcy często nie wiedzą w jaki sposób można je zmodernizować, aby wyglądały nowocześnie i odpowiadały ich zmieniającym się potrzebom, nie rujnując jednocześnie wszystkiego co do tej pory stworzyli. W książce zaprezentowane zostaną nowe trendy ogrodnicze, nowoczesne metody uprawy warzyw i owoców – czyli zdrowej żywności. Znajda się w niej porady jak postępować z glebą, co zrobić z darnią po trawniku, jeśli w tym miejscu chcemy mieć rabatę. Praktyczne pomysły na rekultywację gleby. Inspiracje co można zrobić – zdjęcia projekty. Należy także zwrócić uwagę jakich roślin nie sadzić, bo np. na 10 lat będą ogromnych rozmiarów. Co zrobić z drzewami, których już nie chcemy na działce.

Nakład 20 000 egz. z przeznaczeniem dla instruktorów ogrodniczych, zarządów ROD, do bibliotek ogrodowych.

2. Broszury 4-12 stron:

– **„Tego nie sadzić”** lub **„Co sadzić a czego nie”** Informacja o tym, że wybór drzew do sadzenia na działce musi być przemyślany również pod kątem docelowych ich rozmiarów. Sadzone drzewko jest małe, ale często bardzo szybko staje się „za duże” na działkę, co przeszkadza

właścicielowi ogródka, jego sąsiadom i kłóci się z Regulaminem ROD. Zestawienie jakich gatunków, ew. odmian nie sadzić na działkach w ROD, informacja o tym, że są ich karłowe odpowiedniki i to właśnie one powinny być sadzone na działce.

- **„Co robić z odpadami”** Co zrobić z odpadami typu: gałęzie, chwasty, zgniłe owoce, liście z chorobami, opakowania po nawozach, opakowania po środkach ochrony roślin, ziemia z chorobotwórczymi patogenami (zainfekowana rozsada lub uprawy pojemnikowe) i innymi niechcianymi już przedmiotami.
- **„Kompost krok po kroku”** Schematycznie, punktowo przedstawienie zasad dobrego kompostowania.
- **„Zrobione z chwastów”** Zamiast je wyrzucać warto je wykorzystać z pożytkiem dla siebie bądź ogrodu. Przepisy na nawozy z chwastów, nalewki, zupy, środki ochrony roślin.
- **„Eko sposoby na szkodniki”** Zbiór praktycznych rad na ograniczenie występowania szkodników, typu: oprysk preparatami olejowymi przeciw np. przędziorkom, czerwcom (po co, kiedy), spryskiwanie roślin wodą z mydłem np. przeciw mszycom, gąsienicom motyli, zabiegi mechaniczne – usuwanie kolonii szkodnika, zwabianie szkodników w celu ich eliminacji (tabliczki lepowe, rośliny pułapkowe), stosowanie oprysków z sody oczyszczonej, octu, naparów roślinnych.
- „**Skażenie środowiska a rodzinne ogrody działkowe”** co to znaczy, że środowisko jest skażone, w jaki sposób działkowcy mogą wpływać na stan powietrza, dobre praktyki, czego nie powinno się robić.

Broszury zostaną wysłane do ogrodów w celu dystrybucji wśród działkowców.

3. Plakaty nakład 16 000:

„Ptaki – przyjaciele działkowców” – wznowienie

„Zadbajmy o owady zapylające” – wznowienie

„Organizmy pożyteczne na działce” – wznowienie

§ 2

Wydanie tych pozycji zlecić Wydawnictwu „działkowiec” sp. z o.o.

§ 3

Koszty wydania i dystrybucji pokryte zostaną z Funduszu Oświatowego Krajowej Rady PZD

§ 4

Prezydium PZD upoważnia Prezesa Związku, do podejmowania stosownych decyzji wydawniczych, w miarę pojawiania się w rodzinnych ogrodach działkowych sytuacji, wymagających przedstawienia w postaci ulotki lub broszury i dotarcia w ten sposób do działkowców i zarządów ROD. Koszty tych wydawnictw powinny być pokrywane z Funduszu Oświatowego KR PZD lub ze środków budżetowych.

Skarbnik PZD

/-/ Barbara Korolczuk

I Wiceprezes PZD

/-/ Tadeusz Jarzębak

III. ROZWÓJ ROD

1. Prace nad „Programem rozwoju ROD”

Uchwałą Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców z dnia 9 grudnia 2017 r. zobowiązano Krajową Radę PZD do opracowania kompleksowego **„Programu rozwoju ROD”.** Aby zrealizować powyższe zadanie, Prezydium KR PZD na swym posiedzeniu, które odbyło się w dniu 28 grudnia 2017 r., przyjęło założenia do „Programu rozwoju ROD”.

Zawierają one tematy, które znajdą się w powyższym programie. W założeniach tych Prezydium KR PZD uznało za konieczne wykorzystanie wiedzy, którą już uzyskaliśmy dzięki przeprowadzonym badaniom w zakresie rozwoju ROD, jak i rozważało opracowanie kolejnych badań, które wyeksponują zasadność i konieczność rozwoju ROD.

W założeniach wskazano także podstawowy cel Programu, jakim jest tworzenie nowych oraz powiększanie i modernizacja obecnie istniejących ROD, w zależności od potrzeb i możliwości, z uwzględnieniem zapotrzebowania mieszkańców poszczególnych miejscowości. Będzie on programem o charakterze ciągłym, który stanie się stałym elementem działalności PZD.

Podkreślona została również konieczność uzyskania poparcia władz publicznych na każdym szczeblu, a więc zarówno lokalnym, jak i wojewódzkim, czy krajowym, gdyż bez ich pomocy realizacja Programu nie będzie możliwa.

W założeniach nie pominięto także kwestii finansowania rozwoju ROD, gdyż jak wiadomo, bez znacznych środków finansowych żaden ogród nie powstanie. Tu nie wystarczą tylko środki Związku. Konieczne będzie duże zaangażowanie finansowe przyszłych działkowców, jak i władz państwowych i samorządowych.

Program będzie również odnosił się do kwestii promocji Programu, a więc jak i gdzie go promować, aby przyniosło to wymierne efekty.

Przy tworzeniu Programu z pewnością Krajowa Rada PZD będzie korzystała z pomocy okręgów, a także kolegiów prezesów ROD, którzy są najlepszymi przedstawicielami wspólnych interesów ogrodów działkowych i działkowców.

Praca nad Programem z pewnością nie będzie łatwa ani szybka, jednakże przy zaangażowaniu wszystkich struktur Związku oraz współpracy z władzami publicznymi, stanie się możliwa.

AR

2. Rozwój ogrodnictwa działkowego w perspektywie Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie

Okręg Małopolski PZD to 240 Rodzinnych Ogrodów Działkowych o łącznej powierzchni 1240,2209 ha. Liczba działek wynosi 28 568 i posiada powierzchnię 961,3004 ha. Te ilości chociaż wydają się być duże, to jednak niewystarczające na obecne potrzeby społeczne. W chwili obecnej warto zastanowić się nad przyszłością ogrodów działkowych na terenie nie tylko Małopolski, ale także całego kraju.

Od zawsze rozwojowi towarzyszyła integracja działkowców, o której nie możemy zapominać. Jako pokłosie tej integracji powstał Polski Związek Działkowców, obecnie stowarzyszenie ogrodowe zrzeszające około milion członków – działkowców. Niegdyś w *1981 roku po uchwaleniu ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych, która uhonorowała dorobek ruchu ogrodnictwa działkowego, rozpoczął się niespotykany na europejską skalę rozwój. Wówczas PZD zorganizował ogrody działkowe na powierzchni blisko 15 tysięcy hektarów. Działki otrzymało 365 tys. rodzin. Warto rozważyć czy obecnie możliwy jest rozwój ogrodnictwa działkowego.*

Jak wynika z szacunkowych badań prowadzonych przez OZM PZD w Krakowie w naszym Okręgu na wolne działki oczekuje setki rodzin. Zapotrzebowanie to zgłaszane jest przede wszystkim w dużych miastach Okręgu – w Krakowie i Nowym Sączu. Nie ulega wątpliwości, że takie potrzeby zachodzą także w innych miastach rozwijających się gospodarczo takich jak chociażby Skawina. Ponadto na pewno istnieje potrzeba rozwoju i zakła-

dania nowych ROD w miejscowościach rekreacyjno – wypoczynkowych. Mamy na terenie Okręgu miejsca przyjazne odpoczynkowi takie jak Krynica Zdrój, Muszyna, Gorlice itp. W tych miejscach niewątpliwie aż się prosi podejmować działania mające na celu przynajmniej poszerzenia już istniejących ogrodów.

Zapotrzebowanie na wolne działki w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie najbardziej zauważalne jest przede wszystkim w wielkich miastach liczących powyżej 100 tys. mieszkańców. W samym Krakowie na chwilę obecną występuje bardzo małe nasycenie ogrodami. Na jednego mieszkańca przypada 4,80 m^2 powierzchni ROD. W Krakowie przypada 83 mieszkańców na 1 działkę, co również uzasadnia stwierdzenie, że w Krakowie zachodzi konieczność tworzenia nowych Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Nieco lepiej sytuacja przedstawia się na terenie miasta Nowego Sącza, gdzie na jedną działkę przypada 43 mieszkańców, a nasycenie ogrodami na terenie tego miasta wynosi 9,42 m^2 powierzchni ROD.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że duże miasta Okręgu Małopolskiego PZD borykają się z wielkim problemem zanieczyszczenia środowiska i powietrza, który można zminimalizować poprzez rozbudowę terenów zielonych, jakimi niewątpliwie są rodzinne ogrody działkowe. Na terenie Małopolski sytuacja ta dotyczy głównie: Krakowa, Skawiny czy Nowego Sącza. Stwierdzić należy, iż poszerzanie terenów zielonych to lekarstwo na polepszenie tej sytuacji. Oczywiście walka ze spalinami, spalaniem odpadów, czy wymiana pieców węglowych, znajduje słuszne uzasadnienie.

Zważywszy na powyższe stwierdzić należy, iż konieczna jest współpraca z lokalnymi samorządami w celu zakładania nowych ogrodów działkowych, które oczywiście stanowią nierozerwalną część terenów zielonych miast i gmin.

Wydaje się, że do współpracy z lokalnymi władzami należy zaangażować Kolegia Prezesów, które najlepiej orientują się zarówno w zapotrzebowaniu na działki w swoim rejonie, jak i doskonale znają zasady współpracy z władzami samorządowymi. W tym celu zasadne jest powoływanie nowych Kolegiów Prezesów i to na terenie dużych, jak i tych mniejszych miast, a nawet w ich dzielnicach. Takie rozwiązanie na pewno ułatwi przekazywanie i uświadamianie władzom lokalnym, że istnieje zapotrzebowanie na nowe działki, a co za tym idzie, występuje potrzeba tworzenia nowych i poszerzania istniejących Rodzinnych Ogrodów Działkowych.

Wydaje się, że stosowne jest przywoływanie w rozmowach z przedstawicielami gmin, wprost zapisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych, która stwierdza iż Rodzinne Ogrody Działkowe są urządzeniami użyteczności publicznej (art. 4), a także na rady gmin nakłada obowiązek tworzenia Rodzinnych Ogrodów Działkowych (art. 8 ust.1). Zatem Kolegia Prezesów winny docierać nie tylko do organów wykonawczych gmin (burmistrzów, wójtów, czy prezydentów miast), ale przede wszystkim do radnych, od których de facto zależy podjęcie decyzji o utworzeniu ROD na terenie stanowiącym własność gminy.

Należy mieć też na uwadze, w jakim obecnie znajdujemy się momencie. Otóż rozpoczynająca się kampania wyborcza przed wyborami samorządowymi to doskonała okazja, ażeby radnym uświadomić konieczność przeznaczania terenów gminnych pod Rodzinne Ogrody Działkowe. Rozwój Rodzinnych Ogrodów Działkowych, to sprawy priorytetowe dla mieszkańców i społeczności lokalnych. Działkowcy to też część społeczeństwa obywatelskiego, które chce mieć wpływ na swoje sprawy.

Dodatkowo podkreślić należy, że ewentualne koszty samego założenia Rodzinnego Ogrodu Działkowego są znacznie mniejsze niż zagospodarowanie terenu na przykład pod park, z którego korzystają nieliczni. Podział gruntu na teren wspólny i poszczególne działki, doprowadzenie infrastruktury ogrodowej i mediów do zakładanego ogrodu mogłoby być finansowane przez gminy w ramach budżetów obywatelskich. Taka inicjatywa niewątpliwe byłaby pożyteczna dla całej społeczności lokalnej. Ponadto należy mieć na uwadze, że w chwili obecnej przepisy ustawy o ROD dają możliwość gminom dofinansowywania ogrodów działkowych. Jest to podstawa także do czynienia nakładów przez gminę na infrastrukturę w istniejących już ogrodach, dzięki czemu byłaby możliwość rozbudowy i rozwoju ROD.

Kolejno przywołać należy pojawiające się coraz częściej argumenty, głównie ze strony samorządów czy przeciwników ogrodnictwa działkowego, że ogrody to tereny zamknięte a na obszarach przeznaczonych pod zieleń należy wybudować park ogólnodostępny. Niemniej w takich wypowiedziach pomija się całkowicie okoliczność braku zainteresowania przez społeczność lokalną takimi obiektami. Podczas gdy z parku korzysta kilka, kilkanaście osób, to na terenie rodzinnego

ogrodu działkowego przebywają ich setki – działkowcy wraz z rodzinami, którzy mają możliwość zagospodarować działkę w sposób przez siebie wybrany, a nie narzucony przez podmiot opiekujący się np. parkiem. Ponadto na terenie ogrodu działkowiec sam decyduje o sposobie spędzania czasu i wybiera rodzaj aktywności odpowiedni dla swoich możliwości. Dodatkowo należy wskazać, że coraz więcej ogrodów jest otwartych na społeczność lokalną, która korzysta z dobrodziejstw terenów wspólnych rodzinnych ogrodów działkowych.

W tym miejscu należy przywołać Otwarty Program Społecznego Rozwoju ROD, który posłużył między innymi do współpracy z miastem Kraków. Wydaje się, że należy uświadamiać władze samorządowe innych miast, że Polski Związek Działkowców i działkowcy to nie jest zamknięta grupa społeczna, a wręcz przeciwnie otwarta na lokalne zapotrzebowanie.

Powyższe twierdzenia również winny być przytaczane w rozmowach z radnymi, czy ogólnie rzecz ujmując politykami, o czym była już mowa powyżej. Niezwykle ważne jest przedstawianie argumentów, iż Rodzinne Ogrody Działkowe, będące terenami zielonymi są utrzymywane przez działkowców. Gmina przekazując nieruchomość pod Rodzinny Ogród Działkowy wykonuje powierzone jej zadania i jednocześnie umożliwia działkowcom i ich rodzinom korzystanie z terenów w celach rekreacyjno-wypoczynkowych. Zyskuje cała społeczność lokalna, która otrzymuje teren spacerowy i wypoczynkowy zamiast kolejnego zabetonowanego miejsca.

Z doświadczenia OZM PZD w Krakowie wynika również, że przyglądając się możliwościom rozwoju ROD w Małopolsce nie można pomijać kwestii związanych z konieczną regulacji stanów prawnych nieruchomości, na których obecnie znajdują się Rodzinne Ogrody Działkowe. W tym zakresie niezbędne jest dalsze aktywne prowadzenie postępowań z art. 75 i 76 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych, celem zapewnienia istnienia obecnych ogrodów. Nie można także pomijać brzemiennej w skutkach sprawy licznych roszczeń kierowanych do działkowców i PZD w naszym Okręgu. Traktując o rozwoju ROD i podejmując działania w celu pozyskiwania gruntów pod nowe ogrody, należy przede wszystkim dążyć do utrzymania obecnie istniejących, co w perspektywie naszego Okręgu winno być priorytetowe. W przeciwnym wypadku może dojść do konieczności likwidacji zagrożonych ogrodów i wielkim wyzwaniem stanie się zapewnienie działek dla działkowców ze zlikwidowanych ROD. Myśląc o rozwoju ogrodnictwa działkowego należy mieć na uwadze, że ROD mają charakter rodzinny, a zatem działki przechodzą z pokolenia na pokolenie. Nie możemy pozwolić na utratę tego co mamy, bowiem musimy dążyć do poszerzania swoich zasobów celem propagowania i kontynuacji jakże pięknej i naznaczonej tradycją idei ogrodnictwa działkowego liczącego ponad 120 lat na ziemiach polskich.

Reasumując należy stwierdzić, że niezwykle ważne jest podejmowanie działań mających na celu powiększanie obszarów rodzinnych ogrodów działkowych i pozyskiwanie kolejnych terenów. O randze tematu traktuje Uchwała nr 2 Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD z dnia 9 grudnia 2017 roku, wskazująca na ogromne potrzeby związane z rozwojem rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce.

Istotna jest szeroka i intensywna promocja „Programu rozwoju ROD", która winna zdecydowanie wykraczać poza media związkowe. Wykorzystać należy media lokalne, ogólnokrajowe (audycje radiowe i telewizyjne, bilbordy, filmy zamieszczane w Internecie pokazujące korzyści i zalety posiadania działki). Nie możemy bowiem zaprzepaścić idei ogrodnictwa działkowego zaszczepionej w niejednym z nas przez naszych przodków. Przekażmy pokoleniom nasze doświadczenia i zostawmy po sobie zapał do pracy służącej innym ludziom.

Ewa BŁACHUT
Prezes OZM PZD w Krakowie

3. Perspektywy rozwoju ogrodów działkowych w Okręgu Toruńsko-Włocławskim

Ogrody działkowe od lat cieszą się niesłabnącą popularnością. Jednak w ostatnich latach zainteresowanie posiadaniem własnej działki jest jeszcze większe, co widoczne jest szczególnie w dużych miastach. Zasadne wydaje się więc stwierdzenie, iż rozwój ogrodów działkowych jest potrzebny.

Największą trudnością wydaje się być brak wolnych terenów pod ogrody działkowe w dużych miastach, a więc tam, gdzie potrzeby tworzenia

działek są największe. Kompromisem może być zatem rozwój dotychczasowych ogrodów działkowych, w szczególności poprzez remont obecnej infrastruktury, a także w miarę możliwości odtworzenie zlikwidowanych ogrodów. By ogrody działkowe mogły się rozwijać, potrzebna jest także zmiana w myśleniu o ogrodach działkowych. Dziś działki to nie tylko miejsca realizacji osobistych pasji, ale miejsce spotkań rodzin, społeczności, pokoleń oraz integracji społeczeństwa. Dzięki Otwartemu Programowi Społecznego Rozwoju ROD funkcje te są coraz lepiej pokazywane i odkrywane. Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystywanie ogrodów w edukacji poprzez przekazywanie działek szkołom i przedszkolom, a także tworzenie ścieżek edukacyjnych. W tej dziedzinie szczególnie mocno swoją aktywność prezentują ogrody w Toruniu i Grudziądzu. Ogrody działkowe mogą także stać się ostoją dla powiększającej się grupy seniorów. Już teraz w wielu ogrodach tworzone są warsztaty i zajęcia dla tej grupy wiekowej. Powstają kluby seniora, zajęcia komputerowe, artystyczne i inne tego typu propozycje aktywności dla najstarszych. W dziedzinie propagowania szerszego wykorzystania ogrodów wciąż wiele jest jeszcze do zrobienia. By tak się stało, potrzebna jest jednak szersza promocja ROD i pokazywanie możliwości ich wykorzystania w realizacji wielu, różnorodnych potrzeb społeczności lokalnych.

Okręgowy Zarząd Toruńsko-Włocławski PZD nieustająco bada zainteresowanie działkami w swoim regionie. Stąd też wiadomo, iż od kilku lat w województwie kujawsko-pomorskim obserwujemy rosnący popyt na wolne działki. Widać to w szczególności po liczbie nowych działkowców, która rośnie z roku na rok. Tylko w ostatnim roku w ogrodach działkowych w naszym Okręgu przybyło 728 nowych użytkowników. Pomimo, iż nie są prowadzone listy oczekujących na wolne działki, na podstawie ilości zapytań szacujemy, iż w Toruniu i Grudziądzu jest co najmniej 100 osób zainteresowanych dzierżawą działki w ROD. Powodów rosnącego zainteresowania działkami jest wiele. Dane statystyczne Urzędu Marszałkowskiego pokazują, że województwo kujawsko-pomorskie ma jeden z najwyższych wskaźników bezrobocia w Polsce. Sytuację utrudnia mała liczba nowo powstających miejsc pracy oraz duże zagrożenie jej utratą. W efekcie zarobki są tutaj na jednym z najniższych poziomów w kraju. Stąd też młode rodziny z dziećmi upatrują w działce nie tylko miejsca na ekonomiczny i zdrowy wypoczynek dla siebie i dzieci, ale także jako materialne wsparcie w postaci uprawianych warzyw i owoców. Zainteresowanie działkami wykazują także seniorzy. Grono osób w wieku emerytalnym powiększa się z roku na rok, wiele z tych osób poszukuje dla siebie nowego zajęcia, a także środowiska, w którym będzie można realizować swoje pasje i zainteresowania. Przyśpieszone starzenie się społeczeństwa w naszym województwie spowoduje narastanie potrzeb opiekuńczych i zdrowotnych ludzi starszych oraz konieczność znalezienia skutecznych sposobów na rozwiązywanie wielu problemów związanych ze starością.

Odpowiedzią na te potrzeby zarówno rodzin, jak i seniorów, mogą stać się ogrody działkowe. Wolne działki znajdują się tylko w małych miejscowościach i na wsiach, gdzie ze względów zrozumiałych wiele osób posiada swoje domy wraz z ogrodami, dlatego zainteresowanie działkami jest tam zdecydowanie mniejsze niż w dużych miastach. Wolne działki znajdują się m.in. w Chełmży, Rypinie, Przybranowie, Radomicach czy Kikole. Jednak zupełnie odmienna sytuacja panuje w większych miastach, tj. w Toruniu i Grudziądzu, gdzie ze względu na przeprowadzone w ostatnich latach likwidacje części ogrodów pod inwestycje drogowe, znacząco zmniejszyła się ilość działek i obecnie z całą stanowczością można stwierdzić, iż jest ona niewystarczająca. Jeśli chodzi o duże miasta regionu, to jedynie we Włocławku, gdzie znajduje się dużo ROD blisko siebie, nie ma zapotrzebowania na nowe działki, a obecna ich ilość jest w zupełności wystarczająca na potrzeby ok. 111 tys. mieszkańców tego miasta. Co więc stoi na przeszkodzie w rozwoju i tworzeniu nowych ogrodów i działek w miejscach, gdzie występuje duży popyt na działki? Jak wynika z rozmów i spotkań prowadzonych z władzami tych miast, gminom brakuje wolnych terenów pod ogrody działkowe. Tymczasem władze Torunia i Grudziądza są zobowiązane do odtworzenia zlikwidowanych ogrodów na mocy ustawy o ROD z 13 grudnia 2013 roku. Zgodnie z zapisami tej ustawy, podmiot likwidujący ogród powinien zapewnić teren zamienny za likwidowany ogród i odtworzyć w nim infrastrukturę techniczną, odpowiadającą infrastrukturze likwidowanego ROD. W Toruniu do odtworzenia jest ogród o wielkości ok. 9,5 ha, zaś w Grudziądzu – ponad 5 ha. Władze tych miast zwlekają z jakimikolwiek propozycjami w tej sprawie, co źle rokuje w przypadku planów budowy czy rozbudowy ogrodów działkowych. W przygotowaniu są już kolejne inwestycje drogowe, które znów po-

mniejszą dotychczasowy areał ogrodów. Według prognoz Okręgu zarówno w Toruniu jak i Grudziądzu, występuje zapotrzebowanie na co najmniej 2 ogrody po 100 działek każdy.

Biorąc pod uwagę, iż praktycznie pozostałe ogrody znajdują się głównie w centrach tych miast, brak jest możliwości ich rozbudowy, dlatego też jedyną możliwością pozostaje budowa nowych ROD w ramach przekazania terenów zamiennych przez gminy. Obecnie rozwój rozumiany jako budowa nowych ROD jest w pewnym sensie zahamowany przez samorządy i brak wolnych terenów, dlatego konieczne jest dalsze aktywne prowadzenie rozmów przez działaczy okręgowych PZD z włodarzami miast. Dzięki temu możliwa będzie realizacja założonych celów i wypełnienie zobowiązania samorządów względem PZD i działkowców. Nie oznacza to, iż w tym czasie ogrody mają trwać w stagnacji. Wręcz przeciwnie.

Dlatego też ROD w województwie kujawsko-pomorskim nieustająco przeobrażają się i modernizują przy wsparciu środków z okręgowego zarządu, a także ze środków, które coraz częściej można pozyskać w różnoraki sposób od samorządów. Niestety środki te są dość ograniczone. Jednak to właśnie tutaj aktualnie możliwy jest największy rozwój ogrodów – poprzez remonty i budowę infrastruktury. Szczególnie popularne wydaje się w tym zakresie korzystanie ze środków dostępnych w ramach budżetów obywatelskich. Gminy odmawiają bowiem bezpośrednim prośbom o dofinansowanie, tymczasem środki w ramach budżetów obywatelskich dostępne są dla każdego, wystarczy zmobilizować działkowców, rodziny i znajomych do głosowania na działkowy projekt. W ostatnich dwóch latach działkowcy z dwóch ogrodów wywalczyli niemałe pieniądze z budżetu partycypacyjnego Włocławka na potrzebne inwestycje ogrodowe i około ogrodowe. Także w Toruniu jeden z ogrodów dzięki głosom zdobytym w głosowaniu na budżet obywatelski otrzymał aż 200 tys. złotych dofinansowania budowy wodociągu. Z kolei w Rypinie działkowcom udało się przekonać urząd miasta do udzielenia dotacji celowej na budowę wodociągu. Również Okręgowy Zarząd Toruńsko-Włocławski PZD jako priorytetowe traktuje dofinansowywanie inwestycji związanych z podstawową infrastrukturą, tj. sieć wodociągowa, energetyczna czy budynki administracyjne. Tylko w 2017 roku na potrzeby remontów infrastruktury, biur, świetlic, domów działkowca wydano ze środków OZ PZD niespełna **240 tys. złotych**. To niezwykle ważne, by także w bieżącym roku działkowcy podejmowali starania o pozyskanie tych środków, które dostępne są w ramach budżetów obywatelskich.

Jakie zadania stoją przed środowiskiem działkowym i PZD? Zbliża się sezon walnych zebrań członków PZD w ROD. To doskonała okazja nie tylko do podsumowań dotychczasowej działalności, ale także zaplanowanie następnych etapów działania w zakresie poprawy zagospodarowania ogrodów oraz okazja do podjęcia uchwał o kolejnych, potrzebnych inwestycjach lub remontach. Cele, jakie zostały wyznaczone przez XIII Krajowy Zjazd Delegatów PZD związane ze wdrażaniem „Programu Rozwoju ROD", stawiają przed wszystkimi strukturami Związku szereg ważnych i przełomowych zadań. Dlatego niezbędne jest, by w pracę nad tym programem zaangażowały się wszystkie struktury Związku, w szczególności zaś zarządy ROD oraz Kolegia Prezesów, które winny podejmować szeroko zakrojone działania na polu lokalnym. Chodzi o szerokie promowanie ogrodnictwa działkowego wśród lokalnej społeczności, nawiązywanie bliskiej współpracy z lokalnymi samorządami oraz przekonywania lokalnych włodarzy do wspierania dotacjami inwestycji w ogrodach działkowych. Dziś te środki wciąż przekazywane są dość skromnie, dlatego potrzeba wiele wysiłku, by ten stan rzeczy zmienić.

Działkowcy z PZD powinni nie tylko czekać na płynące od różnych podmiotów propozycje, ale przede wszystkim powinni sami wyjść z własną inicjatywą. Pomocne w tym może okazać się np. posiadanie swojej reprezentacji w każdym powiecie, mieście, gminie oraz dzielnicy i aktywnie uczestniczyć we wszelkich spotkaniach lokalnych, po to, by promować idee ogrodnictwa działkowego oraz potrzebę dalszego rozwoju ROD. Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro. Jeśli zaczniemy działać bez zwłoki, to za parę lat nasze ogrody działkowe będą ostoją nie tylko dla 4 milionów działkowców, ale dla całego społeczeństwa.

Piotr Gadzikowski
Prezes OZ Toruńsko-Włocławskiego PZD

4. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój rodzinnych ogrodów działkowych na Warmii i Mazurach?

Odpowiedź na tak postawione pytanie jest jasne i krótkie: tak jest potrzebny i możliwy. Plan rozwoju Rodzinnych Ogrodów Działkowych w Okręgach został przyjęty w lipcu 2017 roku decyzją Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców w sprawie programu dla wszystkich struktur terenowych i ogrodów działkowych. Założenia do projektu działania naszego Okręgu Warmińsko-Mazurskiego opracowano na podstawie posiadanego rozeznania potrzeb i problemów występujących w naszym Okręgu.

W tym celu Okręg wykorzystał materiały zebrane podczas powszechnego przeglądu zagospodarowania rodzinnych ogrodów działkowych z 2016 roku oraz wnioski wypływające podczas walnych zebrań w 2017 roku. Te dane pozwoliły opracować program modernizacji 166 naszych ogrodów oraz dały rozeznanie odnośnie potrzeb mieszkańców do posiadania własnej działki.

Na Warmii i Mazurach występują dwie skrajne sytuacje dotyczące zapotrzebowania na działki w rodzinnych ogrodach działkowych. W chwili obecnej na Warmii i Mazurach jest wolnych 1400 działek, lecz mieszkańcy danych miejscowości nie przejawiają chęci posiadania działki. Jednocześnie są miejsca, gdzie występuje niedobór działek w odniesieniu do zainteresowania.

Zarząd Okręgu szuka rozwiązań wszystkich występujących problemów. Przykłada szczególną uwagę do rozwoju ogrodnictwa działkowego w już istniejących ogrodach i podejmuje działania w celu powstania nowych.

Jednym ze sposobów rozwiązania kwestii wolnych, niezagospodarowanych działek jest rozważenie możliwości ustanawiania prawa do działek mieszkańcom spoza naszego województwa, gdyż w wielu miejscowościach atrakcyjnych turystycznie występuje duże zainteresowanie i chęć posiadania działek przez mieszkańców spoza powiatów (np. z Warszawy). W chwili obecnej nie można ustanowić prawa do działki osobie spoza powiatu, dlatego też należy rozważyć możliwość i podjąć uchwałę przez Krajową Radę zezwalającą doraźnie na ustanowienie prawa do działek osobom spoza społeczności lokalnej.

Natomiast na obszarach gdzie występuje większe zapotrzebowanie na działki Zarząd Okręgu rozpoczął starania o pozyskanie nowych terenów z miast i gmin. Podjęta została współpraca ze starostami, prezydentami, burmistrzami i wójtami z naszego województwa, dzięki której uzyskaliśmy pozytywne decyzje na temat wolnych terenów możliwych do przekazania pod przyszłe ogrody działkowe. Widzimy też możliwość pozyskania środków na nowotworzone rodzinne ogrody działkowe z samorządów lokalnych, gdzie art. 10 Ustawy z 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych nakłada obowiązek na właścicieli terenów do doprowadzenia dróg dojazdowych, energii elektrycznej, zaopatrzenia w wodę i w tej sprawie prowadzimy już rozmowy z prezydentami, starostami, burmistrzami w tych miejscowościach, gdzie zamierzamy utworzyć nowe rodzinne ogrody działkowe. Kwestie dotyczące sfinansowania powstania nowych ROD należy rozwiązać także na szczeblu Rady Krajowej.

Na terenie naszego Okręgu występują również obszary działkowe obecnie zdegradowane, zarośnięte, które należy zrekultywować i odtworzyć działki ogrodnicze. Wymaga to znacznych nakładów finansowych ze strony Okręgu, jak również Rady Krajowej.

W ocenie Zarządu Okręgu rozwój rodzinnych ogrodów działkowych jest jednym ważniejszych zadań z jakimi musimy się zmierzyć w najbliższym czasie. Ogrody są dzisiaj piękną oazą zieleni w naszych miastach, stanowią bogactwo przyrodnicze i miejsce do wypoczynku dla wielu mieszkańców aglomeracji miejskich. Ich znaczenie jest dzisiaj ogromne, zarówno dla ludzi, jak i lokalnej przyrody. Z ogrodów działkowych na Warmii i Mazurach korzysta 36746 działkowców wraz ze swoimi rodzinami i przyjaciółmi.

Rodzinne Ogrody Działkowe są naszym dziedzictwem. Idea ogrodnictwa działkowego głęboko zakorzeniła się w świadomości mieszkańców naszego regionu i rozprzestrzenia się. Działka w rodzinnym ogrodzie działkowym przechodzi z pokolenia na pokolenie i często jest największym skarbem danej rodziny. Widoczne jest też zainteresowania działkami nowych rodzin nie posiadających do tej pory działek.

Zarząd Okręgu Warmińsko-Mazurskiego wychodząc na przeciw potrzebom i oczekiwaniom działkowców z naszego regionu uważa, że rozwój rodzinnych ogrodów działkowych na Warmii i Mazurach jest bardzo potrzebny i ze swojej strony zrobimy wszystko, aby był możliwy.

Czesław Wojsław
Prezes OZ Warmińsko-Mazurskiego PZD
w Olsztynie

5. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD na przykładzie Okręgu Zachodniopomorskiego?

Wychodząc z encyklopedycznej definicji, przez rozwój należy rozumieć: „proces kierunkowych przemian, w którego toku obiekty przechodzą od form lub stanów prostszych, mniej doskonałych, do form lub stanów bardziej złożonych, doskonalszych pod określonym względem". Tak rozumiane pojęcie rozwoju jest ściśle związane z pojęciem postępu. Rozwój można rozpatrywać w stosunku do obiektów cząstkowych, a takim obiektem jest każdy pojedynczy rodzinny ogród działkowy lub rozpatrywać jako rozwój globalny zbiorów, a takimi są okręgi, a w szerszym kontekście całe stowarzyszenia ogrodowe PZD. W takim też układzie należy konstruować programy rozwojowe. Rozwój należy rozpatrywać w dwóch aspektach: ilościowym oraz jakościowym. W pierwszym znaczeniu, należy mieć na uwadze wymierny przyrost ilościowy działek, ogrodów, powierzchni gruntów a także wymiernych wskaźników przyrostu infrastruktury. W zakresie jakościowym, należy za rozwój uznać modernizację istniejącego stanu ogrodu, wynikającego z postępu technicznego i organizacyjnego. Nas, jako jednostkę okręgową, interesuje głównie taki rozwój, który można ująć w program z określeniem w sposób mierzalny wskaźniki ilościowe i etapy rozwoju w określonych przedziałach czasowych. Aby przygotować program, należy określić:

- Stan istniejący w różnych aspektach
- Potrzeby rozwojowe
- Zakładany cel programu
- Środki oraz metody osiągnięcia celu

W szczecińskim okręgu jako jednostce terenowej (zbiór) obecny stan posiadania obejmuje 169 ROD, znajdujących się w 32 miastach o łącznej powierzchni 2509 ha i 51 010 działek. Rozkład jest następujący:

- 43 % ogrodów i działek znajduje się w miastach do 50 tys. Mieszkańców
- 6,5 % od 50-100 tys. Mieszkańców
- 50,5 % powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nie jest zbadana ilość większych gmin, gdzie nie ma w ogóle rodzinnych ogrodów działkowych i nie znane jest też zapotrzebowanie na działki w tych gminach.

Nasycenie ogrodami w przeliczeniu na 1 mieszkańca rozkłada się równomiernie zarówno w Szczecinie, jak też poza Szczecinem. Podobną sytuację mamy w rozkładzie pod względem ilości ogrodów w Szczecinie i poza Szczecinem.

Z tych przytoczonych danych można podjąć próbę określenia skali potrzeb, które nie są obecnie w pełni zaspokojone. Świadczą o tym sygnały o ilości chętnych i zainteresowanych posiadaniem działki w określonych miejscowościach.

Dotychczas nie opracowaliśmy ścisłego materiału, ani nie mamy wypracowanych narzędzi badawczych do uzyskania pełnej wiedzy na temat faktycznych potrzeb. Stąd w prognozach należy przyjąć szacunkowe wielkości.

Potrzeby obecne w układzie geograficznym są bardzo zróżnicowane. Obserwuje się duże zapotrzebowanie w miejscowościach nadmorskich, gdzie aby zaspokoić potrzeby należałoby pozyskiwać nowe tereny na organizację ogrodów działkowych.

Ogólne potrzeby Okręgu zostały oszacowane łącznie na 5 ogrodów o łącznej powierzchni 45 ha, głównie w miejscowościach: Międzyzdroje, Kamień Pomorski, Dziwnów oraz Szczecin.

Na wielkość potrzeb będą wpływały następujące czynniki:

- Częściowe likwidacje ogrodów, które w świetle obowiązujących przepisów mają szansę na odtworzenie ich w pełni ale ten proces nie zwiększa stanu posiadania, chyba, że przy okazji odtwarzania ogrodu uda się pozyskać dodatkowy teren na poszerzenie areału ponad wielkość terenu zamiennego. Przy tego typu odtworzeniach ogrodu, z reguły występuje rozwój jakościowy, w porównaniu z ogrodem likwidowanym
- Intensywna rozbudowa przestrzeni miejskiej, będzie rodzić potrzebę na ogrody przy dużych kompleksach osiedlowych, gdzie w porozumieniu z samorządem gmin lub deweloperem można znaleźć powierzchnie nadające się na utworzenie niewielkich ogrodów działkowych.
- Społeczne procesy socjologiczne, a głównie proces starzenia się społeczeństwa będzie rodzić dodatkowe potrzeby dla zapewnienia bazy wypoczynkowej. W tym względzie będą istnieć możliwości łączenia programów z programem rozwoju ROD.
- Duże zapotrzebowanie na bazę rekreacyjną będzie nadal generować potrzeby w terenach atrakcyjnych wypoczynkowo.
- Istotnym czynnikiem, poszerzającym potrzeby będzie również rozszerzanie funkcji społecznych obecnie istniejących ROD.

Celem programu rozwoju jest sprostanie tym potrzebom w postaci:

- tworzenia nowych ogrodów w miejscowościach ww.
- powiększanie istniejących ogrodów w porozumieniu z władzami samorządowymi
- zagospodarowanie rezerw, które w okręgu szczecińskim sięgają rzędu ponad 3000 wolnych działek.

Program rozwoju w skali makroekonomicznej powinien obejmować główne założenia polityki PZD z określeniem priorytetów trwałego i zrównoważonego rozwoju ROD w kraju.

Dobrze, że problematyka rozwoju została podjęta, co pozwoli na przygotowanie programu.

Założenia strategiczne oraz bilans potrzeb pozwoli na formułowanie wniosków do władz centralnych w sprawie tworzenia klimatu dla rozwoju ROD i prawnego zabezpieczenia możliwości korzystania z finansowych programów regionalnych i unijnych. Ponadto, w celu pewnego zagospodarowania rezerw, należałoby zliberalizować przepisy dotyczące przydziału działek, poza granice społeczności lokalnych. Taka polityka jest zbieżna z ogólną tendencją, że powinno być więcej zieleni, ogrodów i parków, a mniej parkingów.

Program rozwoju musi wybiegać w przyszłość, a nie wynikać tylko z zasady tu i teraz. Musi on obejmować cały kompleks przedsięwzięć uwzględniający stan sanitarny, utrzymanie czystości, bezpieczeństwo, ochronę środowiska, elektryfikację, nawodnienie i melioracje, domy działkowca, oznakowania, do czego należy wykorzystać materiały zebrane w powszechnym przeglądzie ogrodów i działek w roku 2016. Ogród musi być atrakcyjnym i zadbanym publicznym miejscem spotkań. Jest to dobro publiczne i powinien być ogólnie dostępny. W rozwoju należy przewidywać infrastrukturę taką jak place zabaw, ścieżki rowerowe, dogodność komunikacji. Jednym słowem ma to być przestrzeń publiczna dla poprawy warunków zdrowotnych, ograniczenia hałasu, ograniczania korzystania ze środków transportu, a to wymaga zainteresowania polityków.

Program generalny powinien być podstawą do opracowania wieloletnich programów okręgowych a te przełożone na programy poszczególnych ogrodów.

Pojawia się w związku z tym zwiększenie roli organów, a także kolegiów prezesów do współpracy z samorządami gmin i organizacjami pozarządowymi.

PZD posiada bogate doświadczenie w tworzeniu i organizacji ogrodów, co daje ogromną szansę, że ten rozwój będzie istniał, chociaż w mniejszym stopniu ilościowy, a głównie rozwój jakościowy.

Oprócz bariery możliwości pozyskiwania gruntów istnieje druga bariera – to ograniczoność środków finansowych, bez których nie można mówić o rozwoju. Upatrywać możliwości pozyskania środków należy:

- w porozumieniach z gminami w sprawie dotacji celowych
- szukania środków w regionalnych i krajowych funduszach
- z rekonstruowania systemu gromadzenia środków na odtworzenie majątku
- usankcjonowanie działalności gospodarczej
- samofinansowania się infrastruktury w nowo tworzonych ogrodach przez użytkowników.

Realizacja programu rozwoju wymaga otwarcia szerokiego frontu aktywizacji struktur związkowych.

Aby osiągnąć to ożywienie, należy wykorzystywać wszystkie dostępne narzędzia, jakimi są media związkowe, otwarte spotkania w rodzinnych ogrodach działkowych, otwarte szkolenia oraz media zewnętrzne, a zwłaszcza regionalne.

Odpowiadając na postawioną tezę, czy możliwy jest rozwój, należy dać odpowiedź twierdzącą, gdyż rozwój jest nie tylko możliwy ale i konieczny, jeżeli ogrody mają wypełnić stojącą przed nimi społeczną funkcję.

Odbywać się to ma w drodze inwestycji, modernizacji, remontów, innowacji i wykorzystywania posiadanych rezerw, w powiązaniu z innymi programami społecznymi.

Tadeusz Jarzębak
Prezes OZ PZD w Szczecinie

6. Czy Ślązacy widzą potrzebę rozwoju ROD?

W województwie śląskim istnieje 167 gmin, 71 miast, w tym 19 miast na prawach powiatu. Jest to województwo, w którym jest najwięcej miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców. Łącznie na Śląsku żyje ponad 4,5 mln ludzi, co stanowi niemal 12 % ludności Polski.

Liczby te pokazują, jaki potencjał możliwości, ale i potrzeb, występuje na Śląsku, które każdy

ma prawo zaspokajać. Jedną z potrzeb człowieka jest z pewnością odpoczynek. Bez niego nasz organizm nie może prawidłowo funkcjonować. A gdzie najlepiej i najszybciej „naładować swoje akumulatory"? Oczywiście na działce rodzinnej. Korzyści, jakie płyną z posiadania działki w ROD są naprawdę duże. Potwierdzają to nie tylko działkowcy, którzy już posiadają działkę, ale i osoby, które są zainteresowane jej posiadaniem.

A jak to wygląda na Śląsku? Z danych przekazanych przez OZ Śląski PZD wynika, iż na działki w ROD oczekuje około 765 mieszkańców Śląska. Liczby te nie odzwierciedlają faktycznego zapotrzebowania na działki, gdyż wiele osób poszukuje działki na własną rękę. Oczekujący na działki mieszkają m.in. w Bielsku-Białej, Czechowicach – Dziedzicach, Tarnowskich Górach, Piekarach Śląskich, Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Rybniku, Gliwicach, Katowicach i Bytomiu.

Z kolei z przeprowadzonego przez KR PZD badania wynika, iż najmniejsze nasycenie ogrodami na 1 mieszkańca w miastach liczących powyżej 100 tys. występuje w Rybniku – 4,73 m². Jest to najniższy wynik w kraju. W innych miastach na Śląsku jest podobnie np.: Dąbrowa Górnicza – 6,8 m² na 1 mieszkańca, Katowice – 7,06 m², Bielsko-Biała – 9,77 m², Tychy – 10,55 m². Podobne wyniki są w przypadku miast liczących od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców, np. Mysłowice – 8,11 m², Wodzisław Śląski – 9,71 m², czy poniżej 50 tys. mieszkańców, gdzie średnio w miastach śląskich przypada 9,24 m² na 1 mieszkańca. Te dane pokazują, że nasycenie ogrodami na Śląsku jest małe, w szczególności w tych większych miejscowościach.

A jak przedstawia się zapotrzebowanie na nowe ogrody na Śląsku? Biorąc pod uwagę informacje przekazanie przez OZ Śląski PZD, nowe ogrody powinny powstać w Katowicach – 3 ROD, Zabrzu – 3 ROD, Sosnowcu – 2 ROD, Bielsko Białej – 2 ROD, Rudzie Śląskiej – 2 ROD, a także w Chorzowie, Rybniku, Dąbrowie Górniczej, Tychach, Bytomiu i Gliwicach – po 1 ROD.

Również dane uzyskane z badania zamieszczonego na Facebooku wskazują, że mieszkańcy województwa śląskiego są zainteresowani działkami w ROD. 12% ankietowanych to byli Ślązacy. Odpowiedzi na pytania jasno wskazują, iż prawie 90% ankietowanych jest zainteresowana posiadaniem działki w ROD, a ponad 75% ankietowanych potwierdziło, iż ich znajomi są zainteresowani posiadaniem działki w ROD.

Dane te pokazują, że zainteresowanie Ślązaków posiadaniem działki w ROD jest duże. Zatem teraz to na Związku, a szczególnie na OZ Śląskim PZD, ich Delegaturach i kolegiach Prezesów, spoczywa największy obowiązek, aby nowe ogrody w tych miastach powstały. Trzeba przekonać samorządy do tworzenia nowych ogrodów. Będzie to z korzyścią nie tylko dla działkowców, ale i mieszkańców miast. To m.in. na Śląsku pojawia się bardzo dużo informacji o stanach alarmowych dotyczących czystości powietrza. W takich miastach jak Katowice, Rybnik, Zabrze, Gliwice czy Bielsko – Biała, co chwila przekraczane są normy pyłu zawieszonego i to wielokrotnie. Z pewnością utworzenie nowych terenów zielonych w tych miastach wpłynie na poprawę powietrza.

Zatem odpowiadając na pytanie tytułowe należy stwierdzić, że tak – Ślązacy widzą potrzebę rozwoju ROD. Teraz tylko trzeba podjąć aktywne działania zmierzające do realizacji tego zadania. Z pewnością, opracowywany przez KR PZD „Program rozwoju ROD", umożliwi choć w części zaspokojenie zapotrzebowania występującego na Śląsku i powstaną nowe, piękne ogrody na miarę XXI wieku.

Agnieszka Rudawska
Wydział Gospodarki Gruntami KR PZD

7. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD na przykładzie OZ w Legnicy

Zanim odniosę się do zadanego pytania, pragnę przypomnieć definicję słowa rozwój. Mając na uwadze rozwój w znaczeniu społecznym to ciągły proces istotnych i często koniecznych przemian opartych o wyznaczony kierunek, zaspakajający potrzeby obecnego społeczeństwa, ale w taki sposób, aby nie zmniejszyć możliwości przyszłym pokoleniom. Sięgając pamięcią do lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku warto przypomnieć, że rozwój mieszkalnictwa, powstające osiedla w tysiącach miast zwane „blokowiskami" przyczyniło się, że społeczeństwo zaczęło doceniać „zielone płuca", którymi dziś są ogrody działkowe. Oczekującym na uprawę skrawka zdegradowanej ziemi często zagospodarowując w pocie czoła, Polski Związek Działkowców w ówczesnym okresie podjął się wykonania niełatwego zadania jakim był dynamiczny rozwój ogrodów działkowych. Powstały w każdym województwie „Programy Rozwoju Ogrodów", które określały wielkości areału

do zagospodarowania ze wskazaniem lokalizacji a podstawę stanowiło zapotrzebowanie pracowników poszczególnych zakładów pracy. Liczba oczekujących na działki zmieniała się z dnia na dzień, dlatego z planowanej w Programie powierzchni 180 ha przypadającej dla Wojewódzkiego Zarządu PZD w Legnicy zostały przekazane grunty o łącznej powierzchni 678,76 ha w latach 1982-1984 r. co stanowiło ponad 180 % w stosunku do stanu na 31 grudnia 1975 r. Istotne znaczenie w realizacji programu miało wsparcie związków zawodowych, administracji państwowej i terenowej nie pomijając zakładów pracy. Liczne spotkania, narady koordynacyjne w siedzibach wojewody, urzędów, dyr. ds. socjalnych przedsiębiorstw, z którymi podpisano umowy patronackie wymagały determinacji i poczucia odpowiedzialności za realizację zobowiązań względem działkowców a środki finansowe zgromadzone na FR ROD były pod szczególnym nadzorem, a ich wydatkowanie było przedmiotem oceny przez tzw. „darczyńców". Podstawą budowy infrastruktury w ogrodach były zatwierdzone plany zagospodarowania ogrodu przez służby wojewodów, a mianowicie Woj. Biura Planowania Przestrzennego i Architektury. Bilansując nakłady na planowane przedsięwzięcia – inwestycyjne w pierwszej kolejności analizowano wpłaty działkowców wg określonych wartości wynikających z kosztorysów w zależności od zakresu zadań, co należało do zatrudnionych w biurach WZ na ½ etatu inspektorów ds. inwestycji. Dziś mamy etatowych wykwalifikowanych pracowników, dla których powierzone zadania są powszechnym obowiązkiem a przy ścisłej współpracy z jednostkami specjalistycznymi oraz urzędami nie będą wymagać znacznych nakładów.

Odnosząc się do osobistych doświadczeń, którymi mogę podzielić się z koleżankami i kolegami i na podstawie zgromadzonych dokumentów z lat minionych w zakresie budowy nowych ogrodów, planowanie i realizacja nowych zadań inwestycyjnych w nowych ogrodach, modernizacja w istniejących ogrodach działkowych powinna być oparta o założenia, które zostały opracowane przez jednostkę krajową, co ma istotne znaczenie w przygotowaniu „Programu rozwoju ROD" nazywając długofalowy w oparciu o realia przede wszystkim finansowe. Moim skromnym zdaniem należy określić priorytetowe zadania dla wszystkich struktur PZD a przede wszystkim dla okręgowych zarządów, w których występuje zapotrzebowanie na działki o charakterze rekreacyjnym z uwagi na brak możliwości w istniejących ROD. Musimy się liczyć, że pozyskanie gruntów w miastach będzie problemem. Dlatego istotnym jest zapoznanie się z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gmin, w których przeznaczono tereny na budownictwo mieszkaniowe a graniczące z gruntami nieużytkowanymi przez PZD zgodnie z ich przeznaczeniem, co odniesie pozytywny skutek w ich zagospodarowaniu. Wierzę, że są szanse na realizację zamierzeń określonych w założeniach do Programu, którego współautorami powinni być przedstawiciele z każdego okręgu aktywnie uczestnicząc w powołanym zespole przez Prezesa Związku Pana mgr inż. Eugeniusz Kondrackiego i pod jego przewodnictwem, który w swoim wystąpieniu na Nadzwyczajnym XIII Krajowym Zjeździe Delegatów 9 grudnia 2017 r. przedstawił uzasadnienie w sprawie opracowania „Programu rozwoju ROD", za którym przemawiają argumenty społeczne, ekologiczne oraz ekonomiczne i socjalne.

W mojej ocenie rozwój ogrodów jest potrzebny w przygotowaniu ostatecznej wersji Programu, aby rozpocząć działania i chcąc sprostać oczekiwaniom, uważam za zasadne zakończenie badań przez okręgi na podstawie, których uzyskamy dane, jaka powierzchnia gruntów jest niezbędna w danym okręgu, kolejna kwestia to ustalenie przybliżonych nakładów finansowych na wyposażenie ogrodu w infrastrukturę niezbędną dla funkcjonowania ogrodu przyjmując za podstawę powierzchnię minimum 1,5000 ha wydzielając geodezyjnie 50 działek. Ta wiedza posłuży do określenia wysokości partycypacji, którą wnieść powinni ubiegający się o działkę oraz ustalenia wkładu finansowego samorządu terytorialnego na zadania zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rod. Te informacje są istotne w rozmowach z władzami publicznymi tak na szczeblu lokalnym przez przedstawicieli z danego okręgu, a na szczeblu wojewódzkim Dolnego Śląska chcąc uzyskać poparcie i pomoc w realizacji „Programu" z okręgów z terytorium działania.

Proponuję, aby powołać wspólny roboczy zespół, którego rolą będzie rekomendacja projektu Programu przed uchwaleniem ostatecznej wersji. Aby Program był wspólnym dziełem, daję pod rozwagę o powołanie pełnomocnika spośród prezesów zarządów ROD, wykorzystując ich wiedzę i kontakty z samorządem lokalnym.

Stanowisko wojewodów, samorządów lokalnych jest nieodzowne z uwagi na zaopiniowanie zaproponowanych przez Związek powierzchni gruntów na założenie nowych ogrodów, które zabezpieczą organy publiczne stosownie do treści art.

6 ustawy o rod. Moje przemyślenia i sugestie są oparte na osobistych doświadczeniach oraz uczestnictwie w tworzeniu i wdrożeniu „Programu Rozwoju Ogrodów Działkowych" w latach 1982-1984 r. Musimy być świadomi, że jest to ogrom pracy i odpowiedzialność, by z wdrożenia „Programu" rozliczyć się, sporządzając na bieżąco meldunki jak w minionych latach.

Na podstawie obecnej wiedzy i rozmów z samorządami lokalnymi, będzie zasadnym występować o nowe tereny z zasobu Skarbu Państwa. Reasumując, wspólnie przygotowany kompleksowo dokument będzie potwierdzeniem, jakie znaczenie dla polskiej rodziny mają rodzinne ogrody działkowe. Każdy powinien z pasją, mając własne spojrzenia i propozycje włożyć swoją cegiełkę, by „Program Rozwoju ROD" zwany długofalowym ujrzał światło dzienne jak najszybciej i był promocją naszego Związku we wszystkich dostępnych mediach a politykom dało do myślenia dziś i w przyszłości czym są ogrody działkowe dla ludzi, którzy wspierają stowarzyszenie ogrodowe PZD, aby mieć zagwarantowane prawo do skrawka ziemi dla siebie i dla najbliższych w dobie postępującej urbanizacji kosztem terenów zielonych. Rolą wszystkich struktur PZD jest nie tylko modernizacja istniejących ogrodów, jako stałe działania, ale również zabezpieczenie na kolejne lata gruntów, co jest adekwatnie do nazwy „Programu Rozwoju".

Honorowy Prezes Okręgu
dyrektor biura OZ w Legnicy
Elżbieta Dziedzic

8. Czy możliwy i potrzebny jest rozwój ROD w Warszawie?

Warszawa – stolica Polski, piękne miasto, z piękną historią – także historią rodzinnych ogrodów działkowych. To tu znajduje się jeden ze starszych ogrodów funkcjonujących w Polsce – ROD „Obrońców Pokoju". W tym roku będzie obchodził 116 rocznicę założenia. To tu funkcjonują 154 rodzinne ogrody działkowe zajmujące łącznie 1,1 tys. hektarów terenów. Czy to dużo? Czy to oznacza, że warszawiacy nie potrzebują większej ilości ogrodów działkowych? Nic bardziej mylnego. Biorąc pod uwagę tylko oficjalne dane, które wskazują, że Warszawa liczy ponad 1 mln 753 tys. mieszkańców, to na 1 mieszkańca przypada średnio 6,25 m² powierzchni ogrodu. Jest to trzeci najgorszy wynik w Polsce, biorąc pod uwagę nasycenie ogrodami w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Uwzględniając natomiast liczbę działek rodzinnych w Warszawie – a jest ich 26 596 – to na jedną działkę przypada aż 66 mieszkańców. Również i pod kątem nasycenia ogrodami według kryterium liczby mieszkańców przypadających na jedną działkę rodzinną Warszawa znajduje się na trzecim, niechlubnym miejscu w kraju.

Jak już wspominałam, to są dane oficjalne, bo w rzeczywistości w Warszawie żyje ponad 2 mln ludzi, a miasto szacuje, że w niedługiej przyszłości w Warszawie będzie żyło ponad 3 mln ludzi. Do Stolicy wciąż przybywają nowi ludzie, którzy szukają lepszej pracy, lepszego życia. Trzeba jednak pamiętać, że praca to nie wszystko. Poza nią ludzie muszą mieć jakąś „odskocznię", aby się zrelaksować, zintegrować z innymi mieszkańcami, czy po prostu odpocząć na łonie natury. I tu z pomocą od lat przychodzą rodzinne ogrody działkowe. To tu można hodować warzywa, owoce, odpocząć, uprawiać sport, czy pracować na świeżym powietrzu. Zalet, które potwierdzają konieczność istnienia ogrodów działkowych w miastach, a szczególnie w Warszawie jest bardzo dużo. Również dane powołane powyżej świadczą o potrzebie budowania nowych ROD w Warszawie.

A jakie zalety z posiadania większej liczby ROD będą miały władze Warszawy?

Po pierwsze – zdrowszych mieszkańców. Przecież ogrody działkowe mają też wymiar terapeutyczny. Lekarze wskazują na ogromną rolę hortiterapii, czyli leczenia przez przebywanie i prace w ogrodzie. Przebywanie na łonie natury zmniejsza również objawy stresu, czy depresji, która staje się coraz częściej spotykaną chorobą.

Po drugie – zdrowsze powietrze. Obecna polityka miasta – nie tylko Warszawy – zmierza do „zabetonowania" kolejnych terenów zielonych. Jest to na pierwszy rzut oka opłacalne dla miast, gdyż środki finansowe za zbycie gruntów trafiają od razu na konto miasta. Jednak patrząc na próby walki miast ze smogiem, likwidacja i brak budowy nowych ROD – które są „zielonymi płucami miast" – na pewno w tym nie pomoże. Trzeba pamiętać, że ogrody są często łącznikami pomiędzy innymi elementami systemu miejskiej zieleni, stanowią korytarze ekologiczne, pozwalają oczyszczać powietrze. Zatem przyczyniają się do zmniejszania kosztów związanych z walką o lepsze, czystsze powietrze.

Po trzecie – lepszą ochronę środowiska. Ogrody działkowe nie tylko dostarczają żywności, różnych roślin, ale również zatrzymują wodę opadową, stanowią środowisko życia i migracji licznych zwierząt oraz roślin, przyczyniając się tym samym do zwiększenia miejskiej bioróżnorodności. Pszczoły, jeże, dzikie ptactwo czy nietoperze, znajdują tam swój dom.

Po czwarte – brak konieczności ponoszenia kosztów na tereny, na których znajdują się ogrody działkowe, a więc zysk, który widać w budżecie. Przykładowo w budżecie Warszawy na 2018 rok zaplanowano wydatki na utrzymanie terenów zielonych na kwotę 112 mln zł. A ile miasto kosztuje utrzymanie ogrodów działkowych? Nic, bo to działkowcy dbają o te tereny.

Po piąte – korzyści społeczne i edukacyjne. Pozwalają one mieszkańcom na kontakt z naturą, naukę pracy zespołowej, a także odpowiedzialności. Ponadto zaspokajają potrzeby rozrywki. W ogrodach odbywają się liczne festyny, zabawy, spotkania seniorów, czy lekcje przyrody dla przedszkolaków.

Tych zalet dla władz Warszawy mogłabym wymieniać jeszcze więcej. A czy Warszawiacy także widzą potrzebę rozwoju ROD? Tu odpowiedź jest jak najbardziej twierdząca. A skąd to wiem? Z licznych zapytań, które codziennie wpływają do Krajowej Rady PZD o wskazanie wolnej działki na terenie Warszawy lub w jej okolicy. Uzasadnienia są w większości takie same – małe dzieci, które potrzebują pobawić się na zielonych terenach, podeszły wiek, niepełnosprawność, czy choroby. Dla tych osób posiadanie działki w ROD jest bardzo istotne także ze względów społecznych, integracyjnych i społecznych.

Również OZ Mazowiecki PZD szacuje, że w Warszawie winno powstać około 1 500 nowych działek rodzinnych, tj. około 60 ha nowego terenu, gdyż takie jest zapotrzebowanie.

A co z możliwościami? I tu pojawia się problem – podejście urzędników Warszawy do rodzinnych ogrodów działkowych. Niestety jak wiadomo, władze Warszawy nie są pro-działkowe. Widać to choćby z informacji, które Krajowa Rada PZD zbierała w 2016 roku w zakresie ujęcia rodzinnych ogrodów działkowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Z przeprowadzonego badania wynika, iż jedynie 14 % powierzchni ROD ujętych jest w planach jako ZD – czyli zieleń działkowa, a 74 % to tereny, które nie są ujęte w miejscowych planach ani studiach jako zieleń działkowa. Pozostałe 12 % to tereny, dla których brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego bądź studium. Już to świadczy o małym zainteresowaniu urzędników obecnie istniejącymi ROD w Warszawie.

Również działania miasta w zakresie przekazywania na rzecz PZD praw do gruntów, na których funkcjonują warszawskie ogrody, nie są imponujące. PZD posiada zaledwie jeden ogród, do którego zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego. Także regulacja stanów prawnych gruntów ROD na podstawie art. 76 i 75 ustawy o ROD idzie w Warszawie bardzo mozolnie. Miasto wydało zaledwie 12 decyzji potwierdzających prawo użytkowania na rzecz PZD, a przecież ustawa o ROD obowiązuje od 19 stycznia 2014 r.

Brak chęci na rozwój ROD widoczny jest także przy planowaniu jakichkolwiek inwestycji w Warszawie. Od lat Związek staje w obronie warszawskich ogrodów, które władze Warszawy przeznaczają pod inwestycje, nie tylko celu publicznego. Oczywiście Związek nie sprzeciwia się rozwojowi miasta i potrzebnym inwestycjom publicznym, ale nie każde przedsięwzięcie musi odbywać się kosztem działkowców.

Dlatego też, jedną z możliwości dla mieszkańców Warszawy jest tworzenie ogrodów działkowych w miejscowościach ościennych, które będą przeznaczone dla Warszawiaków. Taki system się sprawdza, choćby w ROD „30-lecia PZD" w Budach Strzyże w gminie Mszczonów. Jest to ogród, który powstał jako zamienny za zlikwidowane ogrody warszawskie. Ma piękną lokalizację, gdyż sąsiaduje z Puszczą Mariańską. Jest też wyposażony w nową, prawidłowo funkcjonującą infrastrukturę ogrodową. Zatem jeśli brak jest możliwości budowania nowych ROD w Warszawie, powinny one powstać na obrzeżach, bądź w bliskiej odległości od Stolicy, tak aby zaspokoić zapotrzebowanie na działki, które w Warszawie jest naprawdę bardzo duże.

Natomiast warto się zastanowić, czy nie ma możliwości budowy ogrodów, nawet małych, w samej Warszawie. Przecież jest wiele wolnych terenów, widać to gołym okiem. Czy betonowanie miasta, budowanie bloków „okno w okno", to jedyny sposób na rozwój miasta? A gdzie mieszkańcy Warszawy, nowe tereny zielone, w tym ogrody działkowe w polityce miasta?

Agnieszka Rudawska
Wydział Gospodarki Gruntami
KR PZD

9. Czy możliwy i konieczny jest rozwój ROD w Łodzi i województwie łódzkim?

W dziejach bogatej i ponad 35 letniej historii Polskiego Związku Działkowców były różne etapy. Charakteryzowały je bardzo ważne wydarzenia, a każde z nich pozostawiało coś trwałego i wartościowego. Jednak zawsze głównym i podstawowym celem Związku było zapewnienie dalszego istnienia i rozwoju ogrodnictwa działkowego w Polsce. Tak było i jest obecnie.

Już sam wstęp do ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych podkreśla wagę istnienia ogrodów działkowych.

Rodzinne ogrody działkowe odgrywają ogromną rolę w kształtowaniu otoczenia i infrastruktury miast i gmin, stały się również ważnym elementem życia codziennego dla blisko miliona polskich rodzin korzystających z działek w ogrodach. Ta swoista więź powoduje, iż ogrodnictwo działkowe w Polsce odnosi tak spektakularny sukces, cieszy się tak dużą i nie malejącą popularnością. Opiera się bowiem na tym, co w dzisiejszych czasach jest tak ważne: rodzina, kontakt z przyrodą, wypoczynek, rekreacja, kontakt z innymi ludźmi. Ogrody działkowe, dzięki nakładom finansowym i ogromnemu zaangażowaniu działkowców z przekazanych nieużytków stały się oazą zieleni służącą nie tylko im samym ale również okolicznym mieszkańcom. Z czasem nikomu niepotrzebny grunt zaczyna dawać korzyści, a istniejącą infrastruktura i dobrze zagospodarowane działki to na dzień dzisiejszy mienie znacznej wartości.

Udało się przez te kilkadziesiąt lat bardzo wiele osiągnąć dla ogrodnictwa działkowego i to mimo tak wielu trudności.

Polski Związek Działkowców jest szczególnym stowarzyszeniem ogrodowym. Szczególnym, gdyż nie znosi stagnacji. Jest stowarzyszeniem, które spełniając ważne funkcje społeczne jest jednocześnie otwarte na aktualne potrzeby społeczności lokalnych, a takie są obecnie sygnalizowane i dotyczą zwiększonego zapotrzebowania na działki, zwłaszcza w dużych miastach. Stąd też tak ważne staje się dla całego naszego Związku podjęcie kolejnego wysiłku związanego z tworzeniem lub rozbudową istniejących ogrodów działkowych.

Obecnie posiadanie działki stało się czymś poszukiwanym. Zapewne jedną z przyczyn tak dużego zainteresowania działkami również jest ustawowe uregulowanie dalszego i bezpiecznego funkcjonowania ogrodów dla których Polski Związek Działkowców dba o regulację stanów prawnych gruntów zajętych pod ogrody, ubiega się o wydanie decyzji potwierdzających tytuł prawny do gruntów oraz ujawnia je w księgach wieczystych. To wszystko powoduje, że korzystanie z ogrodów działkowych jest pewne i dlatego coraz bardziej popularne. Równocześnie obowiązująca ustawa zapewnia nam instrumenty prawne umożliwiające występowanie do gmin o nowe grunty na potrzeby ogrodów działkowych.

Staje zatem przed nami niepowtarzalna szansa, aby pomyśleć o rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych. Tworzenie nowych ogrodów, a czasami rozbudowa już istniejących wpłynie bez wątpienia na zwiększenie dostępności do działek jak i atrakcyjności już istniejących ogrodów.

Okręg Łódzki PZD swoim działaniem obejmuje teren całego województwa łódzkiego, w ramach którego w 22 powiatach funkcjonują 302 Rodzinne Ogrody Działkowe. Jednak podkreślić należy, że z tej liczby aż 1/3 ogrodów działkowych, czyli równe 100 zlokalizowanych jest w granicach administracyjnych tylko jednego miasta -Miasta Łodzi. Ogrody te zajmują powierzchnię niewiele ponad 700 ha na której znajduje się 16 tys. działek. Powierzchnia tych działek zajmuje niecałe 550 ha. Statystycznie ujmując na jeden ogród działkowy przypada 7 tys. mieszkańców Łodzi i aż 44 mieszkańców na jedną działkę rodzinną. Wskaźniki te potwierdzają, że Łódź plasuje się w grupie miast o najmniejszym nasyceniu liczby mieszkańców przypadających na jedną działkę rodzinną w ROD.

Zatem odpowiedź na pytanie, czy zasadnym jest tworzenie nowych ROD w Łodzi nasuwa się sama. Łodzianie chcą żyć w mieście, w którym nie tylko mają pracę, w którym nie tylko powstają ogromne molochy mieszkaniowe. Łodzianie chcą mieć też 500 m² swojej działki w Rodzinnych Ogrodach Działkowych. W łódzkich ogrodach działkowych nie ma działek wolnych, nieużytkowanych. Dzisiaj osoba, której rodzina nie ma działki w ogrodzie ma minimalne szanse na przejęcie działki od poprzednika, gdyż zasadniczo działka pozostaje w rękach rodziny. Powstanie nowych ogrodów i rozbudowa już istniejących zapewne skróci kolejki oczekujących na wolną działkę. Rodzi się jednak kolejne pytanie, czy władze Łodzi przejawią przychylność w odniesieniu do ogrodnictwa działkowego na tyle, żeby przeznaczyć potrzebne na zbudowanie ogrodów nie tylko grunty gminne lecz również współfinansować budowę ogrodów. Bez takiego wsparcia ani Polski Związek Działkowców, ani też potencjalni zainteresowani działkami nie są w sta-

nie uczestniczyć w procesie tworzenia obrazu Łodzi jako miejsca przyjaznego i atrakcyjnego, którego ważnym elementem są również możliwości w zakresie wypoczynku i rekreacji jej mieszkańców. Biorąc pod uwagę koszt utrzymania parków i zieleńców w mieście, to wydatki na budowę nowych ogrodów, których utrzymanie w przyszłości nie będzie obciążać finansowo Miasta, zwrócą się wielokrotnie i to w bardzo krótkim czasie.

W Okręgu Łódzkim wcale nie lepsza jest sytuacja w innych miastach liczących od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców. Należą do nich Zgierz, Pabianice czy Bełchatów, w których liczba mieszkańców przypadających na 1 działkę rodzinną jest nawet wyższa niż w Łodzi. W Zgierzu wynosi ona 56 osób, w Pabianicach – 55, a 45 w Bełchatowie. Lepiej jest w Tomaszowie Mazowieckim i Piotrkowie Trybunalskim, w których odpowiednio są to 31 i 32 osoby.

Z tych danych jasno wynika, że mieszkańcy dużych i średnich miast województwa łódzkiego, województwa położonego z dala od morza, gór czy jezior nie mają zapewnionych odpowiednich warunków dających możliwość kontaktu z naturą i aktywnego wypoczynku na działkach w Rodzinnych Ogrodach Działkowych. Dlatego stworzenie programu rozwoju ROD w Polsce jest potrzebne. Budowa nowych ogrodów, powiększanie czy modernizacja już istniejących pozwoli też lepiej realizować ideę ogrodów otwartych, dostępnych nie tylko dla działkowców. Pozwoli to obalić mity, że ogrody działkowe są tworzone dla wąskiej grupy społecznej.

W tej sprawie nieodzowne jest włączenie się zarządów ROD i kolegiów prezesów. To oni są najbliżej prezydentów i burmistrzów miast oraz radnych w swoich miejscowościach, to ich zaangażowanie w realizację programu może przynieść wymierne efekty.

Wyznaczony cel którym jest rozwój ogrodów działkowych wydaje się trudny, jednak jego realizacja jest nie tylko możliwa ale i konieczna. Musimy kierować się oczekiwaniami i potrzebami tych, którzy chcą korzystać ze wspólnego dobra jakim są ogrody działkowe.

Izabela Ożegalska
Prezes OZ Łódzkiego PZD

10. Rozwój rodzinnych ogrodów działkowych na terenie Okręgu Pomorskiego PZD.

Obserwując ilość osób, które zgłaszają się na cykliczne szkolenia dla kandydatów na działkowców oraz biorąc pod uwagę liczne zapytania telefoniczne i e-mailowe odnośnie dostępności wolnych działek, uzasadnionym twierdzeniem jest, że zainteresowanie rodzinnymi ogrodami działkowymi w ostatnim czasie znacząco wzrosło. Powody, dla których nowe osoby interesują się działkami są rozmaite.

Dla jednych liczy się pozyskanie miejsca wyłącznie dla rekreacji. W innych przypadkach celem jest raczej pozyskanie na swoje potrzeby ekologicznie uprawianych owoców i warzyw. Jeszcze inni poszukują bezpiecznego miejsca dającego możliwość kontaktu z przyrodą dla całej rodziny. Pozyskanie działki w ogrodzie działkowym jest relatywnie tanim sposobem na pozyskanie „na wyłączność" kawałka ziemi, który pozwoli na realizację swoich pasji i pragnień.

W ostatnich latach urbanizacja, szczególnie dużych ośrodków miejskich, takich jak Trójmiasto, znacząco postępuje. Obserwujemy rozszerzające się obszary zabudowy na obrzeżach miast. Również zabudowa w już istniejących dzielnicach zagęszcza się. Każdy, nawet niewielki obszar wolnej nieruchomości staje się atrakcyjnym terenem inwestycyjnym.

Rozwój miast powinien bez wątpienia odbywać się w sposób zrównoważony. Rozrostowi miejskiej zabudowy powinien towarzyszyć również proporcjonalny rozwój terenów rekreacyjnych, który da licznej grupie mieszkańców szansę na odrobinę kontaktu z przyrodą i pozwoli na wypoczynek na świeżym powietrzu bez konieczności dalekiego wyjazdu za miasto.

Ogrody działkowe mogą się doskonale wpisać w koncepcję zrównoważonego rozwoju miast. Same w sobie stanowią przecież obiekty użyteczności publicznej, których celem ustawowym jest spełnianie pozytywnej roli na rzecz społeczności lokalnych. Długoletnia historia ogrodnictwa działkowego w Polsce pokazuje, że działkowcy potrafią wykorzystać niemalże każdy, nawet najtrudniejszy rodzaj gruntu i przywrócić je przyrodzie i społeczności.

Zasadniczym problemem stojącym na przeszkodzie rozwoju ogrodów działkowych, rozumianego jako budowa nowych ROD, jest koszt pozyskania nieruchomości. Obserwując doniesienia medialne, o kolejnych wielomilionowych transakcjach dotyczących nieruchomości na terenie wielkich miast, łatwo można dojść do wniosku, że ten kierunek rozwoju ogrodów jest z ekonomicznych powodów zamkniętych. Społeczna i pozarządowa organizacja

nigdy nie będzie w stanie konkurować o pozyskanie nieruchomości na wolnym rynku z deweloperami i innymi komercyjnymi inwestorami.

Paradoksem jest, że śródmiejskie lokalizacje, które potencjalnie cieszyłyby się największym zainteresowaniem kandydatów są ekonomicznie niemożliwe do pozyskania. Podczas gdy takie nieruchomości, będące w zasięgu finansowym organizacji znajdują się w znacznym oddaleniu od ośrodków miejskich co z kolei negatywnie wpływa na zainteresowanie nimi. W dalszym ciągu najbardziej popularne ogrody to te, które są na tyle blisko, że można do nich dotrzeć spacerem.

Te dwie, wzajemnie sprzeczne okoliczności, stanowią najpoważniejszą przeszkodę w budowie nowych ogrodów działkowych.

Dlatego należałoby się zastanowić nad zdefiniowaniem pojęcia rozwoju ogrodów nie w kategorii ilościowej ale jakościowej. Dzisiejsze ogrody działkowe muszą mierzyć się z rosnącymi oczekiwaniami działkowców względem stanu i jakości infrastruktury. Już teraz ROD bez dostępu do bieżącej wody i energii elektrycznej uznawany jest za substandardowy. Ponadto wiele istniejących ogrodów dysponuje infrastrukturą, która czasy swojej świetności ma już dawno za sobą.

Jednocześnie rosną oczekiwania nie tylko samych działkowców, ale także okolicznych mieszkańców. Te dotyczą w szczególności estetyki ogrodów, porządku i bezpieczeństwa dookoła nich. Nie bez echa pozostaje również postulat tzw. otwartych ogrodów działkowych, z których dobroczynnego wpływu mogłaby korzystać szersza grupa odbiorców niż tylko sami działkowcy i ich rodziny.

Na tym polu, przed wszystkimi strukturami Polskiego Związku Działkowców, znajduje się wiele wyzwań. Dostosowanie ogrodów do rosnących wymagań, poprawa jakości ich infrastruktury w zakresie funkcjonalnym i estetycznym w znaczący sposób wpłynie na pozytywny odbiór ROD w opinii publicznej.

Pośrednią formą rozwoju jest doinwestowanie urządzenia terenów przekazanych na rzecz PZD ale nie w pełni zagospodarowanych. Na przestrzeni lat, z rozmaitych powodów, niektóre ogrody nie w pełni wykorzystują przekazane na ich rzecz nieruchomości. Niekiedy jest to spowodowane niekorzystnym ukształtowaniem terenu, koniecznością podjęcia kosztownych inwestycji lub z uwagi na niekorzystne sąsiedztwo.

Przeprowadzenie ponownej rewizji takich terenów i przewartościowanie nakładów niezbędnych na ich uruchomienie daje szanse na dokonanie realnego wzrostu podaży działek, jednocześnie przy braku konieczności ubiegania się o kosztowne nabycie nowych nieruchomości. Oczywiście takie podejście ograniczone jest dostępnością odpowiednich niezagospodarowanych terenów. Niemniej, to od tego rodzaju działalności należałoby rozpocząć program rozwoju ogrodów działkowych, tak by mieć pewność, że w pełni wykorzystane są grunty już dzisiaj przeznaczone na ogrodnictwo działkowe.

Dalsze istnienie ogrodów działkowych oraz ich ewentualna rozbudowa o nowe tereny nie objedzie się bez wsparcia samorządów lokalnych. Te z kolei stanowią odbicie opinii publicznej. Dlatego też przede wszystkim w oczach szeroko rozumianej społeczności lokalnej, ogrody działkowe muszą jawić się jako potrzebny a wręcz niezbędny element w strukturze zrównoważonego rozwoju miast. Przy pełnym zagospodarowaniu istniejących ogrodów oraz wyposażeniu ich w dobrze działającą infrastrukturę oraz aktywnym działaniu poszczególnych struktur Związku, wychodzących poza same ogrody, łatwiej będzie zbudować szeroką koalicję poparcia na rzecz przyszłej budowy zupełnie nowych ogrodów działkowych.

Marcin Kloskowski
Dyrektor Biura OZ Pomorskiego PZD

11. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD? – na przykładzie ROD „Międzylesie" w Rzeszotarach Okręg Legnica

Czy ogrodnictwo działkowe w Polsce przeżywa taki rozkwit, że można dziś go nazwać „renesansem"? Myślę, że „renesans" nie jest słowem przesadzonym, lecz trzeba na to wszystko spojrzeć z różnych perspektyw. Na pewno w Polsce, szczególnie w dużych aglomeracjach, jest zapotrzebowanie na nowe ogrody działkowe. Przyznajmy szczerze, że dziś tak mało natury mamy wokół siebie, ponieważ miasta stają się szaro – betonowe. W mieście ostoją zieleni są parki, które w piękny, pogodny dzień są przepełnione spacerowiczami. Wielu ludziom pewnie to wystarcza, ale jest grupa ludzi, która woli czasem zwolnić, wyciszyć się, pobyć sam na sam z sobą lub z najbliższą rodziną na zielonym skrawku Ziemi.

I tu z nieocenioną pomocą przychodzi ogród działkowy, a najlepiej taki, który jest pod miastem, z dala od codzienności i zgiełku. Ja z zoną Justyną

dość niedawno, bo niespełna trzy lata temu, gdy nasz syn Wojtuś miał około 6 miesięcy, szukaliśmy i odnaleźliśmy oazę spokoju- wymarzony ROD pod miastem. Cisza, spokój, duże działki po ok. 400 m^2, przemili działkowicze, to główne atuty naszego ogrodu. Nie ukrywam, że także nabycie prawa do takiej działki nie było dość kosztowne dla nas, młodego małżeństwa, ponieważ działki z altanami oraz studniami były i są nadal wolne. Jako, że w życiu nie wszystko jest kolorowe, to pozostaje problem dojazdu- ogród oddalony jest około 7 km od domu i dojazd możliwy jest praktycznie tylko samochodem. Co prawda do godziny 15 w dni powszednie kursuje autobus PKS-u, ale przecież to godziny, w których ludzie są w pracy. W weekendy natomiast nie kursuje żaden autobus, a busy nie mogą się zatrzymywać koło naszego ogrodu, bo nie mają tego przystanku w rozkładzie jazdy. My z żoną mając oboje prawo jazdy jesteśmy w stanie z tym faktem pogodzić się, lecz nie każdy musi mieć prawo jazdy. Utrudniony dojazd stał się głównym powodem do wyludnienia się naszego ogrodu. Z opowieści starszych działkowców słyszałem, jak to wyglądał ogród, gdy zatrzymywał się tu autobus miejski, który jechał z Legnicy do Polkowic i z powrotem, jak ogród tętnił życiem, bo nikt nie miał problemów z dojazdem.

Widząc wielki potencjał ogrodu i patrząc z żalem na opuszczone działki wraz z żoną postanowiliśmy jakoś pomóc Zarządowi ROD w „reklamie" ogrodu. Jako, że informatyka, to dla mnie codzienność, to postanowiliśmy założyć stronę internetową ogrodu, bo realia dziś są takie, że wszystko, czego potrzebujemy szukamy w Internecie. I tu dużym kredytem zaufania obdarzyli nas członkowie Zarządu ROD – dali zielone światło, by projekt strony przerodził się w ogólnodostępną stronę WWW. Dzięki stronie internetowej oraz ogłoszeniom na różnych portalach z ogłoszeniami udało nam się odwrócić trend wyludniania się ogrodu. Bilans osób odchodzących z ogrodu i przychodzących na ogród jest raczej zrównoważony, lecz to trochę za mało.

W międzyczasie z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu ROD zrezygnował Pan Henryk Muszyński, a pozostali członkowie Zarządu: Pani Aniela Wesołowska, Pani Zofia Górniak, Pan Józef Błażejewski, Pan Bogdan Gruszka i Pan Edward Kaptur obdarzyli mnie jeszcze większym kredytem zaufania, a mianowicie zaproponowali mi dokooptowanie do Zarządu w funkcji Prezesa. Przystałem na ich propozycję, lecz dokładnie wiedziałem, że sprawowanie tej funkcji nie będzie łatwe i z czym przyjdzie mi się mierzyć.

Na dzień dzisiejszy stoi przed nami widmo remontu ogrodzenia- słupki drewniane trzeba by wymienić na nowe, najlepiej betonowe. W naszym ROD obecnie jest 289 działek użytkowych, z czego uprawianych jest 138. Te 138 działek musi utrzymać cały ogród. O inwestycjach w nowoczesną infrastrukturę możemy chyba tylko pomarzyć.

Na szczęście wśród wzburzonych mórz są i wody spokojniejsze, które pomagają patrzeć optymistycznie na przyszłość- w pobliżu naszego ogrodu rozpoczęta została budowa nowego centrum dystrybucyjnego jednej z sieci handlowych i sklepu owej sieci. Jestem przekonany, że na przystanku przy ogrodzie zaczną zatrzymywać się busy i może znów zacznie docierać tu autobus miejski.

Na pewno dziś ogrodnictwo działkowe przeżywa rozkwit, widzę to po liczbie odebranych telefonów, e-maili od potencjalnych działkowiczów. Z tej licznej grupy na nasz ogród przyjeżdża około połowa z tych ludzi, a potem z tej połowy tylko ok. 10% decyduje się na podpisanie umowy dzierżawy działkowej.

Czy istnieje potrzeba budowania nowych ogrodów? Na pewno tak przy dużych, miejskich aglomeracjach, gdzie dostęp do zieleni jest ograniczony. Warunkiem koniecznym do istnienia takiego ogrodu jest dobra komunikacja z miastem, dojazd bez samochodu bezwzględnie musi być zapewniony. Sam ogród musiałby zostać wyposażony przynajmniej w sieć energetyczną, bo to o nią pierwszą pytają potencjalni działkowcy.

Pozostaje pytanie, co z rozwojem ogrodnictwa działkowego przy mniejszych miastach? Myślę, że rozwój ogrodów działkowych i tu jest potrzebny, ale w trochę innej formie. Bardzo trafione jest tu paradoksalne powiedzenie, „kto stoi w miejscu, ten się cofa". Rozwój potrzebny jest w istniejących już ogrodach- pomoc PZD na każdym szczeblu w promowaniu ogrodów, w których są wolne działki, pomoc w remontach i budowie nowej infrastruktury. Istnieją ogrody, które są perełkami, lecz również bywają ogrody jak diament- dopiero po oszlifowaniu będzie widać ich piękno.

Dziś mam 30 lat, może niektórzy nie biorą mnie na poważnie, bo co on wie o życiu, ale kilka rzeczy potrafię i mam nadzieję, że wykorzystam je dla dobra ogrodu, bo działka stała się moim i mojej żony hobby. Mam również nadzieję, że nasz ogród będzie istniał jeszcze wiele, wiele lat i będziemy się mogli cieszyć tym „naszym" kawałkiem natury jak najdłużej wraz z naszym synkiem Wojtusiem i drugim dzieckiem, które niebawem się narodzi.

Damian Zieziula
Prezes Zarządu
ROD „Międzylesie" w Rzeszotarach

IV. SIEDZIBY DLA ZARZĄDÓW ROD

Zdając sobie sprawę, iż nie wszystkie ogrody mają siedziby dla zarządów ROD, Prezydium KR PZD w dniu 23 stycznia 2018 r. przeanalizowało powyższy problem i przyjęło w tej sprawie dwie bardzo ważne uchwały.

W pierwszej uchwale Prezydium KR PZD uznało za konieczne wybudowanie obiektów budowlanych na terenach rodzinnych ogrodów działkowych, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców. Pomoże to stworzyć warunki do dobrej pracy zarządom ROD. A przecież to na nich spoczywają obowiązki wynikające nie tylko z ustawy z dnia 13.12.2013 r. o ROD, czy statutu PZD, ale i z innych ustaw powszechnie obowiązujących. Są oni odpowiedzialni za prowadzenie ROD zgodnie z porządkiem prawnym. Aby prawidłowo i rzetelnie wykonywać te obowiązki, zarządy ROD muszą posiadać na terenie ROD pomieszczenia, gdzie mogą prowadzić działalność, odbywać posiedzenia, przyjmować działkowców i przechowywać dokumenty.

Powyższa uchwała w szczególności jest skierowana do zarządów ROD, aby podjęły inicjatywę w zakresie przygotowania wniosków na walne zebrania, które będą odbywać się w 2018 roku, w sprawie zadania inwestycyjnego w zakresie budowy domów dla zarządów ROD i działkowców.

Duża rola leży także po stronie walnych zebrań, które będą podejmowały powyższe uchwały. Istotne jest, aby działkowcy wiedzieli jak ważna jest to decyzja. Podjęcie jej nie tylko stworzy odpowiednie warunki do pracy dla zarządów ROD, ale również umożliwi wywiązanie się z podstawowych obowiązków, jakie muszą spełnić podmioty administrujące i przetwarzające dane osobowe.

Oczywiście zarówno okręgowe zarządy PZD, jak i Krajowa Rada PZD będą udzielały wszechstronnej pomocy zarządom ROD, które nie posiadają na terenie ROD biur zarządów. Powyższa pomoc będzie dotyczyć zarówno płaszczyzny merytorycznej, organizacyjnej, czy technicznej, jak i w szczególności finansowej, tak aby te ogrody w pierwszej kolejności otrzymywały dotacje z Funduszu Rozwoju ROD, jak i pożyczki z Funduszu Samopomocowego.

Wskazana jest również pomoc ze strony samorządów terytorialnych. Dlatego też apelujemy do zarządów ROD i kolegiów prezesów, aby podejmowały rozmowy z samorządowcami, celem dofinansowania tak ważnego zadania.

Druga uchwała Prezydium KR PZD zobowiązuje biuro KR PZD do zlecenia wykonania projektów architektonicznych siedzib dla zarządów ROD. Powyższe projekty obejmą projekty konstrukcyjne, jak i kosztorysy. Projekty zostaną wykonane w dwóch wersjach: o powierzchni do 25 m² oraz do 35 m² wraz z tarasem. Każdy zarząd będzie mógł wybrać, która wersja będzie odpowiedniejsza i bardziej dostosowana do potrzeb konkretnego ROD, z uwagi na wielkość ogrodu, czy powierzchnię terenu ogólnego możliwą do zagospodarowania.

Projekty będą dostosowane do celów, jakim będą służyć, tak, aby miały charakter całoroczny, z możliwością prowadzenia przez zarządy ROD statutowej działalności, odbywania posiedzeń, przyjmowania działkowców, jak i przechowywania dokumentów.

Wszystkie koszty związane z wykonaniem projektów pokryje Krajowa Rada PZD, tak aby zarządy ROD już bez żadnych opłat mogły skorzystać z wybranego przez siebie, gotowego projektu. Liczymy, iż to nie tylko ułatwi ale i przyśpieszy realizację zadań związanych z budową siedzib dla zarządów ROD.

Agnieszka Rudawska
Wydział Gospodarki Gruntami
KR PZD

UCHWAŁA NR 2/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 r.
w sprawie budowy obiektów budowlanych na terenach ROD, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców działając na podstawie § 134 ust. 2 pkt 6 statutu Polskiego Związku Działkowców, uchwały nr 2 Nadzwyczajnego XIII Krajowej Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców z dnia 9 grudnia 2017 r., *w sprawie rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce* oraz uchwały nr 5/IV/2015 Krajowej Rady PZD z dnia 25 listopada 2015 r., *w sprawie programu „Unowocześnianie Infrastruktury Rodzinnych Ogrodów Działkowych – ROD XXI wieku”,* postanawia:

§ 1

1. Uznać za konieczne wybudowanie obiektów budowlanych na terenach rodzinnych ogrodów działkowych, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców.
2. Zobowiązać zarządy ROD działające na terenach ROD, o których mowa w ust. 1, aby na walnych zebraniach sprawozdawczych odbywających się w 2018 roku, przygotowały – zgodnie z uchwałą nr 14/III/2015 KR PZD z dnia 1 października 2015 r., *w sprawie zasad prowadzenia inwestycji i remontów w rodzinnych ogrodach działkowych w Polskim Związku Działkowców* – wnioski o podjęcie zadania inwestycyjnego w zakresie budowy obiektów na potrzeby zarządów ROD i działkowców.
3. W zależności od potrzeb i wielkości danego ROD, zalecane są obiekty o powierzchni do 25 m² lub 35 m².

§ 2

1. Zobowiązać okręgi do inicjowania kierunków w zakresie budowy obiektów na potrzeby zarządów ROD i działkowców, oraz do udzielania wszechstronnej pomocy merytorycznej, jak również do sprawowania nadzoru nad jej prawidłowym wykonaniem.
2. Zobowiązać inspektorów ds. inwestycji OZ PZD do nawiązania bezpośredniej współpracy z zarządami ROD, w celu prawidłowego przygotowania wniosków, o których mowa w § 1 ust. 2, a następnie właściwej realizacji zadania inwestycyjnego.
3. Przy realizacji zadania w zakresie budowy obiektów budowlanych na potrzeby zarządów ROD i działkowców, należy przestrzegać przepisów prawa powszechnie obowiązującego, jak i wewnątrzzwiązkowego.

§ 3

1. W ramach realizacji powyższych inwestycji, oraz na podstawie uchwały nr 255/2015 Prezydium KR PZD z dnia 1 października 2015 r. *w sprawie zasad i kryteriów udzielania i rozliczania dotacji dla rodzinnych ogrodów działkowych z krajowego i okręgowego Funduszu Rozwoju* z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą nr 415/2016 Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 28 października 2016 r., Prezydium KR PZD będzie priorytetowo traktować te ogrody, z zakresie pomocy merytorycznej, technicznej, jak i finansowej, poprzez dofinansowanie zadań z krajowego Funduszu Rozwoju ROD zarządzanego przez Prezydium KR PZD.
2. Na podstawie uchwały nr 256/2015 Prezydium KR PZD z dnia 1 października 2015r., *w sprawie zasad udzielania i zwrotu pożyczek w Funduszu Samopomocowego Polskiego Związku Działkowców*, Prezydium KR PZD będzie w pierwszej kolejności udzielało pożyczek ROD, na realizację obiektów, o których mowa w § 1 ust. 1.
3. Uznać za konieczne, aby Prezydia OZ PZD priorytetowo traktowały wnioski o przyznanie dotacji z okręgowych Funduszy Rozwoju ROD na realizację obiektów, o których mowa w § 1 ust. 1.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Uchwała nr 5/IV/2015 Krajowej Rady PZD z dnia 25 listopada 2015 r., *w sprawie programu „Unowocześnianie Infrastruktury Rodzinnych Ogrodów Działkowych – ROD XXI wieku”*, wprowadziła program, którego celem jest unowocześnienie infrastruktury ROD, która będzie dostosowana do potrzeb związanych z ochroną środowiska, edukacją oraz będzie podnosiła standard przebywania na działkach. Jednym z zadań programowych tego programu jest budowa nowych obiektów w ogrodach nieposiadających żadnych, własnych budynków, celem umożliwienia właściwej pracy zarządom ROD.

Przeprowadzony w 2016 roku „Powszechny przegląd zagospodarowania ROD i działek” wykazał między innymi, że nie wszystkie rodzinne ogrody działkowe są wyposażone w Domy Działkowca czy w obiekty lub pomieszczenia, które spełniają funkcję biur dla zarządów ROD. Powyższy przegląd wykazał, iż na terenach ROD istnieje 3 357 biur zarządów ROD.

Jednocześnie z aktualnych informacji przekazanych przez okręgi wynika, iż 1 122 ROD nie są wyposażone w żadne obiekty lub pomieszczenia, które spełniają funkcje biura zarządu ROD. Zatem 25 % ROD zrzeszonych w PZD nie posiada takich obiektów.

Mając na uwadze powyższe, jak również biorąc pod uwagę zwiększające się obowiązki zarządów ROD, wynikające z przepisów prawa, Prezydium KR PZD uznaje za konieczne wybudowanie obiektów budowlanych na terenach rodzinnych ogrodów działkowych, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców.

Powyższa konieczność wynika także z uwagi na wejście w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz koniecznością dostosowania do 25 maja 2018 r. procedur oraz zabezpieczeń funkcjonujących w organizacji do wymogów rozporządzenia.

Dlatego też istotne jest, aby stworzyć warunki do dobrej pracy zarządom ROD. To na nich spoczywają obowiązki wynikające nie tylko z ustawy z dnia 13.12.2013 r. o ROD, czy statutu PZD, ale i z innych ustaw powszechnie obowiązujących. Są oni odpowiedzialni za prowadzenie ROD zgodnie z porządkiem prawnym. Aby prawidłowo i rzetelnie wykonywać te obowiązki, zarządy ROD muszą posiadać na terenie ROD pomieszczenia, gdzie mogą prowadzić działalność, odbywać posiedzenia, przyjmować działkowców i przechowywać dokumenty.

Dlatego też Prezydium KR PZD kieruje powyższą uchwałę w szczególności do zarządów ROD, aby podjęły inicjatywę w zakresie przygotowania wniosków na walne zebrania, które będą odbywać się w 2018 roku, w sprawie zadania inwestycyjnego w zakresie budowy obiektów na potrzeby zarządów ROD i działkowców, a także do walnych zebrań, aby podejmowały powyższe uchwały mając na uwadze powagę sytuacji, oraz konieczność stworzenia odpowiedniego miejsca pracy dla zarządów ROD.

Uchwała powyższa kierowana jest również do okręgowych zarządów PZD, aby udzielały wszechstronnej pomocy zarządom ROD, które nie posiadają na terenie ROD biur zarządów. Powyższa pomoc powinna rozciągać się zarówno na płaszczyznę merytoryczną, organizacyjną, czy techniczną, jak i finansową, tak aby te ogrody w pierwszej kolejności otrzymywały dotacje na powyższe zadanie. Również Prezydium KR PZD będzie priorytetowo traktować wnioski w zakresie udzielania dotacji z krajowego Funduszu Rozwoju ROD, jak i pożyczek z Funduszu Samopomocowego.

Wskazana jest również pomoc ze strony samorządów terytorialnych. W tej kwestii winny uaktywnić się zarządy ROD i kolegia prezesów, aby podejmowały rozmowy z samorządowcami, celem dofinansowania tak ważnego zadania.

WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

UCHWAŁA NR 3/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 r.
w sprawie zlecenia wykonania projektów architektoniczno – budowlanych obiektów budowlanych służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców, na terenach ROD, które nie posiadają żadnych własnych budynków

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców działając na podstawie § 134 ust. 2 pkt 6 statutu Polskiego Związku Działkowców, postanawia:

§ 1

1. Zobowiązać biuro jednostki krajowej PZD do zlecenia wykonania projektów architektoniczno – budowlanych, obejmujących projekt technologiczny wykonania oraz warunki kosztowe, obiektów budowlanych przeznaczonych na biura zarządów ROD i działkowców.
2. Projekty, o których mowa w ust. 1 będą wykonane w dwóch wersjach: o powierzchni do 25 m² oraz do 35 m² wraz z tarasem.
3. Projekty będą dostosowane do celów, jakim będą służyć, tak, aby miały charakter całoroczny, z możliwością prowadzenia przez zarządy ROD statutowej działalności, odbywania posiedzeń, przyjmowania działkowców i przechowywania dokumentów.

§ 2

Projekty, o których mowa w § 1 winny być wykorzystane przez zarządy ROD w ramach podjętych przez walne zebrania uchwał w sprawie realizacji zadania inwestycyjnego polegającego na budowie obiektów służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców.

§ 3

Koszty związane z wykonaniem projektów, o których mowa w § 1 , pokryje Krajowa Rada PZD ze środków krajowego Funduszu Rozwoju ROD będącego w dyspozycji Prezydium KR PZD.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

V. NOWELIZACJA REGULAMINU ROD

1. Będzie nowelizacja Regulaminu ROD

Ostatnia zmiana statutu PZD, która oczekuje obecnie na rejestrację sądową, rodzi konieczność dostosowania pozostałych przepisów związkowych do tej zmiany. Dotyczy to zwłaszcza regulaminu ROD, który jest najczęściej stosowanym dokumentem w ogrodach działkowych. Normuje bowiem m. in. funkcjonowanie ogrodu, jego zagospodarowanie, zasady użytkowania działki, a także odnosi się do kwestii porządkowych.

Znaczenie Regulaminu jest tym większe, że obowiązuje nie tylko działkowców, ale każdą osobę przebywającą na terenie ROD. Z tych względów Prezydium Krajowej Rady właśnie zainicjowało prace nad nowelizacją Regulaminu ROD. Chodzi o wypracowanie optymalnego projektu, który z jednej strony dostosuje Regulamin do statutu PZD, a z drugiej – udoskonali niektóre zapisy z korzyścią dla działkowców i ROD.

Aby zrealizować te założenie, Prezydium KR uznało, że wraz z pracami merytorycznymi należy rozpocząć konsultacje wewnątrzzwiązkowe nad Regulaminem. Prezydium liczy bowiem na to, że jak najwięcej ROD i członków PZD weźmie udział w tej debacie i zgłosi swoje wnioski oraz propozycje. Pozwoli to w taki sposób znowelizować Regulamin, aby zapewnił jeszcze lepsze warunki prawne i organizacyjne do funkcjonowania oraz dalszego rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych. TT

2)

UCHWAŁA NR 20/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 23 stycznia 2018 roku

w sprawie rozpoczęcia prac nad nowelizacją Regulaminu ROD

W związku ze zmianą statutu PZD, która obecnie oczekuje na rejestrację sądową, Prezydium Krajowej Rady stwierdza, że istnieje potrzeba dostosowania pozostałych przepisów związkowych do powyższej zmiany. Dotyczy to zwłaszcza regulaminu ROD, który jest najczęściej stosowanym dokumentem w ogrodach działkowych. Normuje bowiem m. in. funkcjonowanie ogrodu, jego zagospodarowanie, zasady użytkowania działki, a także odnosi się do kwestii porządkowych. Znaczenie regulaminu jest tym większe, że obowiązuje nie tylko działkowców, ale każdą osobę przebywającą na terenie ROD.

Dlatego też Prezydium Krajowej Rady postanawia zainicjować zasadnicze prace nad nowelizacją Regulaminu ROD, mające na celu wypracowanie optymalnego projektu zmiany tego dokumentu, który zostanie przedłożony Krajowej Radzie PZD do uchwalenia. W tym kontekście Prezydium ma na uwadze, że obecny Regulamin ROD pochodzi z 2015 roku, więc jego zasadnicza część pozostaje aktualna, a zawarte w nim rozwiązania sprawdziły się w praktyce. Stąd też wystarczająca jest nowelizacji, która z jednej strony dostosuje postanowienia Regulaminu do obowiązującego prawa, a zwłaszcza nowych zapisów statutu PZD, z drugiej zaś strony – skoryguje niektóre postanowienia Regulaminu w celu jego udoskonalenia dla pożytku działkowców i ROD. Praktyka bowiem dowodzi, że są sprawy, które można jeszcze lepiej unormować, aby sprawniej rozwiązywać problemy mogące się wyłonić na tle konkretnych postanowień. Szereg takich spraw podnoszono podczas konsultacji nad statutem, wobec czego należy je obecnie ocenić i ewentualnie z nich skorzystać. Należałoby także sięgnąć do doświadczeń organów PZD, a zwłaszcza zarządów ROD, które mogłyby wskazać kwestie wymagające jeszcze lepszego unormowania.

Z tych względów, w celu wypracowania optymalnych propozycji, wraz z pracami merytorycznymi należy rozpocząć szerokie konsultacje wewnątrzzwiązkowe w zakresie zagadnień wymagających nowej regulacji. Prezydium Krajowej Rady liczy na to, że jak najwięcej ROD i członków PZD weźmie udział w tej debacie nad Regulaminem i zgłosi swoje wnioski oraz propozycje. W tym zakresie zasadniczą rolę powinny odegrać okręgowe zarządy, które zorganizują na swoim obszarze powyższe konsultacje w sposób sprawny i umożliwiający jak najszerszemu gronu osób wyrażenie swojej opinii na temat kształtu regulaminu ROD. Należy zwłaszcza uzyskać opinię z rodzinnych ogrodów działkowych, aby organy ROD oraz członkowie PZD mogli się w tej sprawie wypowiedzieć.

W związku z powyższym Prezydium Krajowej Rady zachęca wszystkie struktury Związku oraz działkowców do przeprowadzenia własnej oceny Regulaminu ROD i zgłaszania swoich wniosków. Szeroki udział w konsultacjach pozwoli optymalnie znowelizować Regulamin, co przyczyni się do jeszcze lepszego funkcjonowania i dalszego rozwoju ogrodów działkowych dla dobra działkowców i ich rodzin.

I WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 23 stycznia 2018 r.

VI. DZIAŁANIA PZD W SPRAWIE USTAWY REPRYWATYZACYJNEJ

1) Wprowadzenie

W dniu 20 października 2017 r. na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości został opublikowany projekt autorstwa Sekretarza Stanu MS – Patryka Jakiego o nazwie ***ustawa o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.*** Zgodnie z uzasadnieniem tego projektu, jego celem jest kompleksowe uregulowanie sytuacji prawnej gruntów przejętych po 1944 r. na rzecz Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego na podstawie przepisów nacjonalizacyjnych, do których obecnie zgłaszane są przez dawnych właścicieli lub ich spadkobierców roszczenia o ich zwrot. Głównym założeniem projektu ustawy jest wyłączenie możliwości ubiegania się o zwrot gruntów „w naturze" w zamian za prawo do uzyskania rekompensaty pieniężnej.

W związku z opracowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektem tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej oraz ogromnym problemem roszczeń do gruntów ROD, Polski Związek Działkowców podjął szereg działań, mających na celu zabezpieczenie interesów ROD i działkowców w w/w dużej ustawie reprywatyzacyjnej.

W pierwszej kolejności, w dniu 15 listopada 2017 r., Prezydium KR PZD skierowało do Ministra Sprawiedliwości pismo, w którym wyraziło swoje wątpliwości co do możliwości skorzystania przez ogrody działkowe z dobrodziejstwa projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej. Zwróciło uwagę na nieprecyzyjne, a może wręcz niekorzystne zapisy, które wykluczają możliwość uzyskania rekompensaty, a w konsekwencji umożliwiają zwrot w „naturze" gruntów zajętych przez ogrody działkowe, które Skarb Państwa/gmina uzyskały w drodze przejęcia na podstawie dekretu o ogrodach działkowych z 1946 r. oraz ustawy o POD z 1949 r. Prezydium KR PZD zwróciło się o zmianę tych przepisów lub ich doprecyzowanie.

Następnie, w dniu 9 grudnia 2017 r. w sprawie roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych i znaczenia ustawy reprywatyzacyjnej wypowiedział się Nadzwyczajny XIII Krajowy Zjazd Delegatów PZD. W swoim stanowisku, Zjazd podkreślił, że obrona gruntów rodzinnych ogrodów działkowych przed zgłaszanymi roszczeniami powinna nadal stanowić jedno z najważniejszych zadań PZD. Polski Związek Działkowców winien dalej pomagać rodzinnym ogrodom działkowym, objętym roszczeniami m.in. bronić je w postępowaniach sądowych, administracyjnych, regulować stan prawny, walczyć o odszkodowania, przyznawać działki zamienne, wzmacniać służby prawne, ale i zaangażować się w prace nad dużą ustawą reprywatyzacyjną celem uniemożliwienia zwrotu gruntów ROD „w naturze".

W dniu 15 grudnia 2017 r. w tej sprawie głos zabrała Krajowa Rada PZD, która stwierdziła, że źródła roszczeń do gruntów ROD są różne i trudno przewidzieć, czy rodzinny ogród działkowy dziś „wolny od roszczeń" jutro może czuć się bezpiecznie. Sprawy roszczeniowe mają różne genezy, przebieg i zakończenia. Mimo wszechstronnych działań PZD, część spraw kończy się negatywnie. PZD i działkowcy ponoszą ogromne koszty związane z roszczeniami. Roszczenia do gruntów ROD to również problem finansowy dla Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz problem społeczny (obawa przed utratą działki, majątku bez odszkodowania, przed roszczeniami z tytułu bezumownego korzystania), niepewność sytuacji prawnej ogrodu i prawa, podważanie zaufania obywateli do Państwa, jak też obciążanie stowarzyszenia ogrodowego zadaniami, dla których nie zostało ono powołane zgodnie z ustawą o ROD. Na podstawie oceny stanu roszczeń, Krajowa Rada PZD uznała, że w dalszym ciągu winny być kontynuowane działania na rzecz obrony ROD i działkowców przed skutkami roszczeń. Dotychczasowe działania PZD w sprawach roszczeniowych są właściwe i skuteczne, co potwierdza fakt, że wiele spraw roszczeniowych

kończy się pozytywnie dla rodzinnych ogrodów działkowych i działkowców. Związek musi być przygotowany na kolejne roszczenia i dlatego też musi wzmacniać swoje służby prawne. W miarę możliwości i posiadanych środków, PZD powinien dalej pomagać finansowo ogrodom roszczeniowym, w szczególności za pośrednictwem Funduszu Obrony ROD. Aktualnie ważnym zadaniem PZD jest zainteresowanie problemem roszczeń reprezentantów Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego i włączenie się w zmianę prawa. Roszczenia do gruntów ROD bowiem to nie wina Związku, tylko zmieniającego się prawa i zaniedbań historycznych.

W chwili obecnej projekt dużej ustawy reprywatyzacyjnej jest procedowany w Rządowym Centrum Legislacji. Jest już po uzgodnieniach międzyresortowych (swoje opinie przedłożyło 9 Ministerstw, a także Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych) i po konsultacjach społecznych, podczas których swoje stanowiska przedstawiło wiele organizacji, stowarzyszeń, samorządów, kancelarii prawnych i innych podmiotów m.in. PZD, Ambasada USA, Okręgowa Rada Adwokacka, Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP.

W związku ze zintensyfikowaniem prac legislacyjnych dotyczących projektu dużej ustawy reprywatyzacyjnej, Prezydium KR PZD na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2017 r. postanowiło, że w dalszym ciągu będą kontynuowane działania zmierzające do rozwiązania problemu roszczeń do gruntów ogrodów działkowych na szczeblu krajowym, w drodze przyjęcia stosownych rozwiązań prawnych. Związek przekazuje odpowiednim władzom państwowym kolejne informacje o roszczeniach m.in. na podstawie przyjętego przez Prezydium KR PZD w dniu 23.01.2018 r. „**Raportu roszczeń do gruntów ROD według stanu na dzień 31.10.2017 r.”,** w szczególności Związek przekazuje dane o skali roszczeń, ich genezie, działaniach PZD podejmowanych w obronie ogrodów oraz oczekiwaniach Związku, ROD i działkowców w świetle procedowanych regulacji prawnych. Powyższe informacje oraz kolejne argumenty przemawiające za objęciem gruntów ROD ustawą reprywatyzacyjną zostały już przekazane przez KR PZD oraz Okręgi PZD – dotknięte roszczeniami do gruntów ROD do: Ministerstwa Infrastruktury, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Rady Ministrów, Przewodniczącego Komitetu Stałego Rady Ministrów, Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, jak również Prezes Rządowego Centrum Legislacji.

2) „Raport w sprawie roszczeń do gruntów ROD według stanu na dzień 31 października 2017 r.” (wybrane rozdziały)

Załącznik do uchwały nr 1/2018
Prezydium Krajowej Rady PZD
z dnia 23 stycznia 2018 r.

RAPORT W SPRAWIE ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH W POLSCE WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 PAŹDZIERNIKA 2017 R.

OCENA I WNIOSKI

STYCZEŃ 2018 ROK

WPROWADZENIE

W dniu 20 października 2017 r. na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości został opublikowany projekt ustawy *o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.* Celem w/w projektu jest kompleksowe uregulowanie sytuacji prawnej gruntów przejętych po 1944 r. na rzecz Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego na podstawie przepisów nacjonalizacyjnych.

W związku z w/w projektem tzw. ustawy reprywatyzacyjnej i skalą problemu roszczeń do gruntów ROD, w tym związanych z reprywatyzacją Prezydium Krajowej Rady PZD podjęło decyzję o powołaniu zespołu ds. roszczeń, składającego się z prawników/radców prawnych PZD, którego zadaniem miało być opracowanie Raportu dotyczącego roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych. Celem raportu miała być ocena sytuacji i przyjęcie wniosków do dalszych działań Związku w sprawach roszczeniowych.

Na podstawie informacji uzyskanych od okręgowych zarządów PZD taki raport został przygotowany i jest zawarty w niniejszym opracowaniu. Obejmuje on m.in. genezę roszczeń, ich stan z podziałem na poszczególne Okręgi PZD, rodzaje roszczeń, źródła ich powstania, skutki (zwłaszcza finansowe), dotychczasowe działania PZD podejmowane w sprawach roszczeniowych, a także perspektywy i wnioski.

Zgodnie z decyzją Krajowej Rady PZD i Prezydium Krajowej Rady PZD, opracowany raport zostanie wykorzystany do obrony interesów działkowców i ROD również w kontaktach z posłami, senatorami, Sejmem i Senatem RP, a także z władzami państwowymi i samorządowymi.

GENEZA ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW ROD I ICH SKUTKI. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ PZD W OBRONIE ROD I DZIAŁKOWCÓW

Geneza roszczeń do gruntów ROD

Polski Związek Działkowców zmaga się z problemem roszczeń do gruntów ROD od początku lat 90, tych czyli wraz z rozpoczęciem transformacji ustrojowej, kiedy to zaczęły się zgłaszać do Związku osoby prywatne roszczące sobie prawa do gruntów zajmowanych przez ogrody.

Czynnikami, które złożyły się na powstanie roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych i które w dalszym ciągu stanowią podstawę do zgłaszania kolejnych roszczeń są następujące okoliczności i zdarzenia:

- **Skarb Państwa zakładał pracownicze ogrody działkowe na nieruchomościach, z których uprzednio wywłaszczył osoby fizyczne na podstawie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.** W decyzjach wywłaszczeniowych często nieprecyzyjnie określano cel wywłaszczenia (albo nie realizowano celu wywłaszczenia np. przeznaczono grunt na ogród działkowy zamiast realizować na nim cel wywłaszczenia np. pod budowę zakładu przemysłowego, budownictwo spółdzielcze, budowę lotniska), w związku z czym obecnie wielu dawnych właścicieli nieruchomości bądź ich spadkobierców dochodzi zwrotu wywłaszczonych nieruchomości na zasadach wynikających z ustawy z dnia 21.08.1997 roku o gospodarce nieruchomościami.

- Toczy się **postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji dotyczących przejęcia gruntu prywatnego przez Skarb Państwa, na zasadach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 156)**, skutkiem których w wielu przypadkach jest wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji. W konsekwencji czego dochodzi do utraty własności nieruchomości przez podmiot publiczny, utraty prawa do gruntu przez PZD i działkowców na rzecz dawnego właściciela nieruchomości lub jego spadkobierców. Takie rozstrzygnięcia dotyczą głównie decyzji wywłaszczeniowych, ale nie tylko. Dawni właściciele nieruchomości, bądź ich spadkobiercy, składają wnioski o stwierdzenie nieważności orzeczeń wydanych na podstawie dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej z dn. 06.09.1944 r., czy też orzeczeń o przejęciu przedsiębiorstw na własność Państwa, do których to przejęć dochodziło na podstawie ustawy z dn. 03.01.1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej. Skutkiem uwzględnionych wniosków jest to, że nieruchomość na której funkcjonuje rodzinny ogród działkowy staje się własnością osoby trzeciej (tak jakby nigdy nie przestała nią być), która wysuwa roszczenia w stosunku do PZD i działkowców o wydanie nieruchomości i zapłatę za bezumowne korzystanie;

- Przypadki, w których **Skarb Państwa zakładał pracownicze ogrody działkowe na nieruchomościach, które nie stanowiły jego**

własności. Brakuje również dokumentów wskazujących na fakt nabycia przez Skarb Państwa własności nieruchomości, na której powstał pracowniczy ogród działkowy, pomimo że dla danej nieruchomości istnieją dokumenty wskazujące, że była wydana decyzja o lokalizacji inwestycji, polegającej na realizacji pracowniczego ogrodu działkowego. Przykładowo dotyczy to nieruchomości, których ze względu na ich powierzchnię nie obejmował dekret PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej z dn. 06.09.1944 r. – wówczas zdarzało się, że Skarb Państwa zadysponował czyimś gruntem, bez wywłaszczenia. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest to, że właścicielami niektórych nieruchomości, na których leżą ROD – są osoby trzecie, pomimo że teren jest od kilkudziesięciu lat w posiadaniu PZD i działkowców, którzy korzystali z gruntu w dobrej wierze, w zaufaniu, że otrzymali grunt od prawowitego właściciela czyli Skarbu Państwa. Osoby te wysuwają roszczenia w stosunku do PZD i działkowców;

- **Błędy lub zaniechania związane z wpisaniem w księdze wieczystej prawa własności Skarbu Państwa w stosunku do nieruchomości przejętej**. Powyższe powoduje, że w księgach wieczystych prowadzonych dla nieruchomości zajmowanych przez ROD, jako właściciele ujawnione są osoby trzecie, które żądają od PZD i działkowców wydania im nieruchomości i często również z tym żądaniem łączą żądania finansowe;

- **Skarb Państwa jednocześnie przeznaczał określoną nieruchomość na dwa różne cele i dwóm różnym podmiotom w jednym czasie przydzielał prawo do gruntu,** np. wydawał decyzję o lokalizacji pracowniczego ogrodu działkowego (stałego) i przekazywał Polskiemu Związkowi Działkowców prawo użytkowania nieruchomości, a jednocześnie ustanawiał na rzecz spółdzielni mieszkaniowej prawo użytkowania wieczystego do tego samego gruntu w celu wybudowania na nim osiedla mieszkaniowego lub oddawał określoną nieruchomość w zarząd przedsiębiorstwu, które potem z mocy samego prawa nabyło użytkowanie wieczyste nieruchomości. Skutkiem powyższego są roszczenia użytkownika wieczystego do Polskiego Związku Działkowców i działkowców,

- **Uwłaszczenie zakładów pracy na gruntach, na których wcześniej utworzono zakładowe pracownicze ogrody działkowe**, a które ustawą z 1981r. zostały przekazane do PZD. W latach 90 tych do gruntów zajętych przez ogrody działkowe nabyły zakłady pracy własność bądź użytkowanie wieczyste, które przekształciły się z przedsiębiorstw państwowych w spółki prawa handlowego. Źródłem tych roszczeń są przede wszystkim **błędy w ustaleniach przy uwłaszczaniu różnych podmiotów na podstawie ustawy z dnia 29.09.90 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości**, np. w ustaleniach, czy w dniu wejścia w życie ww. ustawy określona nieruchomość znajdowała się w zarządzie osoby prawnej. W kontekście powyższego wskazać należy, iż Polskiemu Związkowi Działkowców znane są przypadki (dotyczące nieruchomości, na których leżą rodzinne ogrody działkowe), że osoba prawna nabyła prawo użytkowania wieczystego w trybie art. 2 ust. 3 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości większej części nieruchomości niż posiadała w zarządzie, a nawet przypadki, w których osoba prawna nabyła prawo użytkowania wieczystego nieruchomości nie wykazując w ogóle, że posiadała prawo zarządu nieruchomością, a jedynie powołując się na taką okoliczność. Obecnie takie osoby prawne, bądź ich następcy prawni zgłaszają roszczenia w stosunku do Polskiego Związku Działkowców i działkowców, gdyż są użytkownikami wieczystymi nieruchomości zajmowanych przez rodzinne ogrody działkowe, a w wielu przypadkach już właścicielami, bo przekształcili swoje prawo we własność;

- **Błędy w podziałach i synchronizacjach nieruchomości**, które powodują, że po latach PZD i działkowcy dowiadują się, że część ogrodu znajduje się na terenie prywatnym. Najczęściej takie sprawy pojawiają się podczas czynności geodezyjnych związanych z rozgraniczeniem nieruchomości czy wznowieniem granic;

- Tereny ogrodów działkowych zakładanych przez Skarb Państwa lub gminę jeszcze przed powstaniem PZD i przekazanych PZD ustawą z 1981 r. (nierzadko dotyczy to ogrodów przedwojennych), **do których obecnie Skarb Państwa lub gminy nie mają pełnej dokumentacji, a co za tym idzie, twierdzą, że są one zajmowane przez działkowców bez tytułu prawnego;**

- Roszczenia do gruntów ROD powstałe z faktu **uwłaszczania się osób fizycznych** – dawnych posiadaczy nieruchomości (posiadanie ich miało miejsce przed założeniem na danym terenie pracowniczego ogrodu działkowego) poprzez występowanie przez nich do sądu powszechnego o ustalenie, że nabyli na własność nieruchomość na podstawie art. 1 ustawy z dn. 26.10.1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Ponadto wskazać należy, iż akty własności ziemi wydane na podstawie ww. ustawy często nie były ujawniane w księgach wieczystych i wiele roszczeń do gruntów ROD pojawia się w momencie ujawnienia w księdze wieczystej aktu własności ziemi uwłaszczonej na podstawie ww. ustawy, które ma miejsce wiele lat po założeniu pracowniczego ogrodu działkowego na danej nieruchomości;

- W Warszawie wiele roszczeń do gruntów ROD ma swoje źródło w dekrecie Prezydium Krajowej Rady Narodowej o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy z dn. 26.10.1945 r. (**dekrecie Bieruta**), na podstawie którego dawni właściciele nieruchomości bądź ich spadkobiercy dochodzą ustanowienia na ich rzecz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości warszawskich;

- **Wnoszenie nieruchomości zajętych przez ogrody działkowe aportem do spółek prawa handlowego przez byłą Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa lub jej następców prawnych, a także przez Agencję Mienia Wojskowego oraz niektóre jednostki samorządu terytorialnego**. Skutkiem powyższego są roszczenia nowego właściciela nieruchomości (spółki prawa handlowego) – zarówno windykacyjne, jak i często połączone z nimi roszczenia finansowe w stosunku do Polskiego Związku Działkowców i działkowców;

- **Zasiedzenie nieruchomości przez osoby trzecie** ze skutkiem, który nastąpił przed założeniem pracowniczego ogrodu działkowego na nieruchomości i po założeniu ogrodu działkowego (w przypadku terenów otrzymanych przez PZD, ale niezagospodarowanych, w tym znajdujących się poza ogrodzeniem zewnętrznym ogrodu).

- Ponadto stwierdzić należy, iż roszczenia do gruntów, na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe wynikają również z:
  - **braku stosownych rozwiązań ustawowych**, które ochroniłyby przed roszczeniami grunty, na których funkcjonują urządzenia użyteczności publicznej, jakimi są rodzinne ogrody działkowe;
  - **biernej postawy reprezentantów Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego** jako właścicieli nieruchomości będących stroną w postępowaniach administracyjnych o zwrot nieruchomości, o stwierdzenie nieważności decyzji lub orzeczenia na mocy którego podmiot publiczny jest właścicielem gruntu, a także w sprawach o zasiedzenie nieruchomości publicznej i innych postępowaniach, w wyniku których często dochodzi do utraty własności nieruchomości przez podmiot publiczny. Skarb Pastwa lub jednostka samorządu terytorialnego nie wykazują zainteresowania takimi postępowaniami, często nie biorąc w nich udziału, nie przedstawiając żadnego stanowiska, argumentacji przemawiającej za nieuwzględnieniem wniosków osób trzecich,
  - **zaniechań w zakresie wszczynania przez podmiot publiczny postępowań, które mogą doprowadzić do uzyskania przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego własności nieruchomości, na której funkcjonuje rodzinny ogród działkowy przez zasiedzenie** (wszakże niemalże wszystkie rodzinne ogrody działkowe kilkadziesiąt lat funkcjonują na gruntach jako posiadacz zależy od Skarbu Państwa/jednostki samorządu terytorialnego. Zatem podmiot publiczny występuje tu jako posiadacz samoistny tych nieruchomości, co umożliwia zasiedzenie gruntu, co do którego własność w księdze wieczystej wpisana jest na rzecz osoby trzeciej).

- **Przekazania pod ogrody terenów wadliwie nabytych przez Skarb Państwa w trybie innym niż na podstawie decyzji o wywłaszczeniu na cele publiczne. Chodzi tu przede wszystkim o grunty osób fizycznych, które przeszły na własność Skarbu Państwa na podstawie decyzji „nacjonalizacyjnych".**

<u>Skutki roszczeń do gruntów ROD</u>

- Skutkiem omawianych roszczeń jest przede wszystkim **likwidacja rodzinnych ogrodów działkowych lub ich części**.

Pozostaje to w sprzeczności z samą ustawą o ROD, które zakłada dalszy rozwój rodzinnych ogrodów działkowych, a nie ich likwidację. Powyższe zostało dobitnie wyrażone w preambule do w/w ustawy, w której doceniono pozytywną rolę ogrodnictwa działkowego i wskazano, że „uznaje się za konieczne zapewnienie dalszego istnienia i rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych, jako stałych elementów infrastruktury gmin, które powinny być uwzględniane w procesie ich rozwoju dla dobra obecnego i przyszły pokoleń".

- **Skutki społeczne** roszczeń do gruntów ROD.

Działkowcy odczuwają **strach i lęk w związku z często agresywnymi działaniami** podejmowanymi w stosunku do nich przez podmioty zgłaszające roszczenia. Działkowcy są **nękani licznymi wezwaniami**, w których zawarte są groźby wystąpienia przeciwko nim do nie tylko do wydanie nieruchomości, lecz również o zapłatę olbrzymich kwot z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości stanowiącej własność osoby trzeciej. Zdarzają się sytuacje **zastraszania działkowców** ze strony podmiotów, które odzyskały własność nieruchomości, a także **niszczenie mienia działkowców**. Wielu działkowców, zostało już pozwanych. Działkowcy z wielu rodzinnych ogrodów działkowych objętych roszczeniami do gruntu – boją się przychodzić na działki i z nich korzystać. Szczególnie poważne i wywołujące obawy są roszczenia finansowe związane z bezumownym korzystaniem z nieruchomości.

- **Skutki finansowe** roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych dla Polskiego Związku Działkowców i działkowców

Skutki finansowe roszczeń do gruntów ROD wynikają m.in. z utraty własności nieruchomości przez podmiot publiczny i (rzekomego) **bezumownego korzystania** przez Polski Związek Działkowców i działkowców z nieruchomości, do której roszczenie zgłosiła osoba trzecia. Osoby trzecie zgłaszają również roszczenia finansowe z tytułu **zwrotu podatku**, jaki uiszczają za nieruchomość, wnoszenia **opłat za użytkowanie wieczyste**, jakie uiszczają, a także z tytułu **utraconych korzyści**, czy **pożytków** z nieruchomości.

Skutki finansowe roszczeń wynikają również z **potrzeby zatrudniania** przez Polski Związek Działkowców (jego jednostki organizacyjne) pracowników zajmujących się sprawami roszczeniowymi, czy sprawami powiązanymi ze sprawami roszczeniowymi

Skutki finansowe roszczeń powstają również w związku z koniecznością **zlecania sporządzenia odpowiednich map synchronizacyjnych lub innych dokumentów** (które mogą pomóc w obronie ROD i działkowców), a także wobec konieczności zlecania **operatów szacunkowych** lub **dokumentów inwentaryzacyjnych** mienia działkowców i Polskiego Związku Działkowców (w celu udowodnienia podstaw odszkodowania, gdy doszło do likwidacji ROD w związku z realizacją roszczenia osoby trzeciej, albo gdy osoba zgłaszająca roszczenia naruszając posiadanie wtargnęła na teren i zaczęła niszczyć przedmiotowe mienie). Skutki finansowe roszczeń powstają również przy uiszczaniu przez Polski Związek Działkowców opłat za **odpisy** bądź **kserokopie dokumentów** z archiwów, różnych urzędów, za **wypisy bądź wyrysy**, czy opłat związanych z pozyskaniem **wszelkich innych dowodów**, które są pomocne w obronie przed roszczeniem.

Skutki finansowe roszczeń są szczególnie odczuwane po likwidacji części rodzinnego ogrodu działkowego w związku z realizacją roszczenia osoby trzeciej, kiedy to pozostałą część rodzinnego ogrodu działkowego należy **dostosować (infrastrukturę ogrodową) do nowego stanu faktycznego.** Zdarza się np., że likwidacji w związku z roszczeniami ulegała środkowa część ogrodu, przez którą przechodziła sieć wodociągowa, drenaż odwadniający, hydrofornia, czy inna sieć bądź urządzenie, które trzeba przebudować w taki sposób, aby te części ogrodu, które nie zostały zlikwidowane mogły dalej z niej korzystać w sposób niezakłócony. Nie bez znaczenia pozostaje konieczność wybudowania nowego ogrodzenia rodzinnego ogrodu działkowego po dokonanej częściowej likwidacji ROD, co z kolei powoduje konieczność wyznaczenia punktów granicznych w terenie, powołania geodety i również wywołuje koszty.

W ramach skutków finansowych związanych z likwidacją ROD lub jego części w zw. z roszczeniami, warto wymienić konieczność opuszczenia przez PZD i działkowców gruntu najczęściej bez odszkodowania. W ten sposób **działkowcy tracą równowartość całego pozostawionego na działce majątku działkowego**.

Wskazane przykłady skutków finansowych odczuwanych przez PZD i działkowców nie stanowią katalogu zamkniętego.

- **Niepewność sytuacji prawnej ogrodu działkowego i niepewność prawa**

Polski Związek Działkowców nie jest w stanie przewidzieć czy, i kiedy i do której nieruchomości, zajętej przez rodzinny ogród działkowy wystąpi z roszczeniem osoba trzecia . Niepewność sytuacji prawnej i niepewność prawa jest tak duża, że stanowi ona przeszkodę dla wielu osób, które miałyby ochotę nabyć prawo do działki rodzinnej w określonym ROD, ale obawiają się, że okaże się ona objęta roszczeniem osoby trzeciej i będzie musiała ulec likwidacji.

Niepewność sytuacji prawnej i prawa stanowi również przeszkodę dla rodzinnych ogrodów działkowych, które chciałyby przeprowadzić inwestycję na terenie ROD, poprawiając jego wygląd, infrastrukturę, stan, w jakim się znajduje. Obawiają się, że środki zostaną zainwestowane w nieruchomość, do której ktoś zgłosi roszczenie.

Warto dodać, że gdyby nie Polski Związek Działkowców, to rodzinne ogrody działkowe nie udźwignęłyby ciężaru roszczeń, bądź jeśli już – poniosłyby znaczne koszty związane zarówno z prowadzeniem spraw przez zewnętrzne kancelarie prawne, jak też koszty wynikające z ewentualnej realizacji roszczenia. To Polski Związek Działkowców (jednostki okręgowe PZD i jednostka krajowa PZD) podejmują na co dzień wiele wysiłku i starań, aby bronić rodzinne ogrody działkowe przed roszczeniami, a Skarbowi Państwa i jednostkom samorządu terytorialnego przywracać własność nieruchomości. Wszystkie sprawy roszczeniowe do gruntów ROD nie są bowiem prowadzone na szczeblu rodzinnego ogrodu działkowego, ale na szczeblu krajowym PZD i w okręgach PZD. Skutkiem powyższego jest m.in. to, że rodzinne ogrody działkowe pozostają w Polskim Związku Działkowców, bo mają świadomość udzielanego im wsparcia i ciągłej gotowości ze strony wyższych jednostek PZD udzielania im pomocy w przypadku niepewności co do sytuacji prawnej ROD.

- **Obciążenie stowarzyszenia ogrodowego zadaniami, dla których nie zostało ono powołane**.

Zgodnie z ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku (art. 2 pkt 6) przez stowarzyszenie ogrodowe należy rozumieć „stowarzyszenie powołane wyłącznie celu zakładania i prowadzenia rodzinnych ogrodów działkowych".

Tymczasem Polski Związek Działkowców bardzo dużą część swojej działalności, ale i środków, jakimi dysponuje musi przeznaczać na obronę przed roszczeniami do nieruchomości, na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe. Wskazać zaś należy, że skala roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych jest ogromna, a podmioty publiczne nie wykazują praktycznie żadnego zainteresowania przedmiotowymi roszczeniami.

- **Odpowiedzialność reprezentantów podmiotów publicznych** (Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego), w stosunku do których PZD i działkowcy występują o odszkodowania. Oczywistym skutkiem roszczeń do terenów ROD jest utrata własności nieruchomości, konieczność większego zaangażowania, w tym obsługi prawnej spraw roszczeniowych, utrata zaufania obywateli do Państwa i stanowionego prawa.

<u>Działania PZD podejmowane w obronie ROD i działkowców</u>

Polski Związek Działkowców podejmuje szereg działań w obronie ROD i działkowców przed roszczeniami, także w obronie tego, aby Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego nie utraciły własności nieruchomości. We wszystkich prowadzonych sprawach roszczeniowych skutkiem pośrednim jest to, aby nieruchomość pozostaje w ramach ogrodu działkowego i pozostaje też własnością publiczną. Z tego powodu działania to faktycznie obrona szeroko rozumianego interesu publicznego, częstokroć przy całkowitej bierności ze strony Skarbu Państwa czy określonej jednostki samorządu terytorialnego).

Polski Związek Działkowców **zgłasza swój udział i aktywnie uczestniczy w każdym postępowaniu, który dotyczy rodzinnych ogrodów działkowych**, o którym powziął wiedzę, w wyniku którego również Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego może utracić własność nieruchomości, a uzyskać to prawo może osoba trzecia. PZD przedstawia swoje stanowisko wraz ze stosowną argumentacją i wnioskami dowodowymi zarówno w postępowaniach administracyjnych (o zwrot nieruchomości, o stwierdzenie nieważności orzeczenia, o ustanowienie użytkowania wieczystego, itp.), w postepowaniach sądowo – administracyjnych, a także w postępowaniach sądowych przed sądami powszechnymi (o zasiedzenie, o ustalenie, o wydanie nieruchomości, o zapłatę za bezumowne

korzystanie z nieruchomości itp.). Z tytułu prowadzonych spraw PZD ponosi ogromne koszty.

Polski Związek Działkowców **sam inicjuje postępowania, które mogą doprowadzić do nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego**, co gwarantuje dalsze funkcjonowanie ROD na tym terenie:
- wnosimy o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa/gminy przez zasiedzenie;
- zaskarżamy decyzje: o zwrocie nieruchomości, o stwierdzeniu nieważności decyzji wywłaszczeniowych, o stwierdzeniu nieważności innych orzeczeń, na mocy których nieruchomość została przejęta przez Skarb Państwa, o ustanowieniu użytkowania wieczystego na rzecz osoby trzeciej, a także wszelkie inne niekorzystne rozstrzygnięcia;
- inicjujemy postępowania administracyjne, mające na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji, w wyniku których nieruchomość, na której funkcjonuje rodzinny ogród działkowy stała się własnością osoby trzeciej
- prowadzimy działania na drodze sądowej i sądowo-administracyjnej.

Polski Związek Działkowców **poszukuje** w sądach wieczystoksięgowych, licznych urzędach, archiwach oraz zasobach jednostek organizacyjnych PZD **dokumentów** mogących pomóc w obronie przed roszczeniami gruntów rodzinnych ogrodów działkowych. Następnie analizuje każdą sprawę roszczeniową. Częstokroć analiza taka wymaga przejrzenia kilkudziesięciu tomów dokumentów związanych z historią danej nieruchomości, w tym sięgnięcia do starych zbiorów dokumentów z ubiegłego wieku.

W sytuacjach koniecznych Polski Związek Działkowców **finansuje sporządzenie map na potrzeby spraw roszczeniowych** oraz przygotowanie innych dokumentów niezbędnych do obrony ROD (wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów, odpisów z ksiąg wieczystych, kopii dokumentów urzędowych, operatów szacunkowych, inwentaryzacje). Wspomaga również finansowo ogrody działkowe (w formie dotacji) w przebudowie infrastruktury ogrodowej, którą należy przenieść w związku z koniecznością wydania terenu roszczeniowego jej właścicielowi.

Prowadzona jest również obszerna korespondencja z podmiotami, które zgłaszają roszczenia, w ramach której PZD broni przede wszystkim interesów działkowców, ale pośrednio również interesu publicznego, dążąc do tego, aby właścicielem nieruchomości z powrotem stał się Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, bo to jedyna szansa dla zapewnienia bezpieczeństwa prawnego ROD i działkowców. PZD prowadzi też bezpośrednie, **negocjacje** z podmiotami zgłaszającymi roszczenia i celem obrony ogrodu i działkowców przed skutkami roszczeń.

W celu obrony przed roszczeniami Polski Związek Działkowców **występuje również do jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa o zamianę lub wykup nieruchomości,** a w niektórych, uzasadnionych przypadkach **dofinansowuje wykup nieruchomości**. Towarzyszą temu liczne spotkania z władzami samorządów, na których terenie znajdują się ogrody działkowe. Biorąc jednak pod uwagę ograniczone możliwości finansowe PZD i skalę roszczeń mogących w każdym czasie wywołać dla PZD i działkowców skutki związane z koniecznością zapłaty kwoty liczonej w milionach złotych, Związek tylko w sporadycznych przypadkach finansuje zakup gruntu objętego roszczeniem.

Obrona przed roszczeniami sprowadza się również do **czynnego udziału PZD w postępowaniach pobocznych**, wszczynanych przez osoby trzecie, a związanych z roszczeniami (np. o uzyskanie danych osobowych działkowców). W niektórych przypadkach związanych z roszczeniami to PZD musi wszczynać sam postępowania poboczne (np. o naruszenie posiadania, gdy osoba trzecia zgłaszająca roszczenie wtargnęła buldożerem na teren ROD, niszcząc mienie działkowców).

PZD bierze udział również **w postępowaniach wytaczanych bezpośrednio przeciwko działkowcom**, np. w sprawach o zapłatę za bezumowne korzystanie, w charakterze interwenienta ubocznego po stronie działkowców.

Polski Związek Działkowców organizuje również **liczne spotkania** z zarządami ROD i działkowcami z ogrodów roszczeniowych celem zapoznania ich z aktualnym stanem prawnym gruntu ROD, rozwojem spraw roszczeniowych oraz **pomocą indywidualną udzielaną działkowcom** z ROD, objętych roszczeniami (walka o odszkodowania za nasadzenia, urządzenia i obiekty na działce w ROD, pomoc w sporządzeniu pism procesowych, wsparcie prawne w postępowaniach sądowych, porady prawne).

AKTUALNY STAN ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW ROD

Liczba i powierzchnia ROD oraz liczba działek rodzinnych objętych aktualnie roszczeniami (ogółem)

Zgodnie z badaniem roszczeń na dzień 31 października 2017 r. roszczenia obejmują **330 ROD** o pow. **877,5441 ha** i liczbie działek rodzinnych – **20599**. Występują one na terenie **23** Okręgów PZD, poza OZ PZD w Koszalinie, Legnicy, Słupsku.

Pod względem powierzchni, najwięcej roszczeń do gruntów ROD występuję na terenie następujących Okręgów PZD:

1) Mazowieckiego (87 ROD o pow. **357,00 ha** i liczba działek rodzinnych – 7623**)**
2) Małopolskiego (47 ROD o pow. **109,4277 ha** i liczba działek rodzinnych – 2770**)**
3) Śląskiego (45 ROD o pow. **95,1128 ha** i liczba działek rodzinnych – 2835**)**
4) Podlaskiego (11 ROD o pow. **76,6585 ha** i liczba działek rodzinnych – 1615**)**
5) w Gdańsku (Pomorskiego) (12 ROD o pow. **47,6024 ha** i liczba działek rodzinnych – 1219**)**
6) we Wrocławiu (5 ROD o pow. **23,9369 ha** i liczba działek rodzinnych – 505**)**
7) Toruńsko-Włocławskiego (21 ROD o pow. **22,4590 ha** i liczba działek rodzinnych – 596**)**
8) w Poznaniu (19 ROD o pow. **22,0707 ha** i liczba działek rodzinnych – 540**)**
9) w Szczecinie (8 ROD o pow. **18,1600 ha** i liczba działek rodzinnych – 350**)**
10) Podkarpackiego (9 ROD o pow. **16,6946 ha** i liczba działek rodzinnych – 444**)**
11) w Lublinie (14 ROD o pow. **14,4527 ha** i liczba działek rodzinnych – 401**)**
12) Sudeckiego (4 ROD o pow. **11,2524 ha** i liczba działek rodzinnych – 129**)**
13) Warmińsko-Mazurskiego (4 ROD o pow. **9,8720 ha** i liczba działek rodzinnych – 283**)**
14) w Bydgoszczy (3 ROD o pow. **9,2819 ha** i liczba działek rodzinnych – 180**)**
15) Opolskiego (7 ROD o pow. **8,9351 ha** i liczba działek rodzinnych – 248**)**
16) w Kaliszu (5 ROD o pow. **8,8574 ha** i liczba działek rodzinnych – 207**)**
17) Łódzkiego (8 ROD o pow. **8,2039 ha** i liczba działek rodzinnych – 234**)**
18) w Częstochowie (6 ROD o pow. **8,1365 ha** i liczba działek rodzinnych – 89**)**
19) Świętokrzyskiego (6 ROD o pow. **7,0202 ha** i liczba działek rodzinnych – 257**)**
20) w Pile (3 ROD o pow. **0,9929 ha** i liczba działek rodzinnych – 30**)**
21) w Elblągu (4 ROD o pow. **0,8973 ha** i liczba działek rodzinnych – 30**)**
22) w Zielonej Górze (1 ROD o pow. **0,2653 ha** i działek rodzinnych – 7**)**
23) w Gorzowie Wlkp. (1 ROD o pow. **0,2539 ha** i liczba działek rodzinnych – 7**)**

Roszczenia do gruntów ROD można podzielić na „uśpione" czyli nie realizowane na drodze sądowej i administracyjnej, gdy prywatny właściciel gruntu nie zgłasza aktualnie żadnych roszczeń w stosunku do PZD i działkowców, oraz roszczenia „aktywne", które są dochodzone na drodze sądowej lub administracyjnej.

Roszczenia „uśpione" obejmują **146 ROD** o powierzchni **227,5353 ha** i liczbie działek rodzinnych – **4971**. Występują one na terenie **23** Okręgów PZD, poza OZ PZD w Koszalinie, Legnicy, Słupsku.

Pod względem powierzchni, najwięcej roszczeń „uśpionych" do gruntów ROD występuję na terenie następujących Okręgów PZD:

1) Mazowieckiego (15 ROD o pow. **40,0000 ha** i liczba działek rodzinnych – 574)
2) Śląskiego (35 ROD o pow. **37,4131 ha** i liczba działek rodzinnych – 1207)
3) w Szczecinie (7 ROD o pow. **16,4500 ha** i liczba działek rodzinnych – 305)
4) we Wrocławiu (2 ROD o pow. **16,3504 ha** i liczba działek rodzinnych – 273)
5) Podlaskiego (4 ROD o pow. **14,5188 ha** i liczba działek rodzinnych – 204)
6) w Lublinie (14 ROD o pow. **13,9384 ha** i liczba działek rodzinnych – 389)
7) Małopolskiego (6 ROD o pow. **13,9382 ha** i liczba działek rodzinnych – 234)
8) Sudeckiego (4 ROD o pow. **11,2524 ha** i liczba działek rodzinnych – 129)
9) Podkarpackiego (4 ROD o pow. **10,9324 ha** i liczba działek rodzinnych – 293)
10) Opolskiego (6 ROD o pow. **8,6740 ha** i liczba działek rodzinnych – 239)
11) Toruńsko-Włocławskiego (13 ROD o pow. **7,9250 ha** i liczba działek rodzinnych – 235)
12) w Kaliszu (3 ROD o pow. **7,0751 ha** i liczba działek rodzinnych – 147)

13) w Poznaniu (10 ROD o pow. **6,7352 ha** i liczba działek rodzinnych – 154)
14) w Bydgoszczy (2 ROD o pow. **6,6790 ha** i liczba działek rodzinnych – 144)
15) w Gdańsku (Pomorski) (2 ROD o pow. **4,5894 ha** i liczba działek rodzinnych – 142)
16) Łódzkiego (4 ROD o pow. **3,3787 ha** i liczba działek rodzinnych – 83)
17) Warmińsko-Mazurskiego (1 ROD o pow. **2,1200 ha** i liczba działek rodzinnych – 37)
18) w Częstochowie (2 ROD o pow. **1,7682 ha** i liczba działek rodzinnych – 41)
19) Świętokrzyskiego (3 ROD o pow. **1,3876 ha** i liczba działek rodzinnych – 67)
20) w Pile (3 ROD o pow. **0,9929 ha** i liczba działek rodzinnych – 30)
21) w Elblągu (4 ROD o pow. **0,8973 ha** i liczba działek rodzinnych – 30)
22) w Zielonej Górze (1 ROD o pow. **0,2653 ha** i liczba działek rodzinnych – 7)
23) w Gorzowie Wlkp. (1 ROD o pow. **0,2539 ha** i liczba działek rodzinnych – 7)

Roszczenia „aktywne“ obejmują **200 ROD** o powierzchni **650,3001 ha** i liczbie działek rodzinnych – **15628**. Występują one na terenie **18** Okręgów PZD, poza Okręgiem w Koszalinie, Legnicy, Słupsku, Elblągu, Gorzowie Wlkp., Pile, Sudeckim, w Zielonej Górze.

Pod względem powierzchni, najwięcej roszczeń „aktywnych” do gruntów ROD występuje na terenie następujących Okręgów PZD:
1) Mazowieckiego (72 ROD o pow. **317,0000 ha** i liczba działek rodzinnych – 7049)
2) Małopolskiego (43 ROD o pow. **95,4895 ha** i liczba działek rodzinnych – 2536)
3) Podlaskiego (7 ROD o pow. **62,1397 ha** i liczba działek rodzinnych – 1411)
4) Śląskiego (20 ROD o pow. **57,9910 ha** i liczba działek rodzinnych – 1628)
5) w Gdańsku (Pomorskiego) (10 ROD o pow. **43,0130 ha** i liczba działek rodzinnych – 1077)
6) w Poznaniu (9 ROD o pow. **15,3355 ha** i liczba działek rodzinnych – 386)
7) Toruńsko-Włocławskiego (8 ROD o pow. **14,5340 ha** i liczba działek rodzinnych – 361)
8) Warmińsko-Mazurskiego (3 ROD o pow. **7,7520 ha** i liczba działek rodzinnych – 246)
9) we Wrocławiu (3 ROD o pow. **7,5865 ha** i liczba działek rodzinnych – 232)
10) w Częstochowie (4 ROD o pow. **6,3683 ha** i liczba działek rodzinnych – 48)
11) Podkarpackiego (6 ROD o pow. **5,7622 ha** i liczba działek rodzinnych – 151)
12) Świętokrzyskiego (4 ROD o pow. **5,6326 ha** i liczba działek rodzinnych – 190)
13) Łódzkiego (4 ROD o pow. **4,8252 ha** i liczba działek rodzinnych – 151)
14) w Bydgoszczy (1 ROD o pow. **2,6029 ha** i liczba działek rodzinnych – 36)
15) w Kaliszu (2 ROD o pow. **1,7823 ha** i liczba działek rodzinnych – 60)
16) w Szczecinie (1 ROD o pow. **1,7100 ha** i liczba działek rodzinnych – 45)
17) w Lublinie (2 ROD o pow. **0,5143 ha** i liczba działek rodzinnych – 12)
18) Opolskiego (1 ROD o pow. **0,2611 ha** i liczba działek rodzinnych – 9)

Podmioty mające roszczenia do gruntów ROD

Pod względem powierzchni, najwięcej roszczeń do gruntów ROD zostało zgłoszonych przez następujące podmioty:
1) osoby fizyczne (200 ROD o pow. **383,0585 ha** i liczba działek rodzinnych – 8129)
2) Samorząd (72 ROD o pow. **250,1342 ha** i liczba działek rodzinnych – 6491)
3) osoby prawne (54 ROD o pow. **141,3111 ha** i liczba działek rodzinnych – 3307)
4) PKP S.A. (15 ROD o pow. **41,0483 ha** i liczba działek rodzinnych – 1040)
5) Inne (13 ROD o pow. **29,4984 ha** i liczba działek rodzinnych – 618)
6) Wojskową Agencję Mieszkaniową i Agencję Mienia Wojskowego (2 ROD o pow. **15,2702 ha** i liczba działek rodzinnych – 237)
7) Związki Wyznaniowe (6 ROD o pow. **15,0306 ha** i liczba działek rodzinnych – 405)
8) Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (7 ROD o pow. **9,6832 ha** i liczba działek rodzinnych – 280)

W stosunku do niektórych ROD roszczenia zostały zgłoszone przez kilka podmiotów do tej samej powierzchni lub innej powierzchni w ramach jednego ROD. W ramach tej samej powierzchni roszczenia mają charakter „uśpiony” i jednocześnie są realizowane na drodze postępowania sądowego/administracyjnego.

ŹRÓDŁA ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW ROD

Liczba ROD, powierzchnia i liczba działek rodzinnych, objętych roszczeniami, których grunt został pozyskany przez Skarb Państwa lub gminę na podstawie tzw. przepisów nacjonalizacyjnych i wywłaszczeniowych

Na podstawie przepisów nacjonalizacyjnych/ wywłaszczeniowych Skarb Państwa/gmina przejęły grunty, które następnie zostały przeznaczone pod ogrody działkowe, a obecnie są objęte roszczeniami w przypadku **117 ROD** o powierzchni **291,2854 ha** i liczbie działek rodzinnych – **9633.** Stanowi to ok. **33 %** powierzchni ROD objętej roszczeniami.

Sytuacja taka występuje na terenie następujących **15** Okręgów PZD:

1) Mazowiecki (29 ROD o pow. **113,2220 ha** i działek rodzinnych – 3444, w ramach tego 20 ROD o pow. 62,1211 ha i liczbie działek rodzinnych – 2010 objętych jest tzw. Dekretem Bieruta),
2) Małopolski (30 ROD o pow. **80,7341 ha** i działek rodzinnych – 2162**)**
3) Podlaski (9 ROD o pow. **76,5201 ha** i działek rodzinnych – 1613**)**
4) Gdańsk (Pomorski) (9 ROD o pow. **35,2480 ha** i działek rodzinnych – 903**)**
5) Śląski (6 ROD o pow. **21,6609 ha** i działek rodzinnych – 453**)**
6) Lublin (11 ROD o pow. **10,6892 ha** i działek rodzinnych – 299**)**
7) Częstochowa (4 ROD o pow. **7,3106 ha** i działek rodzinnych – 63**)**
8) Toruńsko-Włocławski (2 ROD o pow. **5,6547 ha** i działek rodzinnych – 159**)**
9) Podkarpacki (5 ROD o pow. **5,1695 ha** i działek rodzinnych – 144**)**
10) Świętokrzyski (5 ROD o pow. **4,3584 ha** i działek rodzinnych – 167**)**
11) Łódzki (2 ROD o pow. **2,3820 ha** i działek rodzinnych – 66**)**
12) we Wrocławiu (1 ROD o pow. **1,8397 ha** i działek rodzinnych – 70**)**
13) w Szczecinie (1 ROD o pow. **1,7100 ha** i działek rodzinnych – 45**)**
14) w Poznaniu (2 ROD o pow. **1,0452 ha** i działek rodzinnych – 36**)**
15) Opolski (1 ROD o pow. **0,2611 ha** i działek rodzinnych – 9**)**

Ustawy/dekrety o charakterze nacjonalizacyjnym/ wywłaszczeniowym, na mocy których nastąpiło przejęcie nieruchomości, które następnie zostały przekazane pod ogrody działkowe

- dekret PKWN z 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz przepisy wydane na podstawie tego dekretu
- dekret z 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy
- ustawa z 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej
- dekret z dnia 25 czerwca 1946 r. o ogrodach działkowych
- dekret z 7 kwietnia 1948 r. o wywłaszczeniu majątków zajętych na cele użyteczności publicznej w okresie wojny 1939-1945
- ustawa z dnia 25 czerwca 1948 r. o podziale nieruchomości na obszarach miast i niektórych osiedli
- ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych
- dekret z 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych
- **ustawa z dnia 12 marca 1958 r.** o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości
- rozporządzenie z 31 maja 1961 r. w sprawie przekazywania terenów w miastach i osiedlach
- ustawa z 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach
- ustawa z 24.1.1968 r. o przymusowym wykupie nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych
- ustawa z. 14 marca 1974 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości
- ustawa z 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność Państwa za rentę i spłaty pieniężne
- ustawa z 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i członków ich rodzin
- ustawa z 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości

Inne ustawy/dekrety o charakterze nacjonalizacyjnym/wywłaszczeniowym, na mocy których mogło nastąpić przejęcie nieruchomości przekazanych pod ogrody działkowe

- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1934 r. – Prawo o postępowaniu wywłaszczeniowym
- dekret PKWN z 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa;
- dekret z dnia 2 marca 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych
- ustawa z dnia 6 maja 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych
- dekret z 28 listopada 1945 r. o przejęciu niektórych nieruchomości ziemskich na cele reformy rolnej i rolnictwa;
- dekret z dnia 2 kwietnia 1946 r. o planowym zagospodarowaniu przestrzennym kraju
- dekret z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich;
- dekret z 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska;
- dekret z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R.
- ustawa z dnia 30 stycznia 1948 r. o zbywaniu i dzierżawie oraz o przekazywaniu na własność związków samorządu terytorialnego niektórych kategorii mienia państwowego
- dekret z 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego;
- ustawa z 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego;
- dekret z 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym;
- ustawa z 13 lipca 1957 r. o zmianie dekretu z 18 kwietnia 1955 o uwłaszczeniu i regulowaniu innych kwestii związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym;
- ustawa z 12 marca 1958 r. o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego;

PERSPEKTYWY I WNIOSKI W ZAKRESIE ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW ROD

Perspektywy w zakresie roszczeń do gruntów ROD (przewidywania na przyszłość)

- część spraw roszczeniowych kończyć się będzie pozytywnie dla ROD i działkowców dzięki polityce i mechanizmom wypracowanym przez Polski Związek Działkowców oraz pracy i zaangażowaniu służb prawnych PZD.
- za sprawą decyzji wydanych na podstawie art. 75 i 76 ustawy o ROD zmniejszy się liczba roszczeń Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego do gruntów ROD.
- mimo, to będą pojawiać się kolejne roszczenia osób trzecich do gruntów, na których położone są rodzinne ogrody działkowe, a co za tym idzie: będą pojawiać się kolejne postępowania administracyjne m.in. o zwrot wywłaszczonych nieruchomości oraz o stwierdzenie nieważności decyzji wywłaszczeniowych oraz innych orzeczeń wydanych na podstawie przepisów o charakterze nacjonalizacyjnym. Będą dalej pojawiać się nowe roszczenia związane z uwłaszczaniem się zakładów pracy oraz osób fizycznych, przeoczeniami Skarbu Państwa w ujawnieniu swojego prawa własności czy też brakiem wykreślenia prawa własności osoby trzeciej w księdze wieczystej, błędami w oznaczeniu granic nieruchomości przekazywanych pod ogrody działkowe, niekompletną dokumentacją dotyczącą gruntów ogrodów działkowych otrzymaną przez PZD od gmin/ zakładów pracy po 1981 r. czy też brakiem wszczynania przez Skarb Państwa i gminy postępowań o zasiedzenie nieruchomości. Ilości takich postępowań nie da się przewidzieć. Potencjalnie zagrożony jest każdy rodzinny ogród działkowy, nawet ten, który dzisiaj czuje się bezpiecznie bo ma uregulowany stan prawny.
- po uzyskaniu przez osobę trzecią w wyniku tych postępowań administracyjnych – prawa do gruntu, będą wszczynane postępowania sądowe o wydanie i zapłatę za bezumowne korzystanie przeciwko PZD i indywidualnym działkowcom. Ilość tych postępowań będzie wzrastać, zwłaszcza w stosunku do działkowców (w świetle aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, że w zakresie działek rodzin-

nych mają być pozywani działkowcy). Osoby, które już wytoczyły powództwa i zostały im zasądzone należności będą wytaczać kolejne postępowania o zapłatę za dalsze czasookresy;

- konsekwencje finansowe roszczeń do gruntów ROD będą co raz większe i dotkliwsze. Poza kosztami samych roszczeń (dochodzonych kwot z tytułu bezumownego korzystania wraz z odsetkami) liczonymi w dziesiątkach milionów złotych, PZD w dalszym ciągu będzie zmuszony ponosić również inne opłaty związane z prowadzeniem tych postępowań (koszty procesowe). Do tego dochodzą koszty opłat sądowych związanych z postępowaniem dowodowym – wysokich kosztów opinii biegłych sądowych czy operatów sporządzanych poza sądowo, jak np. wycen nieruchomości. Ogromne koszty stanowią również pozostałe pozasądowe wydatki, takie jak: konieczność zatrudnienia coraz większej liczby prawników, sporządzania i pozyskiwania dokumentacji na potrzeby prowadzonych spraw roszczeniowych czy też finansowanie wykupu nieruchomości roszczeniowej, kiedy to zakup gruntu jest lepszym wariantem niż zapłata z tytułu bezumownego korzystania. To samo dotyczy działkowców, którzy poza opłatami za bezumowne korzystanie ponoszą szereg innych kosztów, w tym procesowych.
- wystąpią skutki finansowe w majątku Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, w związku z utratą prawa własności do gruntów zajętych przez ogrody działkowe, jak również koszty związane roszczeniami odszkodowawczymi PZD i działkowców w stosunku do tych podmiotów. PZD i działkowcy w uzasadnionych przypadkach będą bowiem występowali z regresami w stosunku do Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności jeśli roszczenie wynikło z rażącego naruszenia prawa przez podmiot publiczny, z określonych zaniechań bądź błędów podmiotów publicznych. Ponadto w każdym uzasadnionym przypadku PZD i działkowcy będą występowali z roszczeniami o odszkodowania za składniki majątkowe PZD i działkowców znajdujące się na terenie ROD, który uległ likwidacji w związku z realizacją roszczenia osoby trzeciej, za które najczęściej będzie odpowiadał Skarb Państwa.
- tereny rodzinnych ogrodów działkowych będą stopniowo zmniejszać się w związku z koniecznością likwidacji prawnej ROD na potrzeby realizacji roszczeń osób trzecich oraz opuszczaniem działek, czy też brakiem nowych działkowców z powodu niejasnej sytuacji prawnej gruntu ROD. Chociaż dzięki PZD tych likwidacji prawnych w chwili obecnej nie jest aż tak wiele. Działkowcy mogą mniej chętnie inwestować w infrastrukturę ogrodową i swoje działki, szczególnie w tych ogrodach, gdzie istnieje ryzyko roszczeń.

<u>Wnioski w zakresie roszczeń do gruntów ROD (do działań na przyszłość)</u>

- Tematowi roszczeń powinno poświęcić się maksymalną ilość uwagi. Dotyczy to każdego Okręgu PZD, z uwagi na skutki jakie mogą przynieść obecne, ale i przyszłe sprawy roszczeniowe dla rodzinnych ogrodów działkowych, a w konsekwencji całego Związku. Sytuację związaną z roszczeniami należy uznać za bardzo poważną.
- Konieczne jest stałe monitorowanie stanu prawnego gruntów ROD, dokładne analizowanie każdej sprawy roszczeniowej oraz dotarcie i zbadanie dokumentacji źródłowej, ze szczególnym naciskiem na pozyskanie decyzji czy aktów stanowiących źródła roszczenia.
- Konieczne jest bieżące regulowanie stanów prawnych nieruchomości, na których zlokalizowane są ogrody działkowe m.in. poprzez wszczynanie przez PZD postępowań w sprawie nabycia prawa użytkowania lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości. Wnioskowanie do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego o wszczynanie postępowań mających na celu stwierdzenie nabycia nieruchomości w drodze zasiedzenia. To organy działające w imieniu Państwa oraz gmin powinny inicjować takie postępowania a nie PZD, czy ROD.
- Ważny jest stały i ścisły kontakt z władzami samorządowymi, uzyskiwanie pomocy, ich wsparcia w negocjacjach i działaniach. Kontakt ten ma szczególne znaczenie w przypadku negatywnego zakończenia sprawy roszczeniowej (realizacja odszkodowania dla PZD i działkowców na podstawie art. 25 ustawy o ROD bądź wykup gruntu roszczeniowego przez gminę lub Skarb Państwa od dotychczasowych właścicieli celem dalszego zachowania ROD).
- Działkowcy, którzy ponoszą straty związane z koniecznością opuszczenia działki bez odszkodowania za majątek powinni mieć możli-

wość objęcia działek zastępczych w ogrodach istniejących lub nowotworzonych.
- W sprawach roszczeniowych powinna być wykorzystywana profesjonalna obsługa prawna, która będzie na bieżąco ustalać, analizować i prowadzić sprawy roszczeniowe.
- Grunty ROD powinny być zabezpieczone przed zwrotem w 100 %. W zamian za zwrot gruntów w „naturze" Państwo powinno wypłacać rekompensatę.
- Koniecznym jest, aby ustawodawca zainteresował się problemem roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych i uregulował tę kwestię tak, aby działkowcy byli wolni od roszczeń o wydanie nieruchomości, na których położone są rodzinne ogrody działkowe, jak również od roszczeń finansowych związanych z korzystaniem z nieruchomości, przeznaczonych kilkadziesiąt lat temu przez Skarb Państwa/gminę na założenie ogrodów. Dlatego też Związek winien aktywnie włączyć się w prace legislacyjne nad projektem tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej, w tym przedstawić swoje stanowisko w tej sprawie, propozycje i uwagi.

3) Pismo do Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustawy reprywatyzacyjnej

Warszawa, dnia 15.11.2017 r.

L.dz.8438/2017

Szanowny Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z wielkim oczekiwaniem i nadzieją przyjęło ***projekt ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.*** opublikowany w dniu 20 października 2017 r. na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kwestia ustawowego rozwiązania problemu reprywatyzacji w Polsce od dawna leży w kręgu zainteresowań Polskiego Związku Działkowców i tysięcy działkowców, którzy zmagają się z problemem roszczeń zgłaszanych do gruntów ogrodów działkowych. Zjawisko to wywołuje skutki zarówno ekonomiczne (m.in. zapłatę wielomilionowych kwot z tytułu rzekomego bezumownego korzystania przez PZD jak i indywidualnych działkowców z nieruchomości do których zgłaszane są roszczenia), jak i społeczne – wydanie gruntu bez jakiejkolwiek rekompensaty za utracone składniki majątkowe stanowiące własność PZD i działkowców znajdujące się na tych gruntach, podważając tym samym zaufanie obywateli do państwa.

Dlatego też od ponad 27 lat, Polski Związek Działkowców uczestniczy w setkach postępowań sądowych i administracyjnych, aktywnie broniąc ROD i działkowców przed likwidacją ROD w związku z roszczeniami zgłaszanymi do gruntów ogrodów. Podejmując działania w obronie ROD i działkowców, Związek walczy przede wszystkim o zachowanie gruntów ogrodów „w naturze" i zapewnienie możliwości dalszego korzystania z nich przez działkowców. PZD dąży do utrzymania publicznego statusu własnościowego nieruchomości do których zgłaszane są roszczenia tj. dążąc do uniemożliwienia utraty przez Skarb Państwa/jednostkę samorządu terytorialnego tytułu własności nieruchomości, na których położone są rodzinne ogrody działkowe. Niezależnie od tego, Związek podejmuje działania na rzecz kompleksowej regulacji przez polskiego ustawodawcę problemu roszczeń do gruntów ROD. W ostatnim czasie dał temu wyraz najwyższy organ Związku tj. Krajowy Zjazd Delegatów PZD, który obradując w dniach 2-3 lipca 2015 r. w Warszawie zajął stanowisko *w sprawie znaczenia ustawy reprywatyzacyjnej dla przetrwania ROD i zachowania praw działkowców*, które zostało przekazane ówczesnym władzom państwowym.

Prezydium Krajowej Rady PZD zachęcone propozycją Ministerstwa Sprawiedliwości do zgłaszania uwag i opinii do projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej informuje, że dokonało wstępnej oceny poszczególnych zapisów projektu i część z nich wywołała wątpliwości co do możliwości skorzystania z dobrodziejstwa ustawy przez rodzinne ogrody działkowe.

W szczególności, budzi wątpliwości **art. 13 ust. 2 i 4** projektu w/w ustawy, który stanowi,

że *„Prawo do rekompensaty nie przysługuje za nieruchomości przejęte na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 pkt 3 (aktów prawnych o charakterze nacjonalizacyjnym), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy są przedmiotem własności lub użytkowania wieczystego Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego oraz są przeznaczone na cele publiczne, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, a które po dniu przejęcia przeznaczono na cele publiczne, o których mowa w odrębnych przepisach, w tym w: 20)* ***dekrecie z dnia 25 czerwca 1946 r. o ogrodach działkowych*** *(Dz. U. poz. 208), 23)* ***ustawie z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych*** *(Dz. U. poz. 117) (...) – niezależnie od tego, czy dotychczasowi właściciele nieruchomości przejętych otrzymali należne odszkodowanie, o ile odszkodowanie takie przysługuje im na podstawie odrębnych przepisów" oraz „Przysługiwanie roszczenia odszkodowawczego, o którym mowa w ust. 2, ustala wojewoda rozpatrując wniosek o potwierdzenie prawa do rekompensaty, o którym mowa w art. 9 ust. 1.*

Prezydium Krajowej Rady PZD stwierdza, że **w/w przepisy prawne są nieprecyzyjne i niejednoznaczne, a może nawet niekorzystne dla ogrodów i działkowców.** Wynika z nich bowiem, że o rekompensatę nie będą mogli ubiegać się dawni właściciele/ ich spadkobiercy nieruchomości Skarbu Państwa/jednostek samorządu terytorialnego przeznaczonych na cele publiczne, do których należały ogrody działkowe. A contrario, będę mogli dochodzić zwrotu gruntu, ewentualnie odszkodowania, którego zasady wypłaty nie zostały w projekcie bliżej określone, co może powodować trudności stosowania tego przepisu w praktyce.

Prosimy mieć na uwadze, że **roszczenia do gruntów ROD to ogromne zjawisko. Obejmują one 339 ROD o pow. ponad 979 ha i liczbę działek rodzinnych – blisko 24 tys. Ich wartość szacowana jest w milionach złotych. Dotyczą one gruntów ROD, które zgodnie z ustawami dotyczącymi najpierw pracowniczych ogrodów działkowych, a następnie rodzinnych ogrodów działkowych były lub są aktualnie własnością Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Znaczna część spraw roszczeniowych dotyczy gruntów, które były wywłaszczane i przeznaczane pod ogrody działkowe, stanowiące po dziś dzień urządzenia użyteczności publicznej. Dlatego też, tak ważne jest dla PZD, aby ogrody działkowe liczące tysiące działkowców były odpowiednio zabezpieczone tj. mogły skorzystać z zapisów tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej i zamiast zwrotu gruntów zajętych przez ogrody byłym właścicielom lub ich spadkobiercom była wypłacana rekompensata finansowa.**

Prosimy też zauważyć, że ogrody działkowe powstawały w różnych okresach czasu, na podstawie różnych aktów prawnych dotyczących ogrodów działkowych i w różnych okolicznościach. Ogrody były tworzone na gruntach gmin lub zakładów pracy – posiadanych lub nabywanych na ten cel m.in. w drodze przejęcia na mocy ustaw/ dekretów nacjonalizacyjnych. Wiele z nich powstała w latach 1946– 1981 na nieruchomościach przeznaczonych na cel publiczny, jakim wówczas była realizacja pracowniczych ogrodów działkowych. Przejmowanie przedmiotowych nieruchomości przez Skarb Państwa na cel publiczny było realizowane na podstawie różnych aktów prawnych, w tym na mocy wskazanych w projekcie ustawy: dekretu 25 czerwca 1946 r. o ogrodach działkowych oraz ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych, które nie wiadomo z jakich przyczyn, mają być „wyłączone" z możliwości ubiegania się o rekompensatę (zamiast zwrot gruntu).

W chwili obecnej, zdecydowana większość spraw roszczeniowych dotyczących ogrodów związana jest z kwestionowaniem zgodności z prawem wywłaszczenia nieruchomości. Dawnym właścicielom/ ich spadkobiercom zwracane są nieruchomości zajmowane przez ROD w związku ze stwierdzaniem nieważności decyzji lub innych aktów, stanowiących podstawę przejęcia nieruchomości na podstawie przepisów nacjonalizacyjnych. Mimo, że PZD i działkowcy zawsze przejmowali grunty w dobrej wierze i w pełnym zaufaniu do Państwa i ówczesnego prawodawstwa, obecnie ponoszą konsekwencje błędów, które występowały zarówno w momencie nacjonalizacji nieruchomości, jak i nieprawidłowości związanych z procesem samej reprywatyzacji.

Wobec tego, **Prezydium Krajowej Rady PZD zwraca się o zmianę lub doprecyzowanie art. 13 ust. 2 projektu *ustawy o zrekompensowaniu nie-***

***których krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.* w sposób umożliwiający zabezpieczenie ROD przed zwrotami gruntów uprzednio przejętych przez Skarb Państwa/jednostkę samorządu terytorialnego na mocy przepisów nacjonalizacyjnych.**

Niezależnie od powyższego, informujemy, że w związku z publiczną debatą nad projektem tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej i ogromnym problemem roszczeń do gruntów ROD, w tym związanych z reprywatyzacją w tej sprawie wypowie się najbliższy Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów PZD (9 grudnia b.r.) oraz Krajowa Rada PZD (15 grudnia b.r.). PZD dokona również opracowania szczegółowego raportu dotyczącego roszczeń do gruntów ROD, którego celem będzie ocena sytuacji roszczeniowej i przyjęcie wniosków do dalszych działań w sprawach roszczeniowych, w tym w ramach uczestniczenia w pracach legislacyjnych Sejmu RP dotyczących projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej. Raport będzie obejmował m.in genezę roszczeń, ich stan z podziałem na poszczególne regiony Polski, rodzaje roszczeń, źródła ich powstania, skutki (zwłaszcza finansowe) oraz dotychczasowe działania PZD podejmowane w sprawach roszczeniowych, a także perspektywy i wnioski. **Na podstawie m.in. raportu zostaną przygotowane szczegółowe propozycje i uwagi do projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej.**

Jednocześnie, z uwagi, że PZD reprezentuje ponad milionową grupę obywateli jesteśmy szczególnie zainteresowani pracami Ministerstwa Sprawiedliwości nad projektem w/w ustawy. Dlatego też prosimy o rozważenie przez Ministerstwo Sprawiedliwości zintensyfikowania współpracy na tym polu, co pozwoli na aktywny udział Związku w pracach legislacyjnych, a w konsekwencji lepsze zabezpieczenie praw i interesów działkowców dotkniętych skutkami tzw. „dzikiej" reprywatyzacji.

PREZES PZD /-/ Eugeniusz Kondracki	WICEPREZES /-/ Tadeusz Jarzębak	WICEPREZES /-/Stanisław Zawadka
WICEPREZES /-/ Zdzisław Śliwa	SEKRETARZ /-/ Izabela Ożegalska	SKARBNIK /-/ Barbara Korolczuk
CZŁONEK /-/ Piotr Gadzikowski	CZŁONEK /-/ Józef Noski	CZŁONEK /-/ Czesław Smoczyński

4) Krajowa Rada PZD poinformowała Rzecznika Praw Obywatelskich o działaniach Związku dotyczących ustawy reprywatyzacyjnej

W dniu 12 stycznia 2017 r. KR PZD przekazała do Rzecznika Praw Obywatelskich pismo wraz z informacją o działaniach Związku dotyczących projektu ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.

Przypomnijmy, że w/w projekt tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej został przygotowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości, a obecnie jest procedowany w Rządowym Centrum Legislacji. W dniu 9 stycznia br. odbyła się publiczna debata, w której przedstawiciele KR PZD i OZ PZD zaprezentowali stanowisko PZD w tej sprawie.

Wraz z pismem został przekazany dokument, w którym został zarysowany problem roszczeń do gruntów ROD oraz wątpliwości natury prawnej co do możliwości skorzystania przez ogrody działkowe z dobrodziejstwa projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej.

Miejmy nadzieję, że w odpowiedzi na działania Związku, Rzecznik Praw Obywatelskich zaangażuje się w pomoc w zabezpieczeniu interesów ROD i praw działkowców w w/w projekcie ustawy.

5) Pismo do Sekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury Pana Kazimierza Smolińskiego

Warszawa, dnia 31.01.2018 r.

L.dz.916/2018

Sz.P. Kazimierz Smoliński
Sekretarz Stanu

Ministerstwo Infrastruktury
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z opublikowaniem w dniu 20 października 2017 r. projektu ustawy ***o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.*** Polski Związek Działkowców podjął szereg działań zmierzających do objęcia rodzinnych ogrodów działkowych zapisami tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej.

W pierwszej kolejności, w dniu **15 listopada 2017 r., Prezydium KR PZD** skierowało do Ministra Sprawiedliwości pismo, w którym wyraziło swoje obawy, co do możliwości skorzystania przez ogrody działkowe z dobrodziejstw projektu. Między innymi wskazano na ryzyko wykluczenia ze stosowania mechanizmu rekompensaty, a w konsekwencji utrzymania zwrotów w „naturze" gruntów zajętych przez ogrody działkowe, które Skarb Państwa/gmina uzyskały w drodze przejęcia na podstawie dekretu o ogrodach działkowych z 1946 r. oraz ustawy o POD z 1949 r.

Następnie, **w dniu 9 grudnia 2017 r.** w sprawie roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych i znaczenia ustawy reprywatyzacyjnej wypowiedział się **Nadzwyczajny XIII Krajowy Zjazd Delegatów PZD**. W swoim stanowisku, Zjazd m.in. podkreślił, że obrona rodzinnych ogrodów działkowych przed roszczeniami jest jednym z najważniejszych zadań PZD. Polski Związek Działkowców winien dalej pomagać ogrodom objętym roszczeniami broniąc je w postępowaniach sądowych, administracyjnych oraz regulować stan prawny, walczyć o odszkodowania, przyznawać działki zamienne, wzmacniać służby prawne, ale również zaangażować się w prace nad dużą ustawą reprywatyzacyjną celem uniemożliwienia zwrotu gruntów ROD „w naturze".

W dniu **15 grudnia 2017 r.** w tej sprawie wypowiedziała się również **Krajowa Rada PZD**, która m.in. wskazała, że zróżnicowane źródła roszczeń do gruntów ROD powodują, że trudno przewidzieć, czy rodzinny ogród działkowy, dziś „wolny" od tego problemu, jest faktycznie bezpieczny. Dlatego też aktualnie równie ważnym zadaniem PZD jest zainteresowanie problemem roszczeń władz państwowych i włączenie się Związku w zmianę prawa.

Podkreślić należy, że Polski Związek Działkowców podjął w/w działania z uwagi na skalę procederu zgłaszania roszczeń do gruntów ROD i jego konsekwencje, oraz świadomość skutków, jakie niesie ze sobą brak rozwiązań prawnych, które w pełni zabezpieczyłyby prawa działkowców.

Rozmiar zjawiska oraz problemy z nim związane obrazuje badanie przeprowadzone przez PZD specjalnie w celu przygotowania się do uczestnictwa w debacie dotyczącej ustawy reprywatyzacyjnej. Wynika z niego, że na dzień 31.10.2017 r. problem roszczeń obejmuje co najmniej **330 ROD** o pow. ponad **877 ha**, na których zlokalizowanych jest ponad **20 tys**. działek Już dziś ok. 3/4 roszczeń realizowanych jest na drodze sądowej i administracyjnej. Pozostałe przypadki to tzw. roszczenia „uśpione" – w księgach wieczystych prowadzonych dla nieruchomości zajmowanej przez ogród ujawniony jest prywatny właściciel, który w każdym czasie może wystąpić do PZD i działkowców z żądaniem wydania gruntu bądź zapłaty za bezumowne korzystanie. Zjawisko w największej skali występuje na terenie województw: mazowieckiego, małopolskiego i wielkopolskiego, w szczególności na terenie Warszawy, Krakowa i Poznania.

Roszczenia do gruntów ROD zgłaszają różne podmioty. Ponad 40% z nich pochodzi od osób fizycznych, tj. dawnych właścicieli i ich spadkobierców. Z żądaniami występują również osoby prawne o charakterze stricte prywatnym (m.in. spółki zajmujące się skupem roszczeń, a także następcy prawni dawnych państwowych zakładów pracy), jak i publicznym (Agencja Mienia Wojskowego, Wojskowa Agencja Mieszkaniowej, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, PKP S.A), a także związki wyznaniowe.

Odrębną kategorię stanowią roszczenia Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego. W tym przypadku należy jednak podkreślić, że ich

skala uległa radykalnemu ograniczeniu, co działkowcy zawdzięczają właśnie pozytywnym zmianom w prawie. Konkretnie regulacjom zawartym w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, która w art. 75 i 76 wprowadziła prostą i transparentną procedurę regulowania sytuacji prawnej ROD położonych na gruntach publicznych.

Geneza roszczeń do terenów ROD jest bardzo różnorodna. Najliczniejszą kategorię stanowią przypadki oparte o podważanie decyzji w oparciu o zarzut uchybienia przepisom organów administracji publicznej zaistniałe na etapie wywłaszczenia (w szczególności naruszenie ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości) lub nacjonalizacji (dekret Bieruta). Odrębne kategorie stanowią roszczenia związane z: uwłaszczaniem zakładów pracy na dawnych tzw. „przyzakładowych" pracowniczych ogrodach działkowych; zaniechaniami reprezentantów Skarbu Państwa lub gminy w ujawnieniu prawa własności publicznej w księgach wieczystych; błędami w oznaczeniu granic nieruchomości przekazywanych pod ogrody; niekompletną dokumentacją dotyczącą gruntów ogrodów otrzymaną przez PZD od gmin i zakładów pracy po 1981 r. Istotny problem rodzi również wieloletnia praktyka uchylania się przez urzędników reprezentujących Skarb Państwa lub gminy od wszczynania postępowań o zasiedzenie własności nieruchomości.

Pomimo, że w większości przypadków, ani PZD, ani też działkowcy nie ponoszą żadnej winy za zaistnienie przesłanek do zgłaszania roszczeń, to właśnie na organizację i jej członków spadają ogromne ciężary ich następstw. Roszczenia do gruntów ROD coraz częściej mają bowiem wymiar finansowy i dotyczą indywidualnych działkowców. Jakkolwiek PZD nie posiada szczegółowych informacji co do rozmiarów żądań finansowych dotyczących działkowców (w sprawach tych nie zawsze jest zawiadamiany o procesie i dopuszczany do udziału), skalę żądań zagrażających działkowcom oddają pośrednio powództwa wytaczane PZD. Tylko w stosunku do Związku zgłoszono bowiem żądania zapłaty w kwocie ponad **35 mln złotych**, z czego blisko 90% stanowią roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości wraz z odsetkami. W przeciągu ostatnich 5 lat Związek poniósł koszty: związane z zapłatą za bezumowne korzystanie, procesowe, a także związane z zakupem gruntu roszczeniowego przez PZD i inne w kwocie **ponad 14 mln złotych**. Całkiem realnym wydaje się zatem, że w przypadku zaniechania ustawowego uregulowania problemu roszczeń (czyli „dzikiej" reprywatyzacji) same żądania finansowe kierowane wobec PZD i działkowców mogą sięgnąć kwot idących w setki milionów złotych.

Na marginesie jedynie należy wskazać, że roszczenia finansowe to nie jedyne obciążenia ponoszone przez PZD z tego tytułu. Koszty obsługi postępowań sądowych, zatrudniania coraz większej liczby prawników, sporządzania i pozyskiwania dokumentacji (odpisów, wypisów, kopii dokumentów), współfinansowanie wykupu nieruchomości – pozycje te mają coraz większy udział w kosztach organizacji. Roszczenia do gruntów ROD wywołują również skutki społeczne. Obawy przed roszczeniami z tytułu bezumownego korzystania, utratą działki i zgromadzonego na niej majątku bez odszkodowania, wreszcie zwykłe poczucie niepewności co do dalszego bytu ogrodu, rzutują na sposób korzystania z działek m.in. zniechęcając do inwestycji, a co za tym idzie, powodują podupadanie ogrodów.

Należy też podkreślić, że roszczenia do terenów ROD to problem nie tylko Związku i działkowców. Zjawisko to negatywnie dotyka także **Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego**. Poza utratą własności gruntów zajętych przez ogrody, w/w podmioty narażone są bowiem na koszty związane z odszkodowaniami dla PZD i działkowców, nie wspominając o pogłębianiu obniżenia zaufania społeczeństwa do Państwa i prawa.

Mając powyższe na uwadze, w imieniu milionowej grupy obywateli a zwłaszcza tysięcy działkowców z ROD już dziś objętych roszczeniami, zwracamy się o wsparcie starań skierowanych na uchwalenie ustawy reprywatyzacyjnej w kształcie umożliwiającym ochronę ROD oraz zabezpieczenie interesów działkowców na przyszłość.

Polski Związek Działkowców uważa, że wprowadzenie w projekcie tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej zakazu zwrotu nieruchomości w naturze, w zamian za odpowiednią rekompensatę (czy odpowiednio określone odszkodowanie) jest całkowicie zasadne. Niemniej z uwagi na sytuację występującą w przypadku działkowców, aby zapewnić objęcie ich ochroną proponowanym rozwiązaniem, podczas prac nad projektem uwzględnione powinny zostać następujące postulaty:

1) do projektu ustawy należy wprowadzić szereg podstaw prawnych, na mocy których nie tylko dokonywano nacjonalizacji, ale i wywłaszczeń pod ogrody działkowe.

Projekt ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r. w art. 2 pkt 3 przywołuje akty prawne, będące podstawą nacjonalizacji, których ustawa ma dotyczyć. Z doświadczeń PZD wynika, zakres ten jest niewystarczający. Dodatkowo mając na uwadze wątpliwości rodzące się na tle projektowanego art. 13 – wprowadza wyłączenia w zastosowaniu ustawy – stwierdzić należy, że ustawa o tzw. „dużej reprywatyzacji" w obecnym brzmieniu może objąć jedynie niewielką grupę ogrodów. Zasadnym jest przyjęcie, że z jej dobrodziejstwa skorzystają jedynie ROD położone na gruntach przejętych na podstawie tzw. dekretu Bieruta oraz pojedyncze, których grunt przejęto na podstawie wskazanej w projekcie wąskiej grupy ustaw/dekretów o charakterze nacjonalizacyjnym, do których w dodatku nie zostały zaliczone 2 ważne dla działkowców akty prawne, tj. dekret z 1946 r. o ogrodach działkowych i ustawa z 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych. Dla zapewniania działkowcom realnej i szerokiej ochrony konieczne jest ujęcie w projekcie wszystkich ustaw/dekretów, które były podstawą przejęcia gruntów przez Państwo, a następnie przekazania pod urządzenie ogrodów działkowych. Wśród nich należy wymienić następujące akty prawne nie wymienione w projekcie tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej (w ramach zakresu przedmiotowego określonego w art. 2):

- ustawa z 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej
- dekret z dnia 25 czerwca 1946 r. o ogrodach działkowych
- dekret z 7 kwietnia 1948 r. o wywłaszczeniu majątków zajętych na cele użyteczności publicznej w okresie wojny 1939-1945
- ustawa z dnia 25 czerwca 1948 r. o podziale nieruchomości na obszarach miast i niektórych osiedli
- ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych
- dekret z 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych
- ustawa z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości
- rozporządzenie z 31 maja 1961 r. w sprawie przekazywania terenów w miastach i osiedlach
- ustawa z 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach
- ustawa z 24.1.1968 r. o przymusowym wykupie nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych
- ustawa z. 14 marca 1974 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości
- ustawa z 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność Państwa za rentę i spłaty pieniężne
- ustawa z 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i członków ich rodzin
- ustawa z 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości
- rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1934 r. – Prawo o postępowaniu wywłaszczeniowym
- dekret z dnia 2 marca 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych
- ustawa z dnia 6 maja 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych
- dekret z dnia 2 kwietnia 1946 r. o planowym zagospodarowaniu przestrzennym kraju
- dekret z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R.
- ustawa z 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego;
- dekret z 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i o uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym.

2) wprowadzenie zakazu wszczynania postępowań związanych nie tylko z przepisami nacjonalizacyjnymi, ale i wywłaszczeniowymi, jak również zakończenie trwających postępowań poprzez ich umorzenie.

Projekt ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r. w art. 75 reguluje ten problem, ale jednocześnie wprowadza zastrzeżenie – „chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej". Z uwagi na nieprecyzyjne zapisy w tym względzie, wydaje się zasadne wprowadzenie zakazu wzruszania wszelkich, bez

wyłączeń decyzji administracyjnych, na mocy których dochodziło do przejęcia nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa/gminy w latach 1944 – 1989 r. Wskazać należy, że takie rozwiązanie nie powinno budzić wątpliwości, a jedynie stanowić będzie wyraz pewności stosunków gospodarczych, a w szczególności właścicielskich. Jako przykład podać należy wprowadzony przez ustawę z dnia 19 października 1991 roku o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (z dniem 1 stycznia 1992 r.) zakaz wzruszania aktów własności ziemi. Przepis art. 63 tej ustawy ustanowił zakaz stosowania nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego (wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności i uchylenia lub zmiany decyzji) do ostatecznych decyzji wydanych na podstawie przepisów ustawy uwłaszczeniowej (ust. 2). Jednocześnie skreślony został przepis art. 8 § 4 ustawy z 26 marca 1982 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, stanowiący o przekazaniu do rozpoznania właściwemu sądowi spraw, w których ostateczne decyzje organu administracji państwowej zostały uchylone albo stwierdzono ich nieważność, po wejściu w życie ustawy (art. 63 ust. 1), a postępowania administracyjne toczące się w trybach nadzwyczajnych podlegały umorzeniu (art. 63 ust. 3). Zakaz ustanowiony w art. 63 ust. 2 w/w ustawy oznacza, że decyzje (akty własności ziemi) są, od 1 stycznia 1992 r niewzruszalne, nawet gdyby były dotknięte kwalifikowanymi wadami. Zatem na wzór zakazu wzruszania aktów własności ziemi, zasadne wydaje się wprowadzenie zakazu wzruszania decyzji wywłaszczeniowych i umarzanie dotychczasowych postępowań ich dotyczących.

3) wprowadzić w przepisach końcowych projektowanej ustawy regulacji zmieniającej art. 156 § 2 kpa w części, która została uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodna z art. 2 Konstytucji RP.

Zgodnie z w/w wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 maja 2015 r. (Dz.U.2015.702) z dniem 21 maja 2015 r. art. 156 § 2 kpa w części, w jakiej był niezgody z Konstytucją RP stracił moc, tj. w zakresie, w jakim nie wyłączył dopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa, gdy od wydania decyzji nastąpił znaczny upływ czasu, a decyzja była podstawą nabycia prawa lub ekspektatywy. Zgodnie z wyrokiem, ustawodawca powinien zmienić ten ustęp i wprowadzić zapis o niedopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa, gdy od wydania decyzji nastąpił znaczny upływ czasu, a decyzja była podstawą nabycia prawa lub ekspektatywy. Szereg spraw roszczeniowych obejmujących ROD oparta jest o wnioski o stwierdzenie nieważności „starych" decyzji administracyjnych (z lat 40, 50, 60 czy też 70 XX w.) Wprowadzenie przepisu zgodnego z orzeczeniem TK pozwoliłoby zabezpieczyć interesy wszystkich działkowców z ogrodów, gdzie obecnie nie jest możliwe ustalenie (z uwagi na brak dokumentów, a co za tym idzie wiedzy) okoliczności, czy też podstaw prawnych, przejścia własności gruntu na rzecz Skarbu Państwa/gminy.

4) zasadnym wydaje się aby, niejako przy okazji, rozwiązany został przez ustawodawcę problem wynikający z nieprawidłowego uregulowania kwestii praw do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych, które pierwotnie były zakładane jako tzw „przyzakładowe" pracownicze ogrody działkowe.

Chodzi o sytuację, w której została wydana decyzja administracyjna w sprawie stwierdzenia nabycia przez określoną państwową osobę prawną prawa użytkowania wieczystego gruntów, na podstawie art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości, pomimo, że w chwili wejścia w życie wymienionej ustawy nieruchomości te były już przekazane działkowcom i znajdowały się w zarządzie Polskiego Związku Działkowców, a nie tychże osób prawnych. Do nieprawidłowości dochodziło na skutek błędnej praktyki organów administracji państwowej, sankcjonowanej następnie orzeczeniami sądów administracyjnych, niedopuszczającymi do udziału w postępowaniach Polskiego Związku Działkowców. Dopiero po wielu latach od wydania decyzji uwłaszczone podmioty lub ich następcy prawni informują PZD o przejęciu gruntów. Innym problemem jest to, że przekazanie tych gruntów w zarząd PZD nigdy nie leżało w interesie Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, które po uwłaszczeniu się określonych osób prawnych przez lata obciążały te podmioty opłatami z tytułu użytkowania wieczystego. To jedynie utwierdzało właściwe podmioty prawne w przekonaniu, że mają bezwzględne i niczym nieograniczone uprawnienie do dysponowania przedmiotową nieruchomością, a także dawało im

pretekst do podejmowania działań (likwidowania ogrodów), z pominięciem przepisów ustawy chroniących własności działkowców do nakładów dokonanych na działkach. Należałoby raz na zawsze uregulować te kwestie, gdyż dalsze utrzymanie tego stanu rzeczy niszczy zaufanie obywateli do państwa.

Panie Ministrze,

W imieniu przeszło miliona polskich rodzin korzystających z działek w ROD, a zwłaszcza tysięcy działkowców z ogrodów dotkniętych problemem roszczeń, wyrażamy nadzieję, że powyższe argumenty i zgłoszone postulaty spotkają się ze zrozumieniem i uznaniem z Pańskiej strony. Dlatego też kierując na Pańskie ręce niniejsze wystąpienie, apelujemy do Pana o wsparcie dla starań PZD o wprowadzenie powyższych rozwiązań do projektu ustawy reprywatyzacyjnej. Jesteśmy głęboko przekonani, że przyjęcie przez ustawodawcę przedstawionych propozycji, doprowadzi do ostatecznego zniesienia, niezgodnego ze standardami państwa prawa procederu, który powoduje, że dzisiaj działkowcy muszą ponosić skutki błędów, którym w żaden sposób nie zawinili.

Z wyrazami szacunku

PREZES
mgr. inż. Eugeniusz Kondracki

6) Wystąpienie do organów państwowych o wsparcie przy pracach dotyczących dużej ustawy reprywatyzacyjnej

Zgodnie z informacjami na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w dalszym ciągu trwają prace legislacyjne nad projektem *ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.* Projekt jest już po uzgodnieniach międzyresortowych i konsultacjach społecznych. W ostatnim czasie opinie swoje przedłożyła: Krajowa Rada Sądownictwa oraz Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów. Pismo Prezydium KR PZD z 15.11.2017 r. w tej sprawie wpłynęło jako jedno z pierwszych.

Biorąc pod uwagę znaczenie przyszłych regulacji dużej ustawy reprywatyzacyjnej dla ROD i działkowców, PZD kontynuuje działania mające na celu objęcie ogrodów działkowych regulacjami w/w ustawy tj. doprowadzenie do sytuacji prawnej, aby w przypadku roszczeń nie było zwrotu gruntów ogrodów „w naturze" a w zamian za to Państwo wypłacało dawnym właścicielom lub ich spadkobiercom stosowną rekompensatę.

W dniu 31 stycznia 2018 r. Prezes PZD wystosował pismo do organów państwowych w sprawie projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej. Skierował je w szczególności do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury – Kazimierza Smolińskiego. W wystąpieniu zostały przekazane informacje o aktualnym stanie roszczeń do gruntów ROD, ich genezie, działaniach podejmowanych przez Związek, a także skutkach roszczeń, w tym finansowych dla PZD i działkowców. Zostały również przedstawione szczegółowe postulaty w zakresie zapisów, które winny zostać zmienione w projekcie ustawy reprywatyzacyjnej. Na koniec, Prezes działając w imieniu milionowej grupy obywateli a zwłaszcza tysięcy działkowców z ROD objętych roszczeniami zaapelował o wsparcie naszych starań skierowanych na uchwalenie ustawy reprywatyzacyjnej w kształcie umożliwiającym ochronę ROD oraz zabezpieczenie interesów działkowców na przyszłość.

Pisma o podobnej treści zostały skierowane do: **Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Rady Ministrów, Przewodniczącego Komitetu Stałego Rady Ministrów, Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, jak również Prezes Rządowego Centrum Legislacji.**

7) Stanowiska Okręgowych Zarządów PZD w sprawie ustawy reprywatyzacyjnej

Stanowisko Prezydium Okręgowego Zarządu Małopolskiego Polskiego Związku Działkowców w Krakowie z dnia 9 stycznia 2018 roku

w sprawie: projektu ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 roku (tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej)

W dniu 20 października 2017 roku na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości został opublikowany projekt ustawy *o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.* Celem tego projektu jest kompleksowe uregulowanie sytuacji prawnej gruntów przejętych po 1944 roku na rzecz Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego na podstawie przepisów nacjonalizacyjnych, do których zgłaszane są przez dawnych właścicieli lub ich spadkobierców roszczenia o ich zwrot.

W związku z projektem tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie (podobnie jak w innych Okręgach) został sporządzony raport roszczeń do gruntów Rodzinnych Ogrodów Działkowych z Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie.

Ze sporządzonego raportu wynika, że w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie roszczeniami objętych jest 47 Rodzinnych Ogrodów Działkowców o powierzchni 109,4277 ha oraz 2770 działek, z czego roszczenia aktywne obejmują 43 Rodzinne Ogrody Działkowe o powierzchni 95,4895 ha i 2536 działek. W 8 Rodzinnych Ogrodach Działkowych z terenu Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie aktualnie kierowane są wobec PZD roszczenia finansowe. Roszczeniami finansowymi dotknięci są bezpośrednio działkowcy z Rodzinnych Ogrodów Działkowych z naszego Okręgu. Problem ten dotyczy 117 działek o powierzchni roszczeniowej 3,1254 ha.

W Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie roszczenia kierowane są zarówno przez osoby fizyczne (z reguły są to spadkobiercy osób, od których nastąpiło wywłaszczenie nieruchomości) jak i osoby prawne. Mamy także takie ogrody, wobec których roszczenia zgłosiły zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne.

W Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie w przypadku 30 ROD roszczenia związane są z przejęciem nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów tzw. nacjonalizacyjnych i wywłaszczeniowych, a mianowicie na podstawie:

- dekretu z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej;
- dekretu z dnia 7 kwietnia 1948 roku o wywłaszczeniu majątków zajętych na cele użyteczności publicznej w okresie wojny 1939- 1945;
- dekretu z dnia 26 kwietnia 1949 roku o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych;
- ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości;
- ustawy z dnia 14 lipca 1961 roku o gospodarce terenami w miastach i osiedlach.

Roszczenia związane z przejęciem nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów tzw. nacjonalizacyjnych i wywłaszczeniowych w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie obejmują nieruchomości o łącznej powierzchni: 80,7341 ha.

Roszczenia związane z przejęciem nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów tzw. nacjonalizacyjnych w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie dotyczą 2162 działki rodzinne.

Pozostałe ROD objęte roszczeniami nie są związane z przejęciem nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów tzw. nacjonalizacyjnych. Roszczenia te dotyczą np. ROD „Krakus", „Cichy Kącik", „Piast" w Krakowie, gdzie nie dokonano wywłaszczenia.

Okręg Małopolski PZD w Krakowie boryka się z postępowaniami roszczeniowymi w przedmiocie między innymi:

- wydania nieruchomości;
- zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości;
- stwierdzenia nieważności wywłaszczenia;
- zwrotu wywłaszczonych nieruchomości;
- stwierdzenia nabycia użytkowania wieczystego przez osoby prawne;
- uchylenia decyzji wywłaszczeniowej

W związku z powyższą sytuacją tutejsze Prezydium uznało za konieczne odniesienie się do sytuacji działkowców i Polskiego Związku Działkowców wobec licznych roszczeń oraz postępowań jakie mają miejsce na terenie ROD z Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie.

W ocenie Prezydium OZM PZD w Krakowie zasadne jest przyjęcie, że tzw. Ustawa reprywatyzacyjna winna obejmować wszystkie sprawy roszczeniowe. Pozytywnie należy zaopiniować ideę pomysłodawcy w/w ustawy, ażeby wprowadzić zakaz zwrotów nieruchomości w naturze. Niemniej niejasność przpisów projektu w/w ustawy budzi wątpliwości co do zastosowania ustawy w praktyce.

W obecnej sytuacji w Okręgu Małopolskim PZD w Krakowie należy się spodziewać, że ilość postępowań będzie wzrastać, zwłaszcza przy postępowaniach o zapłatę za bezumowne korzystanie. Osoby, które już wytoczyły powództwa i zostały im zasądzone należności mogą wytaczać kolejne postępowania o zapłatę za dalsze czasookresy.

Pojawiają się i pojawiać się będą kolejne postępowania o zwrot wywłaszczonych nieruchomości, czy o stwierdzenie nieważności wywłaszczonych nieruchomości, zwłaszcza na terenie miasta Krakowa. Na chwilę obecną nie można ich nawet przewidzieć. Na terenach gdzie grunt został wywłaszczony i właścicielem obecnie jest Gmina lub Skarb Państwa, teoretycznie ogród może bezpiecznie istnieć. Niestety coraz więcej spadkobierców osób, od których wywłaszczono nieruchomości domaga się zwrotu nieruchomości zabranych ich poprzednikom prawnym. Zdarza się, że jeśli spadkobiercom nie uda się uzyskać zwrotu wywłaszczonej nieruchomości (przykładowo, gdy w toku postępowania okaże się że cel wywłaszczenia został zrealizowany) to występują o stwierdzenie nieważności decyzji wywłaszczeniowej.

Po wyroku Sądu Najwyższego, w którym wskazano iż działkowcy ponoszą odpowiedzialność za przydzielony im teren poszczególnych działek, Okręg Małopolski PZD w Krakowie znalazł się w sytuacji, w której realna stała się groźba **ponoszenia przez działkowców odpowiedzialności finansowej** za bezumowne korzystanie z gruntu. Poza odpowiedzialnością finansową działkowców skutkiem roszczeń jest odpowiedzialność finansowa Związku, która w wielu przypadkach została już poniesiona.

Kolejnym skutkiem roszczeń jest konieczność **wydania terenów roszczeniowych osobom prywatnym, co się wiąże z koniecznością likwidacji ROD lub ich części,** a to z kolei pozbawia działkowców możliwości korzystania ze swoich działek, jak również zmniejsza ilość członków Związku.

Na terenie Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie, w związku z uprawomocnieniem się orzeczenia sądowego nakazującego wydanie nieruchomości, doszło do konieczności zlikwidowania części ROD „Cichy Kącik" w Krakowie, w zakresie alei głównej tego ROD i infrastruktury ROD. Realna jest groźba konieczności likwidacji kolejnych ROD z Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie wobec zaawansowania postępowań roszczeniowych, a także w celu uniknięcia dalszych konsekwencji, w tym finansowych.

W sytuacji w jakiej obecnie znajduje się Okręg Małopolski PZD w Krakowie z uwagi na bardzo dużą ilość roszczeń niosących zagrożenia zarówno finansowe, jak i społeczne, zasadne wydaje się dążenie do globalnego rozwiązania spraw wywodzących się z reprywatyzacji. Jak wskazano w raporcie Okręg Małopolski PZD w Krakowie, a przede wszystkim działkowcy, na których spadają konsekwencje roszczeń, ponoszą skutki błędów ówczesnych organów administracji publicznej, które dokonując wywłaszczeń dopuszczały się wielu nieprawidłowości. To nie Związek, a tym bardziej nie działkowcy przyczynili się do popełnianych błędów, za które Skarb Państwa czy obecnie gminy unikają odpowiedzialności.

Wskazać należy, że każda sprawa jest inna i winna być indywidualnie rozpoznawana. Niemniej konieczne jest wprowadzenie takich rozwiązań, które z jednej strony zabezpieczą interes osób, którym zabrano nieruchomości (ich następców prawnych) w drodze wywłaszczeń,a z drugiej strony nie będą obciążać osób aktualnie korzystających z tych gruntów, którzy działali w zaufaniu do decyzji ówczesnych organów administracji publicznej.

Wydaje się, że wprowadzenie zakazu zwrotu nieruchomości w naturze, w zamian za odpowied-

nią rekompensatę (czy odpowiednio określone odszkodowanie), będzie jednym z takich rozwiązań. Niemniej słuszność i zasadność tego rozwiązania będzie możliwa jedynie w przypadku uwzględnienia szeregu podstaw prawnych, na mocy których dokonywano wywłaszczeń.

Projekt z dnia 20 października 2017 *roku o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.* w art. 2 pkt 3 przywołuje akty prawne, będące podstawą wywłaszczeń, których ta ustawa będzie dotyczyć. Z perspektywy spraw roszczeniowych prowadzonych przez Okręg Małopolski PZD w Krakowie, zakres ten jest stanowczo niewystarczający. Dodatkowo mając na uwadze wątpliwą treść art. 13 projektu ustawy, wskazującego de facto i de iure wyłączenia w zastosowaniu tej ustawy, stwierdzić należy, że ustawa o tzw. „dużej reprywatyzacji" nie będzie dotyczyć spraw prowadzonych przez Okręg Małopolski PZD w Krakowie. Wyjaśnić należy, że podstawy wywłaszczeń nieruchomości, na których znajdują się ogrody z terenu Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie, podpadają pod wyłączenia określone w art. 13 projektu ustawy.

Wobec powyższego za konieczne należy uznać rozszerzenie zastosowania tzw. „dużej ustawy reprywatyzacyjnej".

Ponadto zwrócić należy uwagę na fakt, że Okręg Małopolski PZD w Krakowie na chwilę obecną zmaga się z postępowaniami roszczeniowymi, które są skutkiem reprywatyzacji. Obecne postępowania o zapłatę za bezumowne korzystanie, czy o wydanie terenu stanowią pokłosie zwrotu wywłaszczonych nieruchomości na rzecz następców prawnych byłych właścicieli, ewentualnie są skutkiem stwierdzeń nieważności decyzji wywłaszczeniowych. Zatem, z punktu widzenia tychże postępowań, należałoby rozważyć również konieczność zakończenia postępowań będących skutkiem reprywatyzacji, a nie samych spraw reprywatyzacyjnych.

Nie ulega wątpliwości, że sytuacja działkowców i Związku wymaga uregulowania ustawowego, podobnie jak innych osób posiadających/użytkujących nieruchomości niegdyś odebrane w drodze wywłaszczenia. Każde rozwiązanie będzie się wiązało z ryzykiem, głównie finansowym. Niemniej należy mieć na uwadze przede wszystkim interesy osób aktualnie użytkujących tereny, które w żaden sposób nie przyczyniły się do powstania roszczeń, a wręcz przeciwnie działali w zaufaniu do decyzji organów administracji publicznej, a w chwili obecnej stają się podmiotami ponoszącymi największy ciężar błędów i nieprawidłowości popełnionych przez ówczesne organy administracji publicznej działające w oparciu o przepisy prawa wówczas obowiązujące.

Prezydium
Okręgowego Zarządu Małopolskiego
Polskiego Związku Działkowców

STANOWISKO PREZYDIUM OKRĘGOWEGO ZARZĄDU PZD W SZCZECINIE W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ZREKOMPENSOWANIU NIEKTÓRYCH KRZYWD WYRZĄDZONYCH OSOBOM FIZYCZNYM WSKUTEK PRZEJĘCIA NIERUCHOMOŚCI LUB ZABYTKÓW RUCHOMYCH PRZEZ WŁADZE KOMUNISTYCZNE PO 1944 R.

W związku z publikacją na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości projektu ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r. w dniu 20 października 2017 roku, Prezydium Okręgowego Zarządu Polskiego Związku Działkowców w Szczecinie wskazuje, iż w przedmiotowym projekcie istnieje konieczność kompleksowego uregulowania zagadnień prawnych związanych z reprywatyzacją terenów, na których zorganizowane są rodzinne ogrody działkowe.

Nie ulega bowiem wątpliwości, iż sprawy roszczeniowe, co do gruntów na których zorganizowane są rodzinne ogrody działkowe, a co za tym idzie roszczenia kierowane zarówno do działkowców jak również Polskiego Związku Działkowców wymagają uregulowania ustawowego. W Okręgu Szczecińskim PZD roszczeniami objętych jest 8 Rodzinnych Ogrodów Działkowców o powierzchni 18,1600 ha oraz 350 działek, z czego roszczenia aktywne obejmują 1 Rodzinny Ogród Działkowy o powierzchni 1,7100 ha i 45 działek ogrodowych.

Obecny projekt tzw. „dużej ustawy reprywatyzacyjnej" nie daje gwarancji zachowania trwałości ogrodów w stosunku do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych objętych roszczeniami osób trzecich. W związku z powyższym przedmiotowa ustawa winna uwzględniać tereny ROD objęte roszczeniami, w ten sposób, aby wykluczyć możliwość zwrotu w naturze terenów, na których istnieją rodzinne ogrody działkowe. W związku z powyższym PZD Okręg w Szczecinie pozytywnie opiniuje projekt ustawy w zakresie w jakim ustawa zakazuje zwrotu gruntów w naturze, a wyłącznie przewiduje możliwość uzyskania odszkodowania. Niemniej zakres przedmiotowej ustawy powinien być rozszerzony o dopisanie w art. 2 pkt 3 jako podstawy do zastosowania „dużej ustawy reprywatyzacyjnej" art. 6 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. W świetle obowiązujących przepisów tj. w oparciu o art. 136 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. poprzedni właściciel lub jego spadkobierca mogą żądać zwrotu wywłaszczonej nieruchomości lub jej części, jeżeli, stosownie do przepisu art. 137, stała się ona zbędna na cel określony w decyzji o wywłaszczeniu. Z wnioskiem o zwrot nieruchomości lub jej części występuje się do starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, który zawiadamia o tym właściwy organ. Warunkiem zwrotu nieruchomości jest zwrot przez poprzedniego właściciela lub jego spadkobiercę odszkodowania lub nieruchomości zamiennej stosownie do art. 140. W związku z powyższym w przypadku, w którym doszło do wywłaszczenia na podstawie art. 6 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, a cel wywłaszczenia nie został zrealizowany przepisy „dużej ustawy reprywatyzacyjnej" nie znają zastosowania, a poprzedni właściciel będzie miał prawo domagać się zwrotu nieruchomości w oparciu o art. 136 i 137 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Mając powyższe na uwadze celowe jest wprowadzenie do przedmiotowego projektu zmian, które rozszerzą zakres zastosowania przedmiotowej ustawy o wywłaszczenie, które miało miejsce na podstawie art. 6 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości i wyłączenie zastosowania przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami umożliwiających zwrot nieruchomości w naturze.

W Okręgu Szczecińskim, na podstawie wyżej wskazanych podstawach prawnych z wnioskiem o zwrot wywłaszczonej nieruchomości wystąpił spadkobierca byłego właściciela nieruchomości. W 2006 roku spadkobierca byłego właściciela wystąpił z wnioskiem do Gminy Police o zwrot wywłaszczonych nieruchomości nabytych przez Skarb Państwa, na których położony jest ROD Bartoszewo w Bartoszewie. Jako podstawę prawną żądania wskazał art. 136 ust. 3 i art. 137 ustawy o gospodarce nieruchomościami w związku ze zbyciem nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o art. 6 ustawy z dnia 12 marca 1958 r o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Nadmienić tylko należy, iż przeniesienie własności nieruchomości nastąpiło odpłatnie, na podstawie umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego, a sprzedający otrzymał należne mu wynagrodzenie. Biorąc jednak pod uwagę treść obowiązujących obecnie przepisów spadkobierca ma prawo żądać zwrotu nieruchomości, a zaspokojenie roszczeń nie może nastąpić poprzez zapłatę chociażby należnego odszkodowania. Na uwagę zasługuje fakt, iż roszczenie o zwrot dotyczy części terenu położonego w samym środku Rodzinnego Ogrodu Działkowego, na którym zlokalizowane jest 45 w pełni zagospodarowanych działek ogrodowych. W związku z czym wiązało by się to z koniecznością likwidacji całego Rodzinnego Ogrodu Działkowego, a koszty likwidacji byłyby niewspółmiernie wysokie do wartości nieruchomości będącej przedmiotem wywłaszczenia. Uznając nawet zasadność roszczeń poprzedniego właściciela nieruchomości, w realiach niniejszej sprawy zasadne jest, z uwagi na zasady racjonalizmu, współżycia społecznego, jak również zasady ekonomiki wyłączenie możliwości domagania się zwrotu w naturze przedmiotowej nieruchomości i zaspokojenie roszczeń wyłącznie poprzez wypłatę odszkodowania z uwzględnieniem otrzymanego już wcześniej wynagrodzenia.

Wymaga to jednak wprowadzenia stosownych uregulowań do projektu ustawy o zrekompensowaniu niektórych krzywd wyrządzonych osobom fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości lub zabytków ruchomych przez władze komunistyczne po 1944 r.

Prezydium OZ w Szczecinie

Rzeszów, 30 stycznia 2018 r.

STANOWISKO
PREZYDIUM OKRĘGOWEGO ZARZĄDU PODKARPACKIEGO PZD W SPRAWIE ROSZCZEŃ DO GRUNTÓW ROD

Prezydium Okręgowego Zarządu Podkarpackiego PZD stwierdza, że działkowcy i rodzinne ogrody działkowe z terenu działania Okręgu nadal borykają się z roszczeniami zgłoszonymi przez osoby fizyczne i prawne.

Skala roszczeń w Okręgu Podkarpackim jest niewielka, niemniej jednak szczególnie dotyka działkowców, którzy niejednokrotnie muszą opuścić użytkowane przez dziesiątki lat działki, nie uzyskując godziwego odszkodowania za utracone składniki majątku.

Większa część spraw roszczeniowych w Okręgu Podkarpackim ma swoje źródło w wadliwym przejęciu gruntów przez Skarb Państwa lub gminę w oparciu o przepisy wywłaszczeniowe. Przeoczenie przez Skarb Państwa lub gminę ujawnienia swego prawa własności w księgach wieczystych a także brak wszczęcia postępowań o zasiedzenie nieruchomości skutkowało odzyskaniem przez osoby fizyczne gruntów zajętych przez ogrody działkowe. W dalszej konsekwencji wiązało się to z koniecznością wydania gruntów właścicielom.

Roszczenia to przecież nie wina Polskiego Związku Działkowców, tylko zmieniającego się prawa i zaniedbań, jakie miały miejsce w przeszłości. Przez brak jasnych i nie budzących wątpliwości regulacji prawnych oddalających żądania właścicieli o zwrot gruntów zajętych przez ROD, cierpią przede wszystkim działkowcy.

Prezydium OZP stwierdza, że podjęcie prac legislacyjnych nad tzw. dużą ustawą reprywatyzacyjną może przyczynić się do rozwiązania problemu roszczeń do gruntów ROD. Niezbędne jest jednak, aby w tej ustawie znalazły się zapisy zabezpieczające ogrody działkowe i działkowców. Najlepszym rozwiązaniem byłoby wypłacanie przez państwo byłym właścicielom lub ich spadkobiercom rekompensat finansowych zamiast zwrotu gruntów zajętych przez rodzinne ogrody działkowe.

Prezydium OZP uważa, że niezbędne jest zainteresowanie tym problemem posłów i senatorów oraz samorządów terytorialnych, aby wspólnymi siłami doprowadzić do jak najszybszego uregulowania sytuacji prawnej gruntów ROD zagrożonych roszczeniami.

Prezydium
OZP PZD w Rzeszowie

STANOWISKO PREZYDIUM OKRĘGOWEGO ZARZĄDU MAZOWIECKIEGO PZD Z DNIA 1.02.2018 R. W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ZREKOMPENSOWANIU NIEKTÓRYCH KRZYWD WYRZĄDZONYCH OSOBOM FIZYCZNYM WSKUTEK PRZEJĘCIA NIERUCHOMOŚCI LUB ZABYTKÓW RUCHOMYCH PRZEZ WŁADZE KOMUNISTYCZNE PO 1944 R.

Prezydium Okręgowego Zarządu Mazowieckiego Polskiego Związku Działkowców (dalej zw. Prezydium OZM PZD) uznaje, że tzw. duża ustawa reprywatyzacyjna ma doniosłe znaczenie dla roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych, stąd popiera wszelkie działania legislacyjne, które przysłużyłyby się do wygaśnięcia roszczeń do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych (dalej zw. ROD).

Jednocześnie Prezydium OZM PZD stwierdza, że opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt tzw. ustawy reprywatyzacyjnej stanowić może jedynie część większego projektu aniżeli projekt ostatecznego aktu prawnego, który rozwiąże problemy związane z reprywatyzacją. Projekt ustawy w obecnym kształcie niestety nie rozwiązuje kompleksowo problemu roszczeń, w szczególności roszczeń do gruntów ROD. Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania są niewystarczające dla uporządkowania zagadnień związanych z roszczeniami do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych, gdyż obecne brzmienie projektu nie zamknie i nie pozwoli w przyszłości uniknąć trwania stanu permanentnej niepewności prawnej w odniesieniu do gruntów

ROD, do których mogą zostać zgłoszone roszczenia osób trzecich.

Prezydium OZM PZD stoi na stanowisku, iż władza publiczna powinna zainteresować się roszczeniami do nieruchomości na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe. Tym bardziej, że wadliwy, prowadzący do wielu patologii system restytucji nieruchomości, związany z odwracaniem skutków prawnych przejęcia nieruchomości przez Państwo wywołuje szczególnie negatywne, odczuwalne społecznie skutki jeśli chodzi o grunty, na których położone są ROD. Niewątpliwie w debacie publicznej pomijane są negatywne skutki społeczne związane z procesem reprywatyzacji, jakie odczuwane są przez działkowców (często osoby starsze, niepełnosprawne, dla których możliwość korzystania z działek rodzinnych w ROD jest dużym dobrodziejstwem i jedyną formą aktywności). Media i politycy, odwołując się do negatywnych skutków społecznych reprywatyzacji, powołują się jedynie na fakt eksmisji lokatorów ze zwracanych nieruchomości, pomijając zupełnie zdarzenia związane np. z wjeżdżaniem buldożerami na tereny działek rodzinnych w ROD, niszczeniem mienia działkowców i zmuszaniem ich do opuszczenia działek, stanowiących częstokroć ich jedyne miejsce wypoczynku i wytchnienia. Wskazać dlatego należy, iż działkowcy nie tylko pozywani są do sądów w sprawach o wydanie gruntu, czy zapłatę za korzystanie z czyjejś nieruchomości, lecz również tracą częstokroć bez jakichkolwiek odszkodowań swoje mienie, w które nie rzadko zainwestowali znaczne środki. Przypomnienia bowiem wymaga, że nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działce rodzinnej w ROD, wykonane lub nabyte ze środków finansowych działkowca stanowią jego własność. Zdarzały się również przypadki, w których działkowcy byli zastraszani i zmuszani do zaprzestania korzystania z działek rodzinnych w ROD przez deweloperów lub inne podmioty, które kupiły roszczenia bądź zreprywatyzowany grunt. Nie bez znaczenia pozostaje, że zarówno Polski Związek Działkowców, jak i działkowcy nie wtargnęli na nieruchomości zajmowane obecnie przez ROD samowolnie, ale nieruchomości na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe zostały kiedyś przeznaczone na ten cel przez władzę publiczną. Sam pomysł istnienia/funkcjonowania ogrodów działkowych również nie był oddolną inicjatywą obywateli, którzy byli lub są działkowcami, lecz wpisywał się w ogólnonarodowy, przemyślany plan władzy publicznej. Z tego powodu dziś ani Skarb Państwa, ani ustawodawca nie powinni uchylać się od problemów związanych z nieruchomościami na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe, w szczególności jeśli chodzi o liczne roszczenia do gruntów ROD.

Prezydium OZM PZD stanowczo oponuje temu, aby trwający od lat mechanizm wzruszania decyzji administracyjnych na podstawie których nieruchomości na których zlokalizowane są rodzinne ogrody działkowe zostały przejęte przez Skarb Państwa i oddane w użytkowanie Polskiemu Związkowi Działkowców trwał w nieskończoność. Nie ma naszej akceptacji na to, aby mechanizm nieograniczonego w czasie podważania decyzji dotyczących przejęć nieruchomości na których powstały pracownicze ogrody działkowe był dalej utrzymywany i akceptowany przez państwo polskie. Tym bardziej, że rodzinne ogrody działkowe są dziedziną życia społecznego i jednocześnie urządzenia użyteczności publicznej. W preambule do obowiązującej ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 r. sam ustawodawca wskazał: „Doceniając pozytywną rotę ogrodnictwa działkowego, będącego dziedziną życia społecznego, przyczyniającą się do zaspakajania socjalnych, wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb społeczeństwa, a zwłaszcza rodzin z dziećmi, emerytów, rencistów t niepełnosprawnych, poprzez kształtowanie warunków dla prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia oraz ochrony środowiska i przyrody, uznaje się za konieczne zapewnienie dalszego istnienia i rozwoju rodzi mych ogrodów działkowych, jako stałych elementów infrastruktury gmin, które powinny być uwzględniane w procesie ich rozwoju dla dobra obecnego i przyszłych pokoleń". Ogrodnictwo działkowe powinno być rozwijane a nie – poprzez roszczenia do gruntów ROD – zaprzepaszczane, tym bardziej, że jest duże zainteresowanie obywateli posiadaniem działki rodzinnej w ROD, w szczególności wśród osób. których nie stać na wyjazdy urlopowe poza miejsce zamieszkania. Rodzinne ogrody działkowe coraz bardziej otwierają się również na społeczność lokalną, co jest poniekąd również wynikiem zabiegów władz Polskiego Związku Działkowców, aby ROD rozwijały się również społecznie (uchwalono specjalny Program Społecznego Rozwoju ROD), np. poprzez otwarcie się na społeczność lokalną, tworzenie ścieżek edukacyjnych, organizowanie różnych akcji, kursów, szkoleń, przedsięwzięć,

uroczystości, imprez na terenie ROD nie tylko dla działkowców, ale społeczności lokalnej (Dzień Dziecka, Piknik Międzypokoleniowy, Dzień Seniora, Zawody Sportowe, Impreza Sylwestrowa, Wigilia, I Dzień Wiosny, Zakończenie Lata, Szkolenia Komputerowe dla Seniorów, Badania medyczne dla Seniorów. Koła Gospodyń, itp.). Tereny zielone w przestrzeni publicznej są bardzo potrzebne i niewątpliwie są doceniane i pożądane przez mieszkańców miast bardziej aniżeli powstające blokowiska.

Wskazać zaś należy, iż w przypadku reprywatyzacji gruntu rodzinnego ogrodu działkowego staje się on własnością osoby trzeciej, co rodzi jej roszczenia o wydanie gruntu, a w konsekwencji prowadzi do likwidacji rodzinnego ogrodu działkowego. W takiej sytuacji poszkodowanym staje się również i Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, bo nie tylko tracą własność nieruchomości, ale również stoją przed roszczeniami odszkodowawczymi Polskiego Związku Działkowców oraz indywidualnych Działkowców, które już są i których będzie coraz więcej, jeśli władza publiczna nie ureguluje problemów związanych z roszczeniami do gruntów rodzinnych ogrodów działkowych. Na reprywatyzacjach gruntów ROD tracą też mieszkańcy miast, którzy wolą w swojej przestrzeni tereny zielone, a nie „deweloperów" i Ci wszyscy, którzy czynnie i aktywnie korzystają z gruntów ROD. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że chyba żadna z inicjatyw samorządu lokalnego ani jakiejkolwiek organizacji związana z aktywizacją seniorów nie spełniła nigdy swojej roli tak, jak ją spełniają rodzinne ogrody działkowe. Polscy seniorzy kochają rodzinne ogrody działkowe, lubią spędzać czas na działkach rodzinnych w ROD, które nie tylko ich integrują, ale są wspaniałą formą aktywności, z której ludzie w Polsce chętnie korzystają, o czym świadczy bardzo duże zainteresowanie działkami rodzinnymi w ROD, w szczególności wśród emerytów i rencistów oraz rodzin z dziećmi. Uwzględnienie roli, jaką odgrywają wśród polskiej społeczności rodzinne ogrody działkowe prowadzi do wniosku, że warto przy procedowaniu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej baczniej przyjrzeć się problemom nie tylko związanym z nieruchomościami, na których funkcjonują kamienice z lokatorami, ale i gruntom, na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe, aby zabezpieczyć je przed ich utratą przed Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Koniecznym jest zatem wypracowanie takich rozwiązań ustawowych, które wyeliminują możliwość podważania decyzji administracyjnych dotyczących przejęcia nieruchomości po II wojnie światowej, na których to nieruchomościach zostały założone pracownicze (obecnie rodzinne) ogrody działkowe. Zasadnym jest zamknięcie drogi prawnej podważania decyzji administracyjnych dotyczących przejęcia nieruchomości na których powstały pracownicze ogrody działkowe przez byłych właścicieli nieruchomości lub ich spadkobierców bądź osób, które odkupiły od nich roszczenia, a także doprowadzenie do tego. aby aktualnie toczące się postępowania w tych sprawach zostały umorzone, a inne – nie były wszczynane. Tym bardziej, że nagłośnione przez media patologie przy reprywatyzacji dotyczyły terenów na których również funkcjonują rodzinne ogrody działkowe. Przykładem może być głośna sprawa spółki P.(...) S. (...), która nabyła roszczenia od pewnej reaktywowanej z naruszeniem prawa przedwojennej spółki N. (…) Dz. (...) do nieruchomości zlokalizowanej przy ul. Waszyngtona. Al. Stanów Zjednoczonych i ul. Kinowej w Warszawie, czy innej przedwojennej spółki M. (...) należącej do Szwedów, reaktywowanej na Karaibach, która dążyła do zreprywatyzowania nieruchomości na której istnieją rodzinne ogrody działkowe, zlokalizowane przy ul. Sobieskiego, Piaseczyńskiej, Idzikowskiego w Warszawie.

Podsumowując. Prezydium OZM PZD podkreśla, że działkowców w Polsce jest o wiele więcej niż lokatorów z kamienic dotkniętych problemem reprywatyzacji i podobnie jak lokatorzy – działkowcy odczuli i nadal odczuwają dotkliwe skutki roszczeń do gruntów ROD. Nie sposób zatem bagatelizować kwestii roszczeń do nieruchomości na których funkcjonują rodzinne ogrody działkowe przy procedowaniu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej.

I WICEPREZES OZM PZD

Edward Filip

PREZES OZM PZD

Krzysztof Podlewski

8) PZD uczestniczył w debacie „Projekt ustawy reprywatyzacyjnej – szanse i zagrożenia”

W dniu 9 stycznia 2018 r. w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie odbyła się debata **„Projekt ustawy reprywatyzacyjnej – szanse i zagrożenia”**. Debata została zorganizowana przez Helsińską Fundację Praw Człowieka oraz Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie. Debata składała się z dwóch części. Pierwsza część była poświęcona omówieniu zagadnień związanych z projektem ustawy reprywatyzacyjnej, jak również zarysowaniu konstytucyjnych i międzynarodowych standardów wyznaczających granice projektowanej regulacji. W tej części głos zabrali: prof. Ewa Łętowska (Polska Akademia Nauk), mec. Maciej Górski (Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie) oraz prof. Ireneusz Kamiński (Helsińska Fundacja Praw Człowieka). Druga część debaty przeznaczona była na pytania oraz prezentowanie stanowisk w zakresie projektu ustawy reprywatyzacyjnej.

W pierwszej części debaty prelegenci wskazali, że projekt ustawy reprywatyzacyjnej jest projektem długo oczekiwanym, który ma na celu definitywne zakończenie procesu reprywatyzacji. Wobec tego musi być przejrzysty pod kątem legislacyjnym, jak również wyważyć interesy (często sprzeczne) wielu grup społecznych. Dlatego ważne jest, aby projekt ustawy został poddany szerokim konsultacjom społecznym, których obecnie brakuje. Zwrócono również uwagę na wątpliwości natury prawnej związane z niektórymi zapisami projektu tzw. dużej ustawy reprywatyzacyjnej przygotowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Druga część debaty przeznaczona była na pytania oraz prezentowanie stanowisk w zakresie projektu ustawy reprywatyzacyjnej. **Swoje stanowisko w debacie przedstawił Polski Związek Działkowców**, **reprezentowany przez prawników z KR PZD (Monikę Pilzak) i OZ PZD Mazowieckiego, gdzie występuje najwięcej roszczeń do gruntów ROD (mec. Ilonę Korczyńską). Przedstawiciele Związku zwrócili uwagę na skalę roszczeń, którymi objęte są grunty ROD, ich genezę, działania podejmowane od lat przez PZD celem regulacji stanu prawnego gruntów ROD (w tym na podstawie art. 75 i 76 ustawy o ROD), skutki społeczne i finansowe roszczeń dla samych działkowców (utrata działki bez odszkodowań, roszczenia sądowe o wydanie i zapłatę za bezumowne korzystanie) oraz znaczenie istnienia ROD nie tylko dla działkowców, ale i dla pozostałej części społeczeństwa. Przedstawiciele Związku przedstawili również stanowisko wobec ustawy reprywatyzacyjnej wyrażone przez Krajowy Zjazd Delegatów, Krajową Radę PZD oraz Prezydium KR PZD. Wskazali, że ustawa reprywatyzacyjna jest niezbędna, ale musi w pełni zabezpieczać interesy ROD i prawa działkowców.** Swoje stanowiska zaprezentowali również: Polskie Towarzystwo Ziemiańskie, Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Dekretem Bieruta, Warszawskie Stowarzyszenie Lokatorów, Komitet Obrony Praw Lokatorów, Fundacja Ziemiaństwa Polskiego, Stowarzyszenie Posiadaczy Przedwojennych Obligacji, jak również swoje poglądy przedstawili adwokaci, spadkobiercy dawnych właścicieli nieruchomości oraz zainteresowani obywatele, w tym członkowie spółdzielni mieszkaniowych.

MAP

VII. PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY PZD WSPIERA FINANSOWO RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE

W dniu 14 grudnia 2017 r. Prezydium KR PZD na podstawie pozytywnie zaopiniowanych przez Prezydium OZ PZD wniosków zarządów ROD udzieliło dotacji z Funduszu przeznaczonego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych następującym ROD:

1) „Tramwajarz" w Elblągu w kwocie 3 800 zł;
2) „Promyk" w Elblągu w kwocie 2 000 zł;
3) „Katarzynki" w Braniewie w kwocie 10 000 zł;
4) „Podzamcze" w Szczytnej w kwocie 1 000 zł;
5) im. T. Kościuszki w Bojanowie w kwocie 3 500 zł;
6) im. XX-lecia w Szczecinie w kwocie 20 000 zł.

Łącznie Prezydium KR PZD wsparło ogrody na sumę 40 300 zł. **Natomiast od początku 2017 r. Prezydium KR PZD przyznało łącznie 109 001 zł dotacji z Funduszu przeznaczonego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.**

Prezydium KR PZD udzieliło również dotacji z Funduszu Rozwoju ROD KR PZD dla ROD:

1) „Brus" w Łodzi na oświetlenie alejek ogrodowych w kwocie 5 000 zł;
2) „Zalesie" w Pile na remont drogi głównej na kwotę 15 000 zł.

Łącznie w bieżącym roku Prezydium KR PZD przyznało środki z Funduszu Rozwoju ROD dla 25 ROD na kwotę 178 600 zł.

Ponadto, Prezydium KR PZD udzieliło pożyczki z Funduszu Samopomocowego PZD dla ROD „Staromiejski" w Piotrkowie Trybunalskim w kwocie 34 000 zł na budowę sieci energetycznej.

Łącznie w 2017 roku z Funduszu Samopomocowego PZD pożyczki otrzymało 43 ROD na kwotę 1 426 184 złote.

Prezydium KR PZD przyznało także dla ROD „Jarosz" w Jaroszowie dotację w wysokości 50.000,00 zł z Funduszu Obrony ROD na refundację kosztów zakupu gruntu objętego roszczeniem. Przyznanie dotacji pozwoliło Ogrodowi na zachowanie usytuowanej na gruncie roszczeniowym infrastruktury ogrodowej (w tym ogrodzenia zewnętrznego, głównej bramy wjazdowej, studni wodomierzowej i przyłącza wodociągowego rozprowadzającego wodę do działek rodzinnych), a także zapobiegło konieczności dokonania zwrotu nieruchomości właścicielowi i zapłaty wysokich odszkodowań z tytułu bezumownego korzystania z gruntu.

Rok kalendarzowy zbliża się ku końcowi, ale pomoc, której udziela Związek nie. Dlatego w dalszym ciągu zachęcamy wszystkie ogrody do korzystania ze wsparcia finansowego, jakie umożliwia PZD.

Więcej informacji dotyczących wymagań formalnych przy składaniu wniosku o pożyczkę z FS PZD, dotację z Funduszu przeznaczonego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w ROD, czy dotację z Funduszu Rozwoju dostępnych jest na stronie internetowej PZD w zakładce: http://pzd.pl/fundusze.html.

AR

VIII. NARADA PREZESÓW OZ I DYREKTORÓW BIUR OKRĘGÓW PZD

24 stycznia br. w Warszawie rozpoczęła się zaplanowana na dwa dni narada prezesów okręgowych zarządów i dyrektorów biur okręgów PZD. Narada została zorganizowana, aby omówić najważniejsze obecnie sprawy dla Związku i przyjąć wspólnie działania, jakie należy podejmować w poszczególnych omawianych dziedzinach.

Prezes PZD Pan Eugeniusz Kondracki rozpoczął naradę wspomnieniem dwóch zasłużonych działaczy, którzy zmarli w ostatnim czasie – Pana Henryka Cieślika z Poznania, Honorowego Członka PZD oraz Pana Józefa Maziarza, wieloletniego Przewodniczącego Krajowej Komisji Rewizyjnej PZD i upamiętnieniem Ich pamięci minutą ciszy.

Pierwszym omawianym tematem były przygotowania do walnych zebrań sprawozdawczych w ROD. Prezes PZD podkreślił jak wielką wagę Związek przywiązuje do walnych zebrań, które są najwyższym organem w ROD i podejmują najważniejsze decyzje dla funkcjonowania i przyszłości każdego ROD. Z tego też powodu zebrania muszą być dobrze przygotowane i przeprowadzone, a pomóc w tym zarządom ROD mają okręgi poprzez powołane przez prezydia OZ zespoły do obsługi walnych zebrań. Podsumowanie stanu przygotowań do walnych zebrań w ROD w 2018 roku przedstawiła Kierownik Wydz. Prezydialnego KR PZD Pani Zofia Rut-Skórzyńska. Wynika z niego, że okręgi zadbały o dobre przygotowanie osób biorących udział w przygotowaniach do walnych zebrań: przeprowadziły lub w najbliższym czasie przeprowadzą szkolenia dla członków zespołów do obsługi walnych zebrań, dla członków zarządów ROD, księgowych oraz członków komisji rewizyjnych ROD. Stan przygotowań do walnych zebrań daje nadzieję, że walne zebrania będą przebiegać bez większych problemów. O zaawansowanych przygotowaniach w swoim Okręgu opowiadał Prezes OZ we Wrocławiu Pan Janusz Moszkowski, w Okręgu w Legnicy – Dyrektor Biura Okręgu w Legnicy Pani Elżbieta Dziedzic, w Okręgu Śląskim – Prezes OZ Pan Józef Noski, w Okręgu Mazowieckim – Prezes OZ Pan Krzysztof Podlewski oraz w Okręgu w Pile – Prezes OZ Pan Marian Praczyk.

Kolejny temat dotyczący działań promocyjnych i informacyjnych omówił Prezes PZD. Wskazał jak ważne jest informowanie działkowców o wydarzeniach jakie mają miejsce w Związku, o wszelkich działaniach jakie są podejmowane przez struktury wszystkich szczebli dla działkowców. Doskonałą okazją ku temu są zbliżające się walne zebrania oraz media związkowe, a w szczególności strony internetowe. Przy tej okazji omówiono problemy na co dzień zdarzające się na terenie ogrodów, szczególnie w okresie zimowym: kradzieże, podpalenia altan, bytowanie osób bezdomnych w altanach na terenie ROD. Przedstawiciele okręgów wymieniali się doświadczeniami w tych tematach radząc wzajemnie co robić, by zapobiegać podobnym sytuacjom.

Praktyką w funkcjonowaniu kolegiów prezesów w Okręgu w Poznaniu podzielił się Prezes OZ Pan Zdzisław Śliwa. Doświadczenie Okręgu w Poznaniu ma pomóc tym okręgom, w których kolegia jeszcze nie funkcjonują, a nowa uchwała w sprawie funkcjonowania kolegiów prezesów zobowiązuje prezydia OZ do ich powołania. O tym, jak to zrobiło Prezydium OZ we Wrocławiu opowiedział Prezes J. Moszkowski.

O wytycznych związanych w rozpowszechnianiem i wdrażaniem programu DGCS PZD System w jednostkach PZD opowiedziała Kierownik Projektu Pani Mirosława Marks. Temat kontynuował Koordynator Projektu Pan Krzysztof Szymański, który przybliżył praktyczne problemy, z jakimi spotykają się jednostki PZD, które rozpoczynają pracę z programem.

Referując kolejny temat – realizacji stanowisk Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD – Prezes PZD zaznaczył, że zawarte w nich założenia polityki Związku powinny być niezwłocznie przełożone na działania okręgów, by ogrody i działkowcy odczuli je w praktyce.

Mec. Tomasz Terlecki omówił zagadnienie ochrony danych osobowych w związku ze zbliżającym się terminem wejścia w życie *RODO*, czyli nowego unijnego rozporządzenia dotyczącego ochrony danych osobowych. To rozporządzenie definiuje zasady przetwarzania, wykorzystywania i przechowywania danych osobowych przez każdy podmiot przetwarzający dane osobowe w trochę odmienny sposób niż dotychczas. Mec. Terlecki przedstawił wprowadzane przez nowe

przepisy obowiązki, nowe rodzaje odpowiedzialności, ale też dotkliwe sankcje finansowe. Przypomniał o obowiązujących regulacjach prawnych, zarówno wynikających z przepisów ogólnych, jak i wewnątrzzwiązkowych i omówił działania, które w celu zrealizowania wymagań rozporządzenia już zostały podjęte oraz te, które w najbliższym czasie należy rozpocząć. Prezes PZD podsumował temat podkreślając wyraźnie ogromną wagę obowiązków oraz odpowiedzialności wynikających z RODO dla struktur Związku.

Instruktor ds. Ogrodniczych KR PZD, Pani Małgorzata Wójcik przedstawiła podsumowanie tematu dotyczącego szkoleń dla nowych działkowców. Dzięki temu badaniu uzyskaliśmy obraz szkoleń prowadzonych w całym kraju z którego wynikają wnioski do wykorzystania przy opracowywaniu nowych regulacji wewnątrzzwiązkowych dotyczących szkoleń dla nowych działkowców, od skuteczności których zależy zgodne z przepisami zagospodarowanie i użytkowanie działek w ROD.

W dalszej części pierwszego dnia narady debatowano o ośrodkach finansowo-księgowych i ich roli w prowadzeniu księgowości ogrodów, o sprawach kadrowych biur okręgów oraz o działalności medialnej. Wskazano propozycje, które mogą przyczynić się do większej aktywności okręgów w mediach związkowych, zwiększenia współpracy z mediami lokalnymi, a także lepszego przepływu informacji w Związku.

Prezesi OZ i dyrektorzy biur okręgów dzielili się swoimi doświadczeniami i wiedzą w każdym omawianym temacie.

25 stycznia 2018 r. kontynuowano naradę prezesów OZ i dyrektorów biur okręgów PZD dotyczącą bieżących spraw dotyczących Związku. Obrady otworzył Pan Prezes Eugeniusz Kondracki. Pierwszym omawianym tematem tego dnia był program rozwoju ROD. Prezes PZD poinformował o prowadzonych badaniach mających na celu ustalenie stanu realizacji i działań w celu opracowania programu rozwoju ROD. Konieczność powstania programu wynika z potwierdzonych już potrzeb mieszkańców oraz realizacji uchwały Nadzwyczajnego XIII Krajowego Zjazdu Delegatów. Temat prac nad programem rozwoju ROD rozwinęła Pani Agnieszka Rudawska z Wydziału Gospodarki Gruntami, przedstawiając założenia programu, który w najbliższym czasie zostanie uchwalony przez Krajową Radę PZD. Przedstawiciele okręgów omawiali możliwości pozyskiwania gruntów na nowe ogrody w swoich województwach, a również zgłaszali propozycje i sposoby, w jaki sposób, poza nowymi terenami, można rozwijać rodzinne ogrody działkowe.

Kolejną kwestią podniesioną podczas obrad był problem braku siedzib zarządów ROD w wielu ogrodach działkowych. W tej sprawie Prezydium KR PZD podjęło uchwałę w sprawie budowy obiektów budowlanych na terenach ROD, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców, w której zalecono zarządom ROD, aby na najbliższych walnych zebraniach sprawozdawczych wystąpiły z wnioskami o podjęcie zadania inwestycyjnego polegającego na budowie siedziby zarządu. Jak zaznaczyła Pani Agnieszka Rudawska, Związek powinien położyć nacisk na budowę domów dla zarządów ROD, również ze względu na zaostrzenie przepisów w zakresie ochrony danych osobowych.

Temat stanu prawnego gruntów ROD przedstawiła Kierownik Wydziału Gospodarki Gruntami, Mariola Kobylińska. Poinformowała, że po 4 latach obowiązywania ustawy o ROD uregulowano stan prawny gruntów zdecydowanej większości gruntów ROD. W stosunku do niewielkiej części ogrodów jednostki samorządu terytorialnego nie wydały jeszcze decyzji, a rolą okręgów jest monitorowanie procedury.

Pani Agnieszka Rudawska przedstawiła problemy, z jakimi okręgi spotykają się przy okazji likwidacji ogrodów. Z informacji przekazanych do KR wynika wiele niedociągnięć w tych kwestiach. Podkreśliła, że przy wszystkich likwidacjach czy na cel publiczny czy niepubliczny, niezbędne jest przestrzeganie procedur związkowych i powszechnie obowiązujących w interesie działkowców.

Sprawy działalności prawnej Związku przedstawił Mecenas Tomasz Terlecki. Poinformował, że w sprawie przygotowań do wdrożenia statutu, poczyniono już szereg przygotowań. Statut będzie wymuszał zmiany aktów niższego rzędu, przede wszystkim regulaminu ROD oraz uchwał wykonawczych. Prezydium KR podjęło już uchwałę w sprawie rozpoczęcia prac nad nowelizacją Regulaminu ROD, co oznacza, w najbliższym czasie rozpocznie się jego opracowywanie. Nie należy się jednak spodziewać dużych zmian, będą miały raczej charakter organizacyjno-techniczny.

To tylko najważniejsze tematy, które były przedmiotem obrad. Po zreferowaniu kolejnego tematu rozwinęła się dyskusja, w wyniku której następowała cenna wymiana doświadczeń. Tematy z narady będą referowane przez kierownictwo okręgów na naradach prezesów zarządów ROD i walnych zebraniach ROD. ZRS

IX. PUBLICYSTYKA

1. Miliarder dąży do wyrzucenia działkowców

W ostatnim czasie, w mediach pojawiły się informacje o działaniach spółki Boryszew S.A., należącej do miliardera Romana Karkosika, zmierzających do stwierdzenia z mocy prawa użytkowania nieruchomości, na których zlokalizowana jest część Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Elana" w Toruniu, położona przy ul. Bukowej 20-22, przy ul. Klonowej 1-7 i 9 oraz przy ul. Wierzbowej 12 Teren ten obejmuje 151 działek ogrodniczych. Historia powstania ogrodu działkowego sięga lat 70-tych ubiegłego wieku, kiedy to w 1976 r. Zakłady Włókien Chemicznych „Chemitex – Elana" w Toruniu wykupiły na rzecz Skarbu Państwa m.in. w/w grunty pod III etap rozbudowy zakładu, a właściwie pod zorganizowanie strefy ochronnej. Na wykupionym obszarze zorganizowano w latach 1979-1980 ogród działkowy „Elana", który na mocy art. 32 ustawy z dnia 6.05.1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych stał się pracowniczym ogrodem działkowym. W 1994 roku Elana S.A. przekazała protokołem zdawczo – odbiorczym na rzecz Polskiego Związku Działkowców nieruchomości gruntowe – łącznie 33 działki gruntu PZD – między innymi trzy działki, których dotyczy obecne roszczenie spółki Boryszew S.A. Dwa lata później – ówczesny wiceprezes przekształconej w jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa – Elany S.A. złożył wniosek do Urzędu Rejonowego w Toruniu o uznanie za bezprzedmiotowe prawa zarządu szeregu działek położonych w Toruniu, przy ul. Klonowej, Bukowej, Skłodowskiej – Curie m.in. obecnie spornych działek. Wniosek motywował tym, że działki gruntowe są zagospodarowane przez Pracownicze Ogrody Działkowe i nieruchomościami włada Polski Związek Działkowców, a ogród został wpisany do Rejestru Krajowej Rady PZD. Jednocześnie wskazał, że Elana od 1979 r. nie włada gruntem. W odpowiedzi na wniosek, Urząd Rejonowy w Toruniu wydał decyzję, w której uwzględnił żądanie Elany w zakresie wszystkich działek – uznał prawo zarządu za bezprzedmiotowe, z wyjątkiem działek oznaczonych numerami 180/1, 180/2, 99 – które są obecnie sporne, ponieważ toczyło się wcześniejsze postępowanie o zwrot tych nieruchomości byłemu właścicielowi. Po jego śmierci postępowanie o zwrot wywłaszczonych nieruchomości umorzono.

W marcu 2015 r. Okręgowy Zarząd Toruńsko – Włocławski PZD złożył do Prezydenta Miasta Torunia wniosek w trybie art. 76 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o stwierdzenie nabycia prawa użytkowania nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa, stanowiącej przedmiotowe grunty, natomiast w listopadzie tego samego roku Spółka Boryszew S.A złożyła do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego wniosek o stwierdzenie nabycia z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Przedsiębiorstwo Państwowe Elana z siedzibą w Toruniu, prawa użytkowania wieczystego gruntów, w trybie art. 200 ustawy z 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Decyzja złożona przez OZ PZD do Prezydenta Miasta Torunia została więc zawieszona z uwagi na wszczęte przed Wojewodą postępowanie z wniosku Boryszew S.A.

Jak wynika z przedstawionych faktów – to Elana zawnioskowała o stwierdzenie za bezprzedmiotowe prawa zarządu nad gruntami, gdzie utworzony został ogród działkowy „Elana" i protokolarnie przekazała te grunty do Polskiego Związku Działkowców. Dzisiejsze żądania spółki Boryszew S.A. należy uznać za krzywdzące dla ponad 150 rodzin użytkujących działki na gruntach stanowiących od ponad 40 lat ogród działkowy „Elana". Mimo starań PZD o wydanie decyzji na użytkowanie gruntu na mocy art.76 ustawy o rod działania Wojewody są skierowane na uwłaszczenie Spółki Boryszew, a nie na ochronę praw działkowców zgodnie z obowiązującą ustawą o rod, mimo, że Spółka nie sprawowała zarządu na spornych nieruchomościach.

Okręgowy Zarząd PZD dąży do ustanowienia prawa do gruntu na rzecz stowarzyszenia ogrodowego, które faktycznie zarządza ogrodem od 1981 roku. Niedopuszczalne naszym zdaniem jest wydawanie decyzji korzystnych dla prywatnych przedsiębiorców tylko i wyłącznie z politycznych pobudek, nie licząc się z krzywdą 150 rodzin, pomijanych w urzędniczych rozgrywkach!

Opracowanie:
mgr inż. Anna Bołądź
– z-ca dyrektora biura OZ PZD

2. Idee i zasady funkcjonowania kolegiów prezesów

Zebrane do tej pory – pozytywne – doświadczenia związane z działalnością kolegiów prezesów, były podstawą dla Prezydium KR PZD do podjęcia w dniu 14 listopada 2017 r., uchwały nr 147/2017 w sprawie zadań i trybu pracy kolegiów prezesów, która ustanawia obowiązek powołania kolegiów prezesów przez Prezydia Okręgowych Zarządów dla przedstawicieli wszystkich ogrodów działkowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że rola, jaką odgrywają istniejące i sprawnie funkcjonujące kolegia reprezentując wspólne interesy ROD na danym terenie – jest nieoceniona.

W skład kolegiów powstających w tym roku na terenie całego kraju powoływani będą prezesi lub wiceprezesi zarządów Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Pierwsze posiedzenia każdego z kolegiów zostaną zwołane i poprowadzone przez prezesów OZ PZD, na których to kolegia wybiorą swoich przewodniczących, zastępców i sekretarzy koordynujących prace. Prezesi kolegiów podejmą następnie decyzje, gdzie chcą prowadzić swoje posiedzenia i w siedzibie którego zarządu przechowywana będzie dokumentacja prac kolegiów. Treść uchwały dość precyzyjnie wskazuje, jak powinny wyglądać prace kolegiów, mających zapewnić funkcjonowanie, rozwój i wspólną politykę ogrodów działkowych na danym terenie. Ponadto, Uchwała wytycza kolegiom kierunki działania i rodzaje aktywności, które mają podejmować w swoich poczynaniach.

Tytułową ideą przyświecającą tworzeniu kolegiów jest stworzenie dodatkowej struktury poziomej reprezentującej Związek i wykonującej pracę organiczną w każdym samorządzie lokalnym. Władze krajowe i okręgowe PZD są zgodne co do tego, że funkcjonowanie ogrodów działkowych reprezentujących wspólny front, stanowiska i postulaty jest niezbędne w celu zapewnienia dalszego istnienia organizacji i przyświecających jej wartości.

Kolegia podobnie jak Rodzinne Ogrody Działkowe powinny ponadto służyć społeczności w zakresie ochrony i dbania o środowisko naturalne. Pożądanym efektem działalności kolegiów, będzie uzyskanie głosu opiniotwórczego podczas obrad na przyszłych sesjach rad gmin, na których rozstrzygane są najistotniejsze kwestie społeczności lokalnych. Ich działalność wpłynie również na zwiększenie dostępności i zaangażowania ROD dla realizacji programów obywatelskich. Występowanie jako jeden kolektyw reprezentujący wspólne interesy ma wiele zalet. Przede wszystkim dzięki takiemu podejściu urzędy nie będą już zalewane wieloma wnioskami o przyznanie środków na realizacje inwestycji na rzecz *de facto* jednej organizacji. Tym samym zostanie im zdjęty z barków ciężar i konieczność wartościowania oraz dokonywania wyborów ogrodów, na które zechcą przeznaczyć środki. Kolegium z wypracowanym wcześniej stanowiskiem, będzie zwracać się o finansowanie inwestycji tam, gdzie jest to najpotrzebniejsze i było wcześniej uzgodnione w trakcie prac. Kolegium stanie się w ten sposób dysponentem środków uzyskanych za pośrednictwem samorządów. Dzięki takiemu podejściu ogrody uzyskają znaczną pomoc w zakresie realizacji zadań, jak chociażby konieczność sfinansowania i budowy siedzib dla administracji ROD tam, gdzie jeszcze ich nie ma, a muszą powstać w najbliższym czasie. Budynki administracji pozwolą na bezpieczne przechowywanie dokumentów oraz odpowiednie zabezpieczanie przetwarzanych przez władze ogrodów danych osobowych i dostosowanie do wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (nr 2016/679) ws. ochrony danych osobowych zwanego potocznie „RODO".

Zaktywizowanie władz samorządowych przez wpływ kolegiów spowoduje podjęcie szerokiej współpracy z ROD nastawionej na realizację polityki oświatowej z miejscowym samorządem terytorialnym, organizacjami pozarządowymi, a także pozwoli promować ideę ogrodnictwa działkowego wśród lokalnej społeczności. Organizowanie na szeroką skalę obejmujące swoim zasięgiem teren całej gminy, miasta czy powiatu obchody „Dni Działkowca" oraz innych świąt i uroczystości bez wątpienia przyczynią się sprawie ogrodów działkowych.

Temat powoływania i funkcjonowania kolegiów prezesów był szeroko omawiany podczas narady prezesów, która odbyła się w dniach 24-25 stycznia 2018 r. w Warszawie. Pozytywnymi doświadczeniami z działalności kolegiów ze wszystkimi zgromadzonymi podzielili się wówczas prezesi OZ w Poznaniu i we Wrocławiu. We Wrocławiu, gdzie szybko dostrzeżony został potencjał płynący z posiadania sprawnie działających kolegiów. Jeszcze w pierwszym kwartale tego roku działalność rozpocznie 26 nowo powołanych kolegiów prezesów ROD. Wrocławskie kolegia planują skupić swoją działalność na radach osiedli (lokalnych jednostkach pomocniczych Rady Miejskiej Wro-

cławia), w celu zapoczątkowania bezpośredniej współpracy z lokalnymi władzami. Poznań z kolei już dawno zorganizował kolegia w powiatach na terenie całego okręgu oraz gminnych na terenie powiatu poznańskiego (okalającego miasto Poznań) i w samym mieście, gdzie funkcjonuje 5 kolegiów dzielnicowych. W mniemaniu Prezesa OZ w Poznaniu Pana Zdzisława Śliwy działalność całego okręgu opiera się obecnie na sprawnym funkcjonowaniu kolegiów, bo ułatwia to przeprowadzanie wielu procesów w całej organizacji w zakresie sprawozdawczości etc.

Ostatecznie uzgodniono, że kolegia prezesów, we wszystkich okręgach PZD, rozpoczną prace do końca czerwca 2018 roku.

Marcin Juszczel
Wydział Prezydialny KR PZD

X. KOMUNIKATY

KOMUNIKAT
w sprawie regulacji stanu prawnego gruntów ROD

Od wejścia w życie ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych tj. od 18 stycznia 2014 roku., Polski Związek Działkowców poprzez wszystkie swoje struktury, podejmuje aktywne działania w zakresie pozyskiwania decyzji potwierdzających prawo PZD do gruntów ROD o nieuregulowanym stanie prawnym. Działania te są możliwe dzięki rozwiązaniom prawnym, zawartym w ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013r. i mają zastosowanie do ogrodów leżących na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego oraz spełniających choćby jedną z przesłanek określonych w artykule 76 ustawy o ROD. W przypadku gdy ogród nie spełniał tych przesłanek a właściciel gruntu do 18 stycznia 2016 roku nie wydał decyzji o likwidacji takiego ROD, to stowarzyszenie ogrodowe prowadzące ROD ma prawo do nabycia prawa użytkowania zajmowanej nieruchomości, bez uwzględnienia przesłanek określonych w art. 76. **Polski Związek Działkowców dotychczas otrzymał decyzje potwierdzające prawo użytkowania do gruntów ROD w odniesieniu do ponad 1000 ROD o powierzchni blisko 5000 ha, co stanowi 48 % ogółu powierzchni objętej regulacją. W samym 2017 roku decyzje potwierdzające prawo użytkowania otrzymało 200 ROD o powierzchni ponad 1100 ha.**

Aktualnie do rozpatrzenia przez organy administracji publicznej pozostają wnioski obejmujące powierzchnię ponad 5350 ha

Proces regulacji zakończył z powodzeniem okręg częstochowski oraz koszaliński, gdyż w 100 % uregulowano stan prawny z wykorzystaniem art.76 ustawy o ROD.

Wysoki poziom zaawansowania w zakresie pozyskania decyzji potwierdzających na rzecz PZD prawa użytkowania mają następujące okręgi : kaliski (89%), lubelski (85%), opolski(83%), podlaski (87%), poznański (77%), wrocławski (80%).

PZD złożył wnioski o regulacje stanu prawnego na podstawie art.76 ustawy o ROD, do wszystkich terenów tego wymagających. Natomiast wiele działań w zakresie regulacji stanu prawnego pozostało miedzy innymi jeszcze w okręgu :

- pomorskim (38 % powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla ponad 360 ha gruntów brak decyzji),
- łódzkim (60 % powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla ponad 250 ha gruntów brak decyzji),
- małopolskim (30 % powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla 510 ha gruntów brak decyzji,
- mazowieckim (22% powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla 1660 ha gruntów brak decyzji),
- szczecińskim (44% powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla 400 ha brak decyzji),
- śląskim (55 % powierzchni podlegającej regulacji uregulowano, a dla 1500 ha brak decyzji).

Związek nadal aktywnie uczestniczy we wszystkich postępowaniach. Szereg spraw wymaga czynności geodezyjnych lub wyjaśnienia skomplikowanych spraw prawnych do gruntów. W szeregu sprawach organy wydłużają termin rozpatrzenia sprawy z uwagi na ich skomplikowany charakter. Oczywiście tam gdzie postepowania administracyjne bez ważnych podstaw są przewlekane organy PZD składają zażalenia lub skargi na przewlekłość lub bezczynność organów państwowych lub samorządowych. W niektórych sprawach podejmują działania przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi. Jednakże ciągle są prowadzone przez przedstawicieli OZ PZD i zarządów ROD rozmowy z władzami organów jednostek samorządowych lub Skarbu Państwa celem polubownego rozwiązania problemów pojawiających się na drodze regulacji stanów prawnych gruntów ROD. Wszystkie te działania przynoszą wymierne efekty. Jednak nadal wiele wniosków oczekuje na ich rozpatrzenie i wydanie decyzji. Sprawa ta jest dla PZD priorytetowa więc działania są na bieżąco monitorowane. Związek pozostaje w przekonaniu, że w najbliższym czasie proces regulacji stanów prawnych gruntów będzie przyspieszał.

Biuro Krajowej Rady PZD
Warszawa, dnia 30 stycznia 2018 r.

KOMUNIKAT
w sprawie walnych zebrań sprawozdawczych w ROD w 2018 roku

Do 15 maja we wszystkich rodzinnych ogrodach działkowych PZD mają się odbyć walne zebrania sprawozdawcze, na których członkowie stowarzyszenia podejmą najistotniejsze decyzje dla funkcjonowania ROD i jego finansów.

Podstawą prawną do przeprowadzenia walnych zebrań są przepisy Statutu PZD (§§ 56-67) oraz Wytyczne do przeprowadzenia walnych zebrań sprawozdawczych w ROD w latach 2016 - 2018 wprowadzonych uchwałą Nr 335/2015 Prezydium KR PZD z dnia 17 grudnia 2015 r.

Statut PZD gwarantuje prawo uczestnictwa w walnym zebraniu każdemu członkowi Związku i z uwagi na sprawy, o których decyduje się podczas walnego zebrania, każdy członek Związku uczestnictwo w walnym zebraniu powinien traktować jako obowiązek, aby najważniejszych decyzji nie podejmowano bez jego udziału.

Na walne zebranie, oprócz projektów uchwał w sprawach dotyczących wysokości opłat ogrodowych, inwestycji czy remontów, które są potrzebne w ROD i zabezpieczeniu środków na ten cel oraz o innych sprawach ważnych dla ROD, zarząd ROD przygotowuje sprawozdanie ze swojej działalności oraz sprawozdanie finansowe za rok 2017, plan pracy oraz preliminarz finansowy na rok 2018. Bardzo istotną rolę w przygotowaniu walnego zebrania pełni komisja rewizyjna ROD. Przygotowuje ona sprawozdanie ze swojej działalności w 2017 roku oraz dokonuje oceny działalności zarządu ROD i sprawozdania finansowego za 2017 rok. Komisja powinna przeprowadzić badanie na podstawie dokumentów i ocenić, czy zarząd zrealizował przyjęty przez walne zebranie plan pracy oraz czy prowadził właściwą, zgodną z przepisami i preliminarzem politykę finansową.

Z zagadnieniami statutowymi, którymi musza zająć się członkowie PZD w ROD na walnym zebraniu sprawozdawczym, ściśle związane są także inne tematy dopełniające całość funkcjonowania ROD, które należy omówić i przedyskutować z obecnymi na walnym zebraniu członkami PZD:

1. Gospodarka odpadami.
2. Bezpieczeństwo w ROD.
3. Opłata za pobór wody.
4. Opłata za energię elektryczną.
5. Funkcjonowanie ROD.
6. Prace zarządu ROD.
7. Działalność komisji rewizyjnej ROD.
8. Sprawy indywidualne każdego ogrodu.

Zanim rozpoczną się walne zebrania w ROD warto przypomnieć członkom PZD o ich prawach:

1. Członek PZD jest zawiadamiany o terminie, miejscu odbywania zebrania oraz porządku obrad poprzez pisemne zawiadomienie, najpóźniej na 14 dni przed terminem walnego. Formy doręczenia są ściśle określone w § 60 statutu PZD: za pośrednictwem poczty, doręczenie za pokwitowaniem oraz pocztą elektroniczną, o ile członek wyraził na to pisemną zgodę. Należy pamiętać, że odbycie zebrania w II terminie będzie dopuszczalne tylko wtedy, gdy w zawiadomieniu zostanie podana informacja o tej możliwości, oraz o tym, że wówczas podjęte uchwały będą obowiązywały bez względu na liczbę obecnych.

2. Prawo uczestniczenia w walnym zebraniu (§ 56 ust. 2 statutu PZD) mają wyłącznie członkowie PZD. Prawa członkowskie wykonuje się osobiście (§ 14 ust. 2 statutu PZD), dlatego nie jest dopuszczalne zastępstwo członka PZD w czynnym udziale w walnym zebraniu sprawozdawczym (konferencji delegatów). Od tej zasady statutowej nie ma odstępstw.
3. Prawo do zapoznania się z materiałami sprawozdawczymi - zarząd ROD ma obowiązek udostępnić je do wglądu na co najmniej 7 dni przed walnym zebraniem. O miejscu i terminie wyłożenia materiałów zarząd ROD informuje w zawiadomieniu na walne zebranie.
4. Prawo zabierania głosu we wszystkich sprawach jakie są przedstawiane na walnym zebraniu.
5. Prawo zgłaszania wniosków.
6. Prawo do głosowania (czynne prawo wyborcze) czyli wypowiadania się w formie głosowania na tematy proponowane podczas walnego zebrania.
7. Prawo do kandydowania (bierne prawo wyborcze) oraz prawo zgłaszania kandydatur na przewodniczącego walnego zebrania, do składów komisji walnego zebrania, a w przypadku wyborów uzupełniających – do organów ROD.

Do Krajowej Rady PZD wpływa wiele różnych spraw związanych z decyzjami podjętymi na walnych zebraniach, tymczasem każdy członek PZD właśnie z obrad walnego zebrania powinien czerpać wiedzę o rozwiązaniu tych spraw w swoim ROD, a przede wszystkim ma możliwość decydowania.

Dlatego też każdy członek PZD powinien dać sobie możliwość wypowiedzenia się co do przyszłości swojego ogrodu. Każdy działkowiec będący członkiem Związku, jeśli tylko weźmie udział w walnym zebraniu, będzie miał wpływ na podejmowane tam decyzje dotyczące opłat jakie będą ponosić wszyscy działkowcy w ROD bez względu na to czy są członkami stowarzyszenia, czy nie. Skoro wszyscy będą ponosić koszty funkcjonowania ROD, powinni wspólnie zadecydować na co przeznaczą swoje pieniądze. Tak ważnych decyzji nie można oddawać w ręce innych.

Namawiamy wszystkich członków PZD do czynnego uczestnictwa w zbliżającym się walnym zebraniu sprawozdawczym i do współdecydowania o funkcjonowaniu swojego ogrodu i przeznaczeniu wpłacanych środków.

Nie czekajmy, aż inni zadecydują za nas.

Wydział Prezydialny
Krajowej Rady PZD

Warszawa, dnia 5 lutego 2018 roku

KOMUNIKAT KRAJOWEJ RADY PZD
w sprawie zmiany przepisów prawa wodnego

W dniu 01 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne,* która w znacznym stopniu zmieniła dotychczasowe zasady gospodarowania wodami. Wprowadzone ww. ustawą uregulowania, implementujące do polskiego porządku prawnego przepisy unijne (w szczególności Ramowej Dyrektywy Wodnej), mają istotne znaczenie dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych.

Wskazana wyżej ustawa uchyliła przepis art. 294 ustawy z dnia 27.04.2001 r. *Prawo ochrony środowiska* zwalniający rodzinne ogrody działkowe z opłat z tytułu poboru wód powierzchniowych i podziemnych na potrzeby nawadniania rodzinnych ogrodów działkowych.

Ustawa wprowadziła jednocześnie obowiązek uiszczania przez podmioty korzystające z wód (np. Rodzinne Ogrody Działkowe) opłat za pobór wód powierzchniowych i podziemnych wykonywany w ramach usług wodnych, za które ustawodawca uznał m.in. pobór wód podziemnych i powierzchniowych w ilości przekraczającej średniorocznie 5 m^3/dobę.

Wysokość opłaty za pobór wód będzie zależała od ilości pobranej wody, od tego czy pobrano wodę powierzchniową czy podziemną, przeznaczenia wody, jej średniego niskiego przepływu z wielolecia. Wysokość opłaty za pobór wód będzie ustalało Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (czyli powołana ustawą z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne* państwowa osoba prawna, zwana dalej: Wodami Polskimi) w formie informacji o wysokości opłaty.

Korzystający z wód będzie zobowiązany do stosowania przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar ilości pobranych wód (osobno dla wód powierzchniowych; osobno dla wód podziemnych).

Na pobór wód podziemnych i powierzchniowych w ilości przekraczającej średniorocznie 5 m^3/

dobę podmiot korzystający z wód będzie zobowiązany do uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Pozwolenia wodnoprawne będą wydawać – w drodze decyzji administracyjnej - właściwe organy Wód Polskich (dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub dyrektor zarządu zlewni) na podstawie operatu wodnoprawnego, a także innych dowodów, dokumentów i informacji na czas określony nie dłuższy jednak niż 20 lat. Wydanie pozwolenia wodnoprawnego podlegać będzie opłacie.

Krajowa Rada PZD informuje, że za pobór wód bez pozwolenia wodnoprawnego lub z przekroczeniem jego warunków ustawodawca przewidział wysokie sankcje w postaci tzw. opłaty podwyższonej. Z uwagi na to istotnym zadaniem dla ROD stanie się zweryfikowanie konieczności posiadania pozwolenia wodnoprawnego oraz wyposażenia ROD w zalegalizowane urządzenia pomiarowe.

Jednocześnie Krajowa Rada PZD wyjaśnia, że dotychczas wydane ważne pozwolenia wodnoprawne zachowują moc obowiązującą po 01.01.2018 r.

Biorąc pod uwagę znaczenie wprowadzonych regulacji dla ROD i działkowców, Krajowa Rada PZD będzie na bieżąco monitorować interpretacje i wytyczne właściwych organów w zakresie stosowania przepisów ustawy z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne*, mogące mieć znaczenie dla ustalenia zakresu obowiązków ROD w zakresie korzystania z wód i pozyskiwania zgód wodnoprawnych.

O wynikach działań Krajowej Rady PZD działkowcy i zarządy ROD będą na bieżąco informowani.

Biuro Krajowej Rady PZD

Warszawa, dnia 6 lutego 2018 roku

KOMUNIKAT PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY
z dnia 8 lutego 2018 r.
w sprawie pożarów i bytowania osób bezdomnych na terenach ROD w sezonie zimowym

Prezydium Krajowej Rady PZD zapoznało się z doniesieniami medialnymi z ostatnich miesięcy przedstawiającymi skalę problemu zjawisk niebezpiecznych w ROD, dotyczącymi m.in. pożarów i problemu bezdomnych. Wobec przytłaczających statystyk, istniejących problemów i skali zjawisk Prezydium KR PZD w dniu 8 lutego 2018 r. przyjęło następujące stanowisko i zalecenia.

Tylko w styczniu i lutym br. na terenie Rodzinnych Ogrodów Działkowych odnotowano wiele pożarów, w tym ten najtragiczniejszy z 4 lutego 2018 r. w Pelplinie (woj. pomorskie), gdy w pogorzelisku po altanie działkowej strażacy odnaleźli zwęglone zwłoki. W grudniu 2017 r. w Tychach znaleziono zwłoki mężczyzny i uratowana została 41-letnia kobieta wyłącznie dzięki interwencji zgłaszającej zdarzenie osoby. Oboje padli ofiarami zatrucia tlenkiem węgla. Podobna sytuacja – i równie tragiczna – miała miejsce w ROD „Biedaszkowo" w Bydgoszczy, gdzie śmierć poniosła para przebywająca w altanie odnaleziona przez członka ich rodziny. W Kołobrzegu 11 stycznia br. w altanie również odnaleziono dwie osoby martwe, tu jako przyczyny śmierci policja uznaje alkohol i tlenek węgla. Do pożarów i zatruć tlenkiem węgla dochodzi najczęściej w wyniku prób dogrzewania się w nieprzystosowanych do celu mieszkalnego altanach. W Przemyślu z kolei w wyniku wybuchu gazu wydobywającego się z nieszczelnej instalacji zniszczona została murowana altana, a jej właściciel został ranny. Natomiast w Ełku 18 stycznia br. odnaleziono ciało 37-letniego bezdomnego zmarłego w wyniku wychłodzenia.

Wśród tych wielu tragedii coraz częstsze są jednak przypadki, gdy życie bezdomnych udaje się uratować. Wszystkie te przypadki są wynikiem działań prewencyjnych służb i urzędów oraz zawiadomieniu ich we właściwym czasie przez użytkowników działek. Na terenie ROD przy ul. Dmowskiego w Poznaniu 11 stycznia br. straż miejska odnalazła 4 głodnych bezdomnych, których udało się ocalić przed wychłodzeniem. W Warszawie z dużymi sukcesami działa patrol medyczny (radiowóz z ratownikami medycznymi wyposażony w sprzęt i środki medyczne) odwiedzający bezdomnych m.in. w ogrodach działkowych.

Od zdecydowanej reakcji działkowców, służb i osób postronnych zależy życie tych ludzi. Działkowcy oraz zarządy ROD powinny zgłaszać wszelkie przypadki koczowania bezdomnych odpowiednim służbom – policji, straży miejskiej, Miejskim Ośrodkom Pomocy Społecznej lub Wydziałom Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w swoim mieście. Pomoże to nie tylko ochronić majątek działkowców, ale przede wszystkim ratować życie tych osób.

Wobec powyższego Prezydium Krajowej Rady apeluje o:

- częstszy dozór altan i działek w okresie zimowym ze strony działkowców;
- zwracanie uwagi nie tylko na swoje działki, ale zainteresowanie się działką sąsiada i komunikacja międzysąsiedzka;
- zgłaszanie wszystkich przypadków dostrzeżenia bezdomnych i innych nieznanych osób na terenie ROD zarządom i policji;
- współpracę z policją i umożliwianie swobodnego patrolowania terenów ogrodów przez funkcjonariuszy (np. przekazanie kluczy do bram w ogrodzie);
- ubezpieczanie mienia pozostawianego na działkach;
- w ramach możliwości finansowych pojedynczych ogrodów podejmowanie działań zmierzających do zatrudnienia agencji ochroniarskiej lub stróża;
- w ramach prac kolegiów prezesów podejmowanie negocjacji z firmami ochroniarskimi w celu wynegocjowania korzystnych rabatów i warunków umów na świadczenie usług ochroniarskich przez jedną agencję dla kilku ogrodów jednocześnie;
- podejmowanie indywidualnych dla każdego ROD decyzji w sprawie zakupu systemu monitorującego;

Prezydium Krajowej Rady jest świadome, że na powyższe problemy nie ma jednego uniwersalnego rozwiązania, ale jest to problem do poważnych przemyśleń, dyskusji i podjęcia działań w ramach prac zarządów i walnych zgromadzeń. Dodatkowo jest to problem, który dotyczy praktycznie wszystkich ogrodów działkowych, a od działań podjętych w zakresie prób jego rozwiązania zależy nie tylko ochrona majątków działkowców, ale przede wszystkim ludzkie życie.

Prezydium Krajowej Rady
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 8 lutego 2018 r.

KOMUNIKAT PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY
z dnia 8 lutego 2018 r.
w sprawie kradzieży i aktów wandalizmu na terenach ROD.

Zgodnie z niezmiennym stanowiskiem Prezydium Krajowej Rady potępia każdy przypadek wandalizmu, który głęboko godzi w dobrą reputację Rodzinnych Ogrodów Działkowych jako bezpiecznego i rodzinnego miejsca sprzyjającego wypoczynkowi i rekreacji. Działania w zakresie zapobiegania kradzieżom i wandalizmom na terenach ROD od zawsze są przedmiotem zainteresowania Prezydium Krajowej Rady. Prezydium Krajowej Rady wobec wysokiego poziomu zgłaszanych aktów kradzieży i wandalizmu, przyjęło w dniu 8 lutego 2018 r. następujący komunikat.

Z doniesień medialnych i statystyk policyjnych wynika, że łupem złodziei pada niemal wszystko na czym mogą zarobić sprzedając kradzione towary głównie na złomowiskach. Forsowane przez złodziei zabezpieczenia altan (drzwi, zamki, okna) przyczynia się do wzrostu kosztów wyrządzonych szkód. Zdarza się, że altany są przez nich doszczętnie dewastowane, a nawet celowo podpalane.

Tylko na przestrzeni ostatnich miesięcy odnotowano wiele aktów kradzieży i włamań. W Białej Podlaskiej 25 stycznia 2018 r., nieznany sprawca włamał się do dwóch domków na terenie tamtejszego ROD, w których wybił szybę i wyłamał zamek. Inny złodziej w Kłodzku, włamał się do altany skąd ukradł agregat prądotwórczy wart ok. 600 zł, w Chrzanowie w Małopolsce zgłoszono kradzież dwóch butli gazowych. Jedna z najbardziej zuchwałych kradzieży miała miejsce na terenie ROD „Malwa" przy ul. Strzelców Bytomskich w Bytomiu, gdzie sprawcy wykopali z ziemi ponad 70 metrów rur wodociągowych, które rozprowadzały wodę do działek.

Na szczęście podejmowane działania informacyjne i prewencyjne PZD, współpraca ze służbami i pomiędzy samymi działkowcami, coraz częściej przynoszą efekty, tak jak w przypadku, gdy 29 grudnia 2017 r. – policja na terenie wspomnianego Chrzanowa zatrzymała mężczyznę podejrzanego o włamania na terenie ogrodów działkowych. Łupem złodzieja najczęściej padały narzędzia, agregaty prądotwórcze, alkohol oraz mosiężne krany i miedziane kable. Podczas patrolu ROD funkcjonariusze Policji z Lublina złapali kłusownika łapiącego chronione okazy ptaków, które trzymał w altanie. Policja w Śremie (okolice Poznania) zatrzymała sprawce włamań i kradzieży na tere-

nach okolicznych ROD. Dwóch 17-latków zostało zatrzymanych w Elblągu na kradzieży wartościowych przedmiotów, wpadli dzięki szybkiemu powiadomieniu policji, która po świeżych śladach zostawionych na śniegu natychmiast ich namierzyła, zatrzymała i odzyskała kradzione przedmioty. Włamaniami i kradzieżami zajmują się nie tylko mężczyźni, 20-letniej legniczance w związku z kradzieżami postawiono aż 34 zarzuty karne.

Wobec powyższego Prezydium KR zachęca wszystkich działkowców do podejmowania działań mających na celu ochronę rozkradanego mienia, poczynając od ubezpieczenia mienia pozostawionego na działkach. Posiadanie ważnej polisy pozwoli zrekompensować koszty usuwania szkód, ale umożliwi również odtworzenie i przywrócenie działki oraz infrastruktury ogrodu do pierwotnej postaci.

Pośród innych działań profilaktycznych mających zapobiegać kradzieżom i wandalizmom w przyszłości na jednym z pierwszych miejsc zawsze znajdują się częstsze patrole służb mundurowych tj. policji i straży miejskiej. Dodatkową pomoc w tym zakresie często świadczą na rzecz ogrodów agencje ochrony osób i mienia, co wiąże się z dodatkowymi – przeważnie niemałymi – kosztami. Mniejsze i biedniejsze ogrody stać wyłącznie (o ile w ogóle) na zatrudnianie stróżów nocnych, co w mniejszym stopniu poprawia ochronę. Jeszcze innym pomysłem – choć zdecydowanie najkosztowniejszym – jest objęcie ogrodów monitoringiem.

Wszystkie przypadki ujęcia przestępców są wynikiem działań prewencyjnych służb i urzędów oraz zawiadomieniu ich we właściwym czasie przez społeczność działkową. W Oławie na terenie okręgu we Wrocławiu odbyło się spotkanie policji z mieszkańcami z „klubu seniora", gdzie prowadzono m.in. rozmowy na temat zabezpieczenia się przed złodziejami w altanach. Często zdarza się jednak, że kradzież i akty wandalizmu nie są zgłaszane ani służbom, ani władzom ROD. Zdecydowanie zbyt często w dalszym ciągu mają miejsce sytuacje, w których sąsiedzi przychodzą zgłaszać zaginięcie rzeczy z ich działki, gdy zauważa, policję pracującą nad kradzieżą na działce sąsiada.

Wobec powyższego władze PZD i funkcjonariusze policji apelują o częstszy dozór altan i działek w okresie zimowym, a przede wszystkim zgłaszanie wszelkich zaginięć i obecności obcych osób na terenie ROD. Przestępcy i bezdomni wykorzystują to, że działki nie są regularnie odwiedzane, aby korzystać z efektów pracy i majątku działkowców.

Przykład 34-letniego działkowca z Kłodzka, który przyszedł na swoją działkę i nakrył w altanie złodzieja pokazuje, że jest to bardzo istotne zagadnienie. Działkowiec postanowił uniemożliwić złodziejowi ucieczkę barykadując go w altanie do czasu przyjazdu policji. Warto więc dbać o dobre relacje i stosunki sąsiedzkie, aby na zasadzie wzajemności zwracać uwagę na osoby nieznajome na terenie ROD.

Wobec powyższych informacji Prezydium Krajowej Rady apeluje o:

- ubezpieczanie mienia pozostawianego na działkach;
- podjęcie ścisłej współpracy i umożliwienie patrolowania terenów ogrodów funkcjonariuszom policji i straży miejskiej (przekazywanie funkcjonariuszom kluczy do bram wjazdowych);
- w ramach możliwości finansowych pojedynczych ogrodów podejmowanie działań zmierzających do zatrudnienia agencji ochroniarskiej lub stróża;
- w ramach prac kolegiów prezesów podejmowanie negocjacji z firmami ochroniarskimi w celu wynegocjowania korzystnych rabatów i warunków umów na świadczenie usług ochroniarskich przez jedną agencję dla kilku ogrodów jednocześnie;
- podejmowanie indywidualnych dla każdego ROD decyzji w sprawie zakupu systemu monitorującego;
- odwiedzanie działek w sezonie zimowym przez samych działkowców i zwracanie uwagi również na sąsiednie działki;
- wymiana informacji z sąsiadami za pośrednictwem telefonów i innych komunikatorów o podejrzanych sytuacjach zaobserwowanych na działkach sąsiadów;
- bezwzględne i niezwłoczne zgłaszanie wszelkich nawet najdrobniejszych przypadków kradzieży i aktów wandalizmów;
- podejmowanie akcji informacyjnych o przeciwdziałaniu kradzieżom podnoszących świadomość społeczności działkowych.

Każde z powyższych zaleceń ma swoją wartość. Prezydium Krajowej Rady stoi na stanowisku, że stosując je wszystkie albo przynajmniej w dużej części, społeczność działkowa zrobi znaczący krok naprzód w zwalczaniu przestępczości na terenach ogrodów działkowych.

Prezydium Krajowej Rady
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 8 lutego 2018 r.

XI. KONTROLE W ROD

Informacja o kontrolach w IV kwartale 2017 roku

W październiku 2017 Prezydium KR PZD roku zobowiązało jednostki okręgowe do przeprowadzenia kontroli w ROD w IV kwartale 2017 roku. Prezydia OZ wyznaczyły do kontroli przede wszystkim te ogrody, co do których ze skarg działkowców posiadały sygnały o potencjalnych nieprawidłowościach. Ponadto kontrolowane były ogrody ujęte w planie kontroli ROD w okręgach na 2017 rok. Kontrole były przeprowadzane przez zespoły kontrolne okręgów, w skład których wchodzili głównie pracownicy merytoryczni biur okręgów, ale również funkcyjni działacze społeczni.

W całym kraju w ostatnim kwartale 2017 roku przeprowadzono kontrole w 103 ROD. Ich wyniki były omawiane na posiedzeniach prezydiów OZ, które wydawały zalecenia wskazując termin ich wykonania. W niektórych skontrolowanych ogrodach stwierdzono nieprawidłowości, jednak warto podkreślić, że nie dotyczyły one poważnych uchybień, ani tym bardziej nadużyć finansowych. Wynikały one głównie z niedostatecznego dokumentowania pracy zarządów ROD.

Wyniki kontroli i stwierdzone uchybienia będą omawiane na naradach z prezesami zarządów ROD, wykorzystane przy opracowywaniu programów szkoleń z członkami zarządów ROD, członkami komisji rewizyjnych ROD oraz księgowymi, a przede wszystkim wykorzystane przy kontrolach prowadzonych przez okręgi i okręgowe komisje rewizyjne, by uniknąć podobnych w funkcjonowaniu zarządów ROD.

Przeprowadzone w IV kwartale kontrole i uzyskane wyniki wskazują na konieczność systematycznego sprawdzania działalności zarządów ROD przez okręgi. Dlatego też Prezydium KR w dniu 8 lutego 2018 roku podjęło uchwałę w sprawie przeprowadzenia kontroli w ROD w I półroczu 2018 roku.

ZRS

UCHWAŁA NR 23/2018
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
z dnia 8 lutego 2018 roku
w sprawie przeprowadzenia kontroli w ROD w I półroczu 2018 roku

Kontrole ROD, do przeprowadzenia których zobowiązało wszystkie okręgi PZD Prezydium KR w dniu 10 października 2017 roku, okazały się być bardzo potrzebne. Podsumowanie tego tematu pozwoliło poznać braki w działalności zarządów ROD, znajomości obowiązujących przepisów prawnych oraz ich stosowaniu. Stwierdzone nieprawidłowości wskazały na konieczność systematycznego przeprowadzania kontroli w ROD przez okręgi, dlatego też Prezydium KR PZD, postanawia:

§ 1

Zobowiązać prezydia OZ PZD do opracowania i zatwierdzenia planu kontroli w ROD w I półroczu 2018 roku, który obejmie nie mniej niż 5% ROD na terenie okręgu PZD.

§ 2

W zależności o wielkości ROD i przewidywanego stopnia trudności, kontrole będą przeprowadzone przez 2-3 osobowe zespoły składające się z pracowników biura okręgu, w skład których zostaną powołani: dyrektorzy biur, główne księgowe, księgowe, księgowe ośrodków finansowo-księgowych, inspektorzy terenowo-prawni, inspektorzy ds. inwestycji, instruktorzy ogrodniczy.

W uzasadnionych i koniecznych przypadkach okręgi będą się posiłkować funkcyjnymi działaczami społecznymi.

§ 3

Kontrolą należy objąć następujące zagadnienia:

I. Sprawy statutowe, a w szczególności:
   1. Walne zebrania w 2016 i 2017 roku, a w tym szczególnie:
      1) Zwołanie i przebieg walnego zebrania,
      2) Uchwały walnego zebrania – zgodność z prawem związkowym i powszechnie obowiązującym,

3) Dokumentacja.

2. Funkcjonowanie zarządu ROD, a w tym szczególnie:
   1) Prawomocność posiedzeń zarządu.
   2) Zmiany w składzie zarządu.
   3) Dokumentowanie pracy zarządu.
   4) Uchwały zarządu – zgodność z prawem związkowym.
   5) Realizacja uchwał walnego zebrania.
   6) Znajomość i przestrzeganie prawa związkowego (Statut PZD, Regulamin ROD, uchwały systemowe KR PZD i Prezydium KR PZD)
   7) Materiały w sprawie zatrudnienia w ROD, płace, inne świadczenia finansowe.
3. Zmiany użytkownika działki, w tym:
   1) Zgodność działań zarządu z ustawą o ROD i przepisami związkowymi,
   2) Dokumentacja w tej sprawie, w tym uchwały zarządu.
4. Sprawy członkowskie:
   1) Czy z dokumentacji w ROD wynika, kto jest członkiem PZD,
   2) Nadawanie członkostwa, pozbawianie członkostwa – zgodność z prawem związkowym.

II. Sprawy finansowe, a w szczególności:
1. Poprawność sporządzania i prowadzenia dokumentacji finansowej tj. podpisy merytoryczne, rachunkowe i akceptujące.
2. Metody i poprawność prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej zgodnie z zasadami zawartymi w Zakładowym Planie Kont PZD.
3. Polityka finansowa i przestrzeganie preliminarzy finansowych.
4. Prawidłowa kwalifikacja wpływów tym Uchwały 382/2015 Prezydium KR PZD w sprawie czerpania i wykorzystywania dochodów z majątku PZD.
5. Gospodarka środkami finansowymi przestrzeganie Uchwały 447/2016 Prezydium KR PZD w sprawie rachunków bankowych rodzinnych ogrodów działkowych. Umowy z bankiem i osoby upoważnione do dysponowania środkami, prawidłowość wpływów i rozchodów z kont bankowych.
6. Zgodność stanów środków w ewidencji księgowej z wyciągami bankowymi.
7. Przestrzeganie preliminarzy finansowych, decyzji i uchwał walnego zebrania i zarządu ROD w sprawie wszelkich wypłat w tym, nagród, świadczeń, umów zleceń i umów o dzieło.
8. Prawidłowość pobierania podwyższonych opłat ogrodowych od nowych działkowców.
9. Wykonywanie obowiązków w zakresie rozliczania z jednostką terenową podwyższonej opłaty ogrodowej z okręgiem (przekazywanie środków i list nowych członków).
10. Gospodarowanie środkami Funduszu Rozwoju i Funduszu Oświatowego.
11. Gospodarka kasowa i przestrzeganie zasad zawartych w ZPK PZD w tym zakresie. Przyjmowanie opłat na konto bankowe lub do kasy na podstawie KP.
12. Poprawność stosowania umów o dzieło i umów zleceń. Celowość wydatkowania środków podstawie tych umów.
13. Poprawność naliczeń i rozliczeń z ZUS i Urzędem Skarbowym.
14. Majątek ROD, jego ewidencja, inwentaryzacje i stany.
15. Poprawność sprawozdań finansowych z dokumentami źródłowymi.
16. Metoda i jej poprawność – prowadzenie księgowości. Kwalifikacje księgowej.

III. Sprawy gospodarki gruntami, a w szczególności:
1. Sprawdzenie poprawności przygotowywania przez zarządy ROD wniosków o dotacje od jednostki okręgowej lub krajowej;
2. Sprawdzenie poprawności przygotowywania przez zarządy ROD wniosków o pożyczki z Funduszu Samopomocowego PZD;
3. Sprawdzenie poprawności realizacji przez zarządy ROD inwestycji i remontów na każdym etapie postępowania tj.: wyboru wykonawcy, realizacji zadania, finansowania, odbioru robót, rozliczenia zadania;
4. Sprawdzenie stanu funkcjonowania ROD ze stanem prawnym na podstawie dokumentacji formalno-prawnej;
5. Sprawdzenie stanu zagospodarowania ROD:
   - Wolne działki / wolne tereny.
   - Zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
   - Dokumentacja prawna ROD.

§ 4

Kontrole we wszystkich ROD, o których mowa w § 1 należy przeprowadzić do dnia **30 czerwca 2018 roku.**

§ 5

Podsumowanie kontroli zawierające wykaz wytypowanych do kontroli ROD na podstawie uchwały Prezydium OZ, o której mowa w § 1, wskazujące zespoły kontrolne, najważniejsze ustalenia w poszczególnych grupach zagadnień, wydane zalecenia oraz ich realizację, okręgi przekażą do Biura Jednostki Krajowej PZD do dnia 13 lipca 2018 roku.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I WICEPREZES

/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 8 lutego 2018 r.

XII. POBÓR WODY PRZEZ RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE W ŚWIETLE NOWEJ USTAWY PRAWO WODNE Z DNIA 20.07.2017 R.

W dniu 01 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne,* która w znacznym stopniu zmieniła dotychczasowe zasady gospodarowania wodami. Wprowadzone ww. ustawą uregulowania, implementujące do polskiego porządku prawnego przepisy unijne (w szczególności Ramowej Dyrektywy Wodnej), mają istotne znaczenie dla Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Dotyczy to w szczególności konieczności ponoszenia przez ROD opłat za pobór wód w celu nawadniania terenów Ogrodów oraz obowiązku uzyskania zgód wodnoprawnych (do których należą pozwolenia wodnoprawne) na pobór wód.

Opłaty wodne

Ustawa z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne* uchyliła przepisy ustawy z dnia 27.04.2001 r. *Prawo ochrony środowiska* zwalniające rodzinne ogrody działkowe z opłat z tytułu poboru wód powierzchniowych i podziemnych na potrzeby nawadniania rodzinnych ogrodów działkowych. Jednocześnie ww. ustawa wprowadziła obowiązek uiszczania opłat za pobór wód powierzchniowych i podziemnych.

Obowiązek wniesienia opłaty za korzystanie z wód w ramach usług wodnych będzie spoczywał (w myśl regulacji statutowych) na zarządzie ROD, czyli organie prowadzącym sprawy Ogrodu. Opłata za pobór wód będzie zależała od ilości pobranej wody, od tego czy pobrano wodę powierzchniową czy podziemną, przeznaczenia wody, jej średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ) w przypadku wód powierzchniowych lub dostępnych zasobów wód podziemnych.

Opłata za pobór wód w ramach usług wodnych (powyżej 5m^3/dobę średniorocznie) będzie składać się z dwóch części: opłaty stałej oraz opłaty zmiennej.

Opłata stała ustalana będzie na podstawie pozwolenia wodnoprawnego, a na jej wysokość nie będzie wpływało ani to, czy rzeczywiście następuje pobór wody, ani też w jakiej ilości woda jest pobierana. O wysokości tej opłaty będzie decydowała wyłącznie treść pozwolenia wodnoprawnego.

Natomiast wysokość opłaty zmiennej będzie zależała od rzeczywistej ilości pobranej wody, jej rodzaju oraz przeznaczenia.

Opłata za pobór wód (zarówno stała, jak i zmienna) będzie naliczana przez Wody Polskie.

W zakresie ustalania wysokości opłat wodnych ustawodawca przewidział 3-letni okres przejścio-

wy. Nie oznacza to jednak, że w tym okresie opłaty za pobór wód nie będą naliczane.

Od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r. obowiązywać będzie odmienny od opisanego wyżej sposób ustalania wysokości opłat. Przepis art. 552 ust. 2 ustawy z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne* wskazuje bowiem, że ustalenie wysokości opłaty za usługi wodne w ww. okresie będzie następowało na podstawie:

- określonego w pozwoleniu wodnoprawnym albo pozwoleniu zintegrowanym celu i zakresu korzystania z wód;
- pomiarów dokonywanych przez organy administracji w ramach kontroli gospodarowania wodami lub ustaleń z przeglądów pozwoleń wodnoprawnych (…).

W okresie przejściowym opłaty za pobór wód ustalane będą przez Wody Polskie w kwartalnym okresie rozliczeniowym. Podmiot korzystający z usług wodnych zobowiązany będzie do uiszczenia opłaty w wysokości wskazanej w informacji przekazanej przez Wody Polskie w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Wskazać należy, że ustawa z dnia 20.07.2017 r. *Prawo wodne* określa maksymalne stawki za pobór wody. Jednostkowe stawki opłat za usługi wodne określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. *w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne*.

Pozwolenia wodnoprawne

Z uwagi na dotkliwe sankcje za korzystanie z wód bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego zarządy Rodzinnych Ogrodów Działkowych powinny wnikliwie przeanalizować, czy prowadzona przez nie działalność w zakresie gospodarki wodnej będzie wymagała takiego pozwolenia.

Zarząd ROD powinien sprawdzić w szczególności, czy pobór wód podziemnych lub powierzchniowych w celu nawadniania ROD przekracza średniorocznie§ 5 m^3/dobę. W przypadku pozytywnego wyniku ustaleń Zarząd ROD powinien uzyskać pozwolenie wodnoprawne na pobór wód.

Pozwolenia wodnoprawne są wydawane przez właściwe organy Wód Polskich (dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub dyrektora zarządu zlewni). Pozwolenia wodnoprawne są wydawane na podstawie operatu wodnoprawnego, a także innych dowodów, dokumentów i informacji w drodze decyzji administracyjnej na czas określony nie dłuższy jednak niż 20 lat. Wydanie pozwolenia wodnoprawnego podlega opłacie.

Należy w tym miejscu podkreślić, że pozwolenia wodnoprawne wydane na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących zachowują moc po 01.01.2018 r.

Z uwagi na to, iż opłaty za pobór wody będą zależały od ilości wód wskazanych w pozwoleniu wodnoprawnym wskazane jest, by Zarządy ROD przeanalizowały zasadność zmniejszenia maksymalnej ilości wód wskazanej w pozwoleniu wodnoprawnym. Podejmując jednak decyzję o złożeniu do właściwego organu wniosku ws. zmiany warunków pozwolenia wodnoprawnego Zarządy ROD powinny wziąć pod uwagę fakt, że opłaty podwyższone za przekroczenie limitów poboru wskazanych w pozwoleniu wodnoprawnym są wysokie.

Przyrządy pomiarowe

Dla określenia ilości pobranych wód podmioty z wód korzystające powinny być wyposażone w zalegalizowane urządzenia pomiarowe. Urządzenia takie posiadają obecnie przede wszystkim te Rodzinne Ogrody Działkowe, które pobierają wody na podstawie pozwoleń wodnoprawnych (z uwagi na obowiązki sprawozdawcze).

Od 01.01.2021 r. każdy podmiot korzystający z usług wodnych będzie zobowiązany do posiadania urządzeń pomiarowych. Urządzenia te będą musiały spełniać ustawowe wymagania (przede wszystkim umożliwiać pomiar ilości wód osobno dla wód powierzchniowych; osobno dla podziemnych).

Podmioty korzystające z usług wodnych zostaną wyposażone w urządzenia pomiarowe przez Wody Polskie do 31.12.2020 r.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę znaczenie wprowadzonych regulacji dla ROD i działkowców, Krajowa Rada PZD będzie na bieżąco monitorować interpretacje i wytyczne właściwych organów w zakresie stosowania przepisów ustawy *Prawo wodne* i aktów wykonawczych, mogące mieć znaczenie dla ustalenia zakresu obowiązków ROD w zakresie korzystania z wód i pozyskiwania zgód wodnoprawnych.

O wynikach działań Krajowej Rady PZD zarządy ROD będą na bieżąco informowane.

Jednocześnie na zakończenie podkreślić należy, że opisane powyżej zmiany dotyczą tylko tych Ogrodów, które samodzielnie pobierają wody powierzchniowe lub podziemne. Sytuacja Ogrodów zasilanych w wodę za pomocą miejskich lub gminnych sieci wodociągowych nie ulegnie zmianie.

Joanna Ćwiklińska-Ziomek
Inspektor ds. terenowo-prawnych
Wydział Gospodarki Gruntami
Krajowa Rada PZD

SPIS TREŚCI

I. XVIII posiedzenie KR PZD w dniu 15.12.2017 r. 1
1) Informacja 1
2) Porządek obrad 1
3) Komisja uchwał i stanowisk 2
4) Uchwały 2
- Uchwała Nr 1/XVIII/2017 KR PZD z dnia 15.12. 2017 r. w sprawie oceny dotychczasowych działań PZD w zakresie roszczeń do gruntów ROD 2
- Uchwała nr 2/XVIII/2017 KR PZD z dnia 15.12.2017 r. w sprawie określenia zasad partycypacji ROD w finansowaniu kosztów ponoszonych przez PZD w związku z działalnością jednostki krajowej i terenowych na rzecz ROD w 2018 r. 4
- Uchwała nr 3/XVIII/2017 KR PZD z dnia 15.12.2017 r. w sprawie wysokości i podziału składki członkowskiej w PZD w 2018 r. . . . 5

II. Prezydium KR PZD postanowiło: 6
a) W sprawie programu komputerowego DGCS System PZD 6
- Uchwała nr 468/2017 Prezydium KR PZD z dnia 8.12.2017 r. w sprawie przyjęcia zasad rozprowadzenia Programu DGCS PZD System i trybu rozliczenia kosztów jego nabycia pomiędzy jednostkami PZD 6
- Uchwała nr 474/2017 Prezydium KR PZD z dnia 14.12.2017 r. w sprawie przyjęcia zasad prowadzenia rejestru użytkowników DGCS PZD System 9
- Uchwała nr 493/2017 Prezydium KR PZD z dnia 14.12.2017 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Wyciąg z licencji na Program: DGCS PZD System” 12
- Uchwała nr 4/2018 Prezydium KR PZD z dnia 23.01.2018 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z realizacji umowy z Firmą DGCS S.A. 14
- Uchwała nr 5/2018 Prezydium KR PZD z dnia 23.01.2018 r. w sprawie przyjęcia wytycznych w sprawie II etapu związanego z rozpowszechnianiem i wdrażaniem programu DGCS PZD System w Jednostkach PZD 18

b) W sprawie instruktorów ogrodniczych . . . 21
- Uchwała nr 469/2017 Prezydium KR PZD z dnia 8.12.2017 r. w sprawie ramowego zakresu obowiązków, czynności i odpowiedzialności dla pracownika biura okręgu PZD zatrudnionego na stanowisku instruktora ds. ogrodniczych 21
- Uchwała nr 489/2017 Prezydium KR PZD z dnia 14.12.2017 r. w sprawie wydania odznaczenia organizacyjnego PZD dla instruktorów SSI 24
- Uchwała nr 17/2018 Prezydium KR PZD z dnia 23.01.2018 r. w sprawie powołania instruktorów krajowych SSI 24

c) W sprawach wydawniczych: 25
- Uchwała nr 490/2017 Prezydium KR PZD z dnia 14.12.2017 r. w sprawie wznowienia książki „Poradnik początkującego działkowca” 25
- Uchwała nr 491/2017 Prezydium KR PZD z dnia 14.12.2017 r. w sprawie przyjęcia planu wydawniczego na 2018 rok 25

III. Rozwój ROD 27
1. Prace nad „Programem Rozwoju ROD” 27
2. Rozwój Ogrodnictwa Działkowego w perspektywie Okręgu Małopolskiego PZD w Krakowie 27
3. Perspektywy rozwoju ogrodów działkowych w Okręgu Toruńsko-Włocławskim 29
4. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój Rodzinnych Ogrodów Działkowych na Warmii i Mazurach? 32
5. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD na przykładzie Okręgu Zachodniopomorskiego? 33
6. Czy Ślązacy widzą potrzebę rozwoju ROD? . . 34
7. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD na przykładzie OZ w Legnicy? 35
8. Czy możliwy i potrzebny jest rozwój ROD w Warszawie? 37
9. Czy możliwy i konieczny jest rozwój ROD w Łodzi i województwie łódzkim? 39
10. Rozwój Rodzinnych Ogrodów Działkowych na terenie Okręgu Pomorskiego PZD 40
11. Czy potrzebny i możliwy jest rozwój ROD? – na przykładzie ROD „Międzylesie” w Rzeszotarach Okręg Legnica 41

IV. Siedziby dla zarządów ROD 43
- Uchwała nr 2/2018 Prezydium KR PZD z dnia 23.01.2018 r. w sprawie budowy obiektów budowlanych na terenach ROD, które nie posiadają żadnych własnych budynków służących na potrzeby zarządów ROD i działkowców 44
- Uchwała nr 3/2018 Prezydium KR PZD z dnia 23.01.2018 r. w sprawie zlecenia

wykonania projektów architektoniczno-
-budowlanych obiektów budowlanych
służących na potrzeby zarządów ROD
i działkowców na terenach ROD, które nie
posiadają żadnych własnych budynków . . . 46

V. Nowelizacja regulaminu ROD 46
1) Będzie nowelizacja Regulaminu ROD 46
2) Uchwała nr 20/2018 Prezydium KR PZD
z dnia 23.01.2018 r. w sprawie rozpoczęcia
prac nad nowelizacją Regulaminu ROD 47

**VI. Działania PZD w sprawie ustawy
reprywatyzacyjnej 48**
1) Wprowadzenie 48
2) Raport w sprawie roszczeń do gruntów ROD
według stanu na dzień 31.10.2017 r. 49
3) Pismo do Ministra Sprawiedliwości w sprawie
ustawy reprywatyzacyjnej 61
4) KR PZD poinformowała Rzecznika Praw
Obywatelskich o działaniach Związku
dotyczących ustawy reprywatyzacyjnej 63
5) Pismo do Sekretarza Stanu w Ministerstwie
Infrastruktury Pana Kazimierza Smolińskigo . . 64
6) Wystąpienie do organów państwowych
o wsparcie przy pracach dotyczących dużej
ustawy reprywatyzacyjnej 68
7) Stanowiska OZ PZD w sprawie ustawy
reprywatyzacyjnej 69
- Stanowisko Prezydium OZ PZD
w Krakowie z dnia 9.01.2018 r. w sprawie
projektu ustawy o zrekompensowaniu
niektórych krzywd wyrządzonych osobom
fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości
lub zabytków ruchomych przez władze
komunistyczne po 1944 r. 69
- Stanowisko Prezydium OZ PZD
w Szczecinie w sprawie projektu ustawy
o zrekompensowaniu niektórych krzywd
wyrządzonych osobom fizycznym wskutek
przejęcia nieruchomości lub zabytków
ruchomych przez władze komunistyczne
po 1944 r. 71
- Stanowisko Prezydium
OZ Podkarpackiego PZD w sprawie
roszczeń do gruntów ROD 73
- Stanowisko Prezydium OZ Mazowieckiego
PZD z dnia 1.02.2018 r. w sprawie
projektu ustawy o zrekompensowaniu
niektórych krzywd wyrządzonych osobom
fizycznym wskutek przejęcia nieruchomości
lub zabytków ruchomych przez władze
komunistyczne po 1944 r. 73

8) PZD uczestniczył w debacie „Projekt ustawy
reprywatyzacyjnej – szanse i zagrożenia” 76

**VII. Prezydium Krajowej Rady PZD wspiera
finansowo rodzinne ogrody działkowe 77**

**VIII. Narada prezesów OZ i dyrektorów biur
okręgów PZD 78**

IX. Publicystyka 80
1. Miliarder dąży do wyrzucenia działkowców . . . 80
2. Idee i zasady funkcjonowania kolegiów
prezesów 81

X. Komunikaty 82
- Komunikat w sprawie regulacji stanu
prawnego gruntów ROD 82
- Komunikat w sprawie walnych zebrań
sprawozdawczych w ROD w 2018 roku . . . 83
- Komunikat w sprawie zmiany przepisów
prawa wodnego 84
- Komunikat Prezydium KR PZD z dnia
8.02.2018 r. w sprawie pożarów i bytowania
osób bezdomnych na terenach ROD
w sezonie zimowym 85
- Komunikat Prezydium KR PZD z dnia
8.02.2018 r. w sprawie kradzieży i aktów
wandalizmu na terenach ROD 86

XI. Kontrole w ROD 88
1. Informacja o kontrolach w IV kwartale
2017 roku 88
2. Uchwała nr 23/2018 Prezydium KR PZD
z dnia 08.02.2018 roku w sprawie
przeprowadzenia kontroli w ROD
w I półroczu 2018 roku 88

**XII. Pobór wody przez ROD w świetle nowej
ustawy Prawo wodne z dnia 20.07.2017 r. . . . 90**

Redaguje Komitet Krajowej Rady PZD www.pzd.pl
Wydawca: Wydawnictwo „działkowiec” ul. Bobrowiecka 1, 00-728 Warszawa
Skład i łamanie: Marcin Satro; Fot. okładka: Shuterstock/waverbreakmedia
Druk: Drukarnia Semafik
Nakład: 6 600